

Lovforslag nr. L 214. Fremsat den 2. marts 1994 af indenrigsministeren (Birte Weiss)

Forslag

til

Lov om ændring af udlændingeloven og lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v.

(Effektivisering af asylsagsbehandlingen, foranstaltning af isolation og brev- og besøgskontrol over for frihedsberøvede udlændinge, betalingsordning for asylansøgere underhold m.v.)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 462 af 26. juni 1987, som ændret ved lov nr. 387 af 6. juni 1991, lov nr. 385 af 20. maj 1992, lov nr. 386 af 20. maj 1992, lov nr. 482 af 24. juni 1992, lov nr. 462 af 30. juni 1993 og lov nr. 464 af 30. juni 1993, foretages følgende ændringer:

1. § 9, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

»Opholdstilladelse efter stk. 1, nr. 2, til en samlever og opholdstilladelse efter stk. 1, nr. 4, kan betinges af, at den person, der bor i Danmark, påtager sig at forsørge ansøgeren.«

2. § 9, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Har en herboende person (garanten) påtaget sig at forsørge ansøgeren, jf. stk. 3 og 4, og ydes der senere ansøgeren hjælp efter lov om social bistand til forsørgelse, skal kommunalbestyrelsen pålægge garanten at yde betaling for hjælpen. Sådan betaling skal af kommunalbestyrelsen inddrives hos garanten efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter.«

3. I § 9 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Ved behandlingen af en ansøgning om opholdstilladelse efter stk. 2, nr. 2, kan akterne, der er indgået i sagen om opholdstilladelse

til ansøgeren efter § 7, indhentes uden ansøgerens samtykke.«

4. I § 33 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Indgives der ansøgning om opholdstilladelse efter § 9, stk. 2, nr. 2, inden 10 dage efter, at Flygtningenævnet har meddelt en udlænding afslag på opholdstilladelse efter § 7, har den pågældende ret til at blive her i landet, indtil afgørelsen er truffet.

Stk. 5. Indbringelse af Flygtningenævnets afgørelse efter § 7 for Folketingets Ombudsmand har ikke opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis afgørelsen er enstemmig. Er udlændingens udrejsefrist overskredet, har indbringelsen for Folketingets Ombudsmand af en afgørelse fra Flygtningenævnet efter § 7 ikke opsættende virkning.

Stk. 6. Indbringelse af indenrigsministerens afgørelse efter § 9, stk. 2, nr. 2, for Folketingets Ombudsmand har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, medmindre indbringelsen må anses for åbenlyst ubegrundet. Er udlændingens udrejsefrist overskredet, har indbringelsen for Folketingets Ombudsmand af en afgørelse efter § 9, stk. 2, nr. 2, ikke opsættende virkning. Reglen i 2. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis udlændingens asylsag er afgjort efter § 53 a, stk. 3.

Stk. 7. En ansøgning om genoptagelse af en afgørelse efter § 7 eller § 9, stk. 2, nr. 2, har ikke

F. t. l. vedr. udlændingeloven m.m.

opsættende virkning, medmindre den myndighed, der har truffet afgørelsen, træffer beslutning herom. Er udlændingens udrejsefrist overskredet, har en ansøgning om genoptagelse ikke opsættende virkning. Reglen i 2. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis udlændingens asylsag er afgjort efter § 53 a, stk. 3.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 8 og 9.

5. I § 36, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 42 a, stk. 2, 3. pkt.,« til »§ 42 a, stk. 4, 1. pkt.,« og i § 36, stk. 2, 3. pkt., ændres »§ 42 a, stk. 2, 4. pkt.,« til »§ 42 a, stk. 4, 2. pkt.,«

6. § 36, stk. 3, ophæves.

7. Efter § 37 indsættes:

»§ 37 a. Retsplejelovens § 758, stk. 1, 1. – 3. pkt., § 758, stk. 2, og § 759 finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, der frihedsberøves i medfør af § 36.

Stk. 2. Retsplejelovens §§ 773 – 776 og 778 finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36.

§ 37 b. En udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, er under frihedsberøvelsen ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end frihedsberøvelsens øjemed og opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet nødvendigvis.

Stk. 2. Retsplejelovens § 770, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36.

§ 37 c. Retten kan på begæring af politiet bestemme, at en udlænding, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, fuldstændigt eller delvis skal udelukkes fra fællesskab med andre indsatte (isolation), hvis dette er påkrævet af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

Stk. 2. Isolation må ikke iværksættes eller fortsættes, såfremt formålet hermed kan tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltning-

ger. Ved afgørelsen om isolation skal der endvidere tages hensyn til den særlige belastning, indgrebet kan medføre for den frihedsberøvede på grund af dennes unge alder eller fysiske eller psykiske svagelighed.

Stk. 3. Politiets begæring om isolation indgives til retten på det sted, hvor udlændingen er frihedsberøvet. Retten beskikker en advokat for udlændingen. Rettens afgørelse træffes ved kendelse, der kan påkæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 37. Kæremål har ikke opsættende virkning med hensyn til gennemførelse af beslutning om isolation. Retsplejelovens kapitel 43 a finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Finder retten, at isolation kan iværksættes eller fortsættes, fastsættes der i kendelsen en frist for fortsat isolation. Ved iværksættelse af isolation må den første frist for indgrebs længde ikke overstige 2 uger. Denne frist kan senere forlænges af retten, dog højst med 4 uger ad gangen. Fuldstændig isolation må ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 8 uger.

Stk. 5. Politiet kan bestemme, at en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, men ikke er fremstillet for retten i medfør af § 37, fuldstændigt eller delvis skal undergives isolation, såfremt betingelserne i stk. 1 og 2 er opfyldt. Udlændingen kan kræve, at en af politiet i medfør af 1. pkt. truffet beslutning om isolation forelægges retten til afgørelse i forbindelse med udlændingens fremstilling for retten i medfør af § 37. En begæring efter 2. pkt. har ikke opsættende virkning. Stk. 3 finder tilsvarende anvendelse.

§ 37 d. En udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, kan modtage besøg i det omfang, opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet tillader det. Politiet kan af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, modsætte sig, at den frihedsberøvede modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol. Den frihedsberøvede har altid ret til ukontrolleret besøg af den beskikkede advokat.

Stk. 2. Nægter politiet besøg til en udlænding, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, skal den frihedsbe-

røvede underrettes herom, medmindre retten af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, træffer anden bestemmelse. § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Nægter politiet besøg til en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, men ikke er fremstillet for retten i medfør af § 37, skal den frihedsberøvede underrettes herom, medmindre politiet af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, træffer anden bestemmelse.

Stk. 4. En udlænding, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, kan kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol i medfør af stk. 1 forelægges retten til afgørelse. En begæring efter 1. pkt. har ikke opsættende virkning. § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. En udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, men ikke er fremstillet for retten i medfør af § 37, jf. § 36, kan kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol i medfør af stk. 1 forelægges retten til afgørelse i forbindelse med udlændingens fremstilling for retten i medfør af § 37, jf. § 36. En begæring efter 1. pkt. har ikke opsættende virkning. § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 37 e. En udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, har ret til at modtage og afsende breve. Politiet kan gennemse brevene inden modtagelsen eller afsendelsen. Politiet skal snarest muligt udlevere eller sende brevene, medmindre indholdet vil kunne være til skade for indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, eller til skade for opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet.

Stk. 2. En udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, har ret til ukontrolleret brevveksling med den beskikkede advokat, indenrigsministeren, Direktoratet for Udlændinge og Flygtningenæv-

net. Retsplejelovens § 772, stk. 2, finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Tilbageholdes et brev til eller fra en udlænding, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, skal spørgsmålet, om tilbageholdelsen bør opretholdes, straks forelægges retten til afgørelse. Opretholdes tilbageholdelsen, skal afsenderen og adressaten straks underrettes, medmindre retten af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, træffer anden bestemmelse. § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 4. Tilbageholdes et brev til eller fra en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, men ikke er fremstillet for retten i medfør af § 37, skal afsenderen og adressaten straks underrettes herom, medmindre politiet af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, træffer anden bestemmelse. Afsenderen eller adressaten kan kræve, at politiets tilbageholdelse af et brev forelægges retten til afgørelse i forbindelse med udlændingens fremstilling for retten i medfør af § 37. En begæring efter 2. pkt. har ikke opsættende virkning. § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.«

8. I § 40 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* En udlænding skal meddele de oplysninger om sine økonomiske forhold, som er nødvendige til bedømmelse af, om Direktoratet for Udlændinge kan pålægge udlændingen at tilbagebetale udgifterne til udlændingens underhold, jf. § 42 a, stk. 1.«

Stk. 2 – 4 bliver herefter stk. 3 – 5.

9. § 42 a, stk. 1, affattes således:

»En udlænding, der opholder sig her i landet, og hvis ansøgning om opholdstilladelse i henhold til §§ 7 – 8 er taget under behandling, får udgifterne til underhold dækket af Direktoratet for Udlændinge. Direktoratet for Udlændinge kan dog pålægge en udlænding at betale de i 1. pkt. nævnte udgifter til udlændingens underhold, såfremt udlændingen har tilstrækkelige midler hertil. Direktoratet for Udlændinge kan fastsætte nærmere retningslinier for

beregningen af de i 1. pkt. nævnte udgifter, herunder fastsætte gennemsnitstakster for en given ydelse over en given periode. Direktoratet for Udlændinges pålæg til en udlænding om at betale de i 1. pkt. nævnte udgifter tillægges udpantringsret.«

10. § 42 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Direktoratet for Udlændinge tilvejebringer og driver indkvarteringssteder for udlændinge, der er nævnt i stk. 1. Dette kan ske i samarbejde med Dansk Røde Kors eller med andre private organisationer eller selskaber, som er godkendt hertil af indenrigsministeren. Statslige styrelser, som er godkendt hertil af indenrigsministeren, eller en kommune kan endvidere efter aftale med Direktoratet for Udlændinge tilvejebringe og drive sådanne indkvarteringssteder.«

11. I § 42 a indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Direktoratet for Udlændinge kan bestemme, at en i stk. 1 nævnt udlænding, uanset om den pågældende selv har tilstrækkelige midler til sit underhold, skal tage ophold efter direktoratets nærmere bestemmelse. En sådan udlænding må ikke gennem voldelig eller truende adfærd over for personer, der udfører opgaver med driften af et indkvarteringssted for udlændinge, lægge hindringer i vejen for udførelsen af disse personers hverv.«

12. § 46, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Direktoratets afgørelser kan, bortset fra de i § 42 a, stk. 4, 1. pkt., og § 53 a nævnte afgørelser, påklages til indenrigsministeren.«

13. § 48, stk. 1, affattes således:

»Afgørelse om afvisning ved indrejsen, jf. §§ 28, stk. 1, og 29, stk. 1 – 2, og afgørelser om iværksættelse af foranstaltninger efter §§ 30, 34 og 36 kan træffes af vedkommende politimester eller politidirektøren, hvis afgørelser kan påklages til indenrigsministeren. Politiets afgørelse om iværksættelse af foranstaltninger efter §§ 37 c – 37 e kan, såfremt afgørelsen ikke kan indbringes for domstolene i medfør af §§ 37 c – 37 e, påklages til indenrigsministeren. En klage til indenrigsministeren efter 1. og 2. pkt. har ikke opsættende virkning.«

14. § 53 affattes således:

»§ 53. Flygtningenævnet består af en formand og et af indenrigsministeren fastsat antal næstformænd og andre medlemmer. Ved nævnets behandling af en sag medvirker der foruden formanden eller en af næstformændene 1 medlem, der er beskikket efter indstilling fra Dansk Flygtningehjælp, og 1 medlem, der enten er udpeget af indenrigsministeren eller er beskikket efter indstilling fra udenrigsministeren eller Advokatrådet.

Stk. 2. Ved nævnets behandling af en sag, der er af principiel karakter, medvirker foruden formanden eller en af næstformændene 6 medlemmer, hvoraf 1 medlem udpeges af indenrigsministeren, mens 2 medlemmer beskikkes efter indstilling fra Dansk Flygtningehjælp, 2 medlemmer beskikkes efter indstilling fra Advokatrådet, og 1 medlem beskikkes efter indstilling fra udenrigsministeren.

Stk. 3. Drøftelse af spørgsmål om almindelige retningslinier for nævnets arbejde m.v., herunder retningslinier for, hvilke grupper af sager der behandles efter bestemmelsen i stk. 2, sker i nævnets koordinationsudvalg, der sammensættes som nævnt i stk. 2 og så vidt muligt består af faste medlemmer.

Stk. 4. Sager, hvor betingelserne for at opnå asyl åbenbart må anses for at være opfyldt, kan behandles af formanden eller en af næstformændene alene.

Stk. 5. Formanden og næstformændene skal være dommere. Medlemmerne beskikkes af indenrigsministeren for en periode på højst 4 år. Genbeskikkelse kan finde sted.«

15. § 53 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Afslår Direktoratet for Udlændinge at give opholdstilladelse efter § 7 til en udlænding, der opholder sig her i landet, anses afgørelsen for påklaget til Flygtningenævnet. Påklages en afgørelse som nævnt i stk. 1, har klagen opsættende virkning.«

16. I § 55 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Kan det ud fra hensynet til sagens fremme ikke anses for forsvarligt, at den advokat, som udlændingen ønsker beskikket, medvirker, kan Flygtningenævnet nægte at beskikke den pågældende som advokat for udlændingen. Ønsker udlændingen i stedet en anden advokat beskikket, skal Flygtningenævnet beskikke den pågældende, medmindre beskikkelse kan nægtes efter 1. pkt.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

17. I § 55, stk. 3, der bliver § 55, stk. 4, ændres »stk. 2« til »stk. 3«.

18. I § 56, stk. 1, sidste pkt., ændres »§ 53, stk. 3,« til »§ 53, stk. 1,«.

19. I § 60, stk. 1, ændres »§ 42 a, stk. 2, 3. pkt.,« til »§ 42 a, stk. 4, 1. pkt.,«, »§ 40, stk. 1,« til »§ 40, stk. 1 og 2,« og »§ 42 a, stk. 2, 4. pkt.,« til »§ 42 a, stk. 4, 2. pkt.,«.

§ 2

I lov nr. 933 af 28. november 1992 om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., som ændret ved lov nr. 459 af 30. juni 1993, lov nr. 462 af 30. juni 1993 og lov nr. 1085 af 22. december 1993, foretages følgende ændringer:

1. § 7, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Direktoratet for Udlændinge tilvejebringer og driver særskilte indkvarteringssteder for personer, der er meddelt opholdstilladelse efter denne lov. Dette kan ske i samarbejde med Dansk Røde Kors eller andre private organisationer eller selskaber, som er godkendt hertil af indenrigsministeren. Statslige styrelser, som er godkendt hertil af indenrigsministeren, eller en kommune kan endvidere efter aftale med Direktoratet for Udlændinge tilvejebringe og drive sådanne indkvarteringssteder.«

2. I § 7 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Direktoratet for Udlændinge kan bestemme, at en person, der er meddelt opholdstilladelse efter denne lov, uanset om vedkommende har tilstrækkelige midler til sit underhold, skal tage ophold efter direktoratets nærmere bestemmelse.«

3. § 12, stk. 1,2. pkt., affattes således:

»Udlændingelovens § 37 samt §§ 37 a – 37 e finder herunder anvendelse.«

4. I § 13, stk. 2, ændres »7, stk. 2 og 4,« til »7, stk. 4 og 6,«.

5. § 13, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Afgørelser i henhold til § 11, stk. 3, og § 12, stk. 1, træffes af vedkommende politimester, politidirektøren og af rigspolitichefen, hvis afgørelser kan påklages til indenrigsministeren. Udlændingelovens § 48, stk. 1, 2. og 3. pkt., finder herunder anvendelse.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 1994.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 14, finder ikke anvendelse på sager, hvor der forinden ikrafttrædelser er truffet bestemmelse om sagens beramning i Flygtningenævnet.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

**Indholdsfortegnelse over
Forslag til lov om ændring af udlændingeloven og lov om midlertidig opholdstilladelse til visse
personer fra det tidligere Jugoslavien m.v.**

	Spalte
Lovtekst	7295
Indholdsfortegnelse	7305
Almindelige bemærkninger	7311
1. Indledning	7311
2. Sagsbehandlingstiden m.v. i asylsager	7315
2.1. <i>Den samlede sagsbehandlingstid</i>	7315
2.2. <i>De enkelte myndigheders sagsbehandlingstid</i>	7316
2.2.1. Politiet – den indledende sagsbehandling	7316
2.2.2. Direktoratet for Udlændinge – 1. instans	7317
2.2.3. Flygtningenævnet – 2. instans	7318
2.2.4. Indenrigsministeriet – humanitær opholdstilladelse	7321
2.2.5. Politiet – udsendelsesfasen	7321
2.2.6. Antallet af indkomne og afgjorte asylsager i Direktoratet for Udlændinge og Flygtningenævnet i årene 1991-93	7322
2.2.7. Tidsforbruget ved behandlingen af begæringer om genoptagelse og klager til Folketingets Ombudsmand	7322
2.2.8. Indenrigsministeriets bemærkninger til oplysningerne om sagsbehandlingstiderne mv.	7323
3. Tilførsel af øgede personaleressourcer til udlændingemyndighederne siden sommeren 1992	7325
4. Effektivisering af asylsagsbehandlingen	7325
4.1. <i>Advokatbeskikkelse ved behandlingen af sager i Flygtningenævnet</i>	7326
4.2. <i>Frist for indgivelse af ansøgning om humanitær opholdstilladelse</i>	7328
4.3. <i>Indhentelse af asylsagens akter i sager om humanitær opholdstilladelse</i>	7330
4.4. <i>Opsættende virkning med hensyn til asylansøgerens udrejsefrist i forbindelse med genoptagelsesbegæringer samt klager til Folketingets Ombudsmand</i>	7331
4.4.1. Genoptagelsesbegæringer	7332
4.4.2. Klager til Folketingets Ombudsmand	7336
4.5. <i>Behandlingen af sager i åbenbart grundløs-proceduren</i>	7339
4.6. <i>Påklage til Flygtningenævnet af Direktoratet for Udlændinges afslag på asyl</i>	7345
4.7. <i>Forslag til effektiviseringer, der ikke kræver lovændring</i>	7346
4.7.1. Benyttelse af særlige tolke	7346
4.7.2. Behandling af flere sager i små nævn samt flere sagstyper på skriftligt grundlag	7347
4.7.3. Vejledning til asylansøgere om begrænsninger i ombudsmandens prøvelse	7347
4.8. <i>Flygtningenævnets sammensætning</i>	7347
4.9. <i>Det fortsatte arbejde i Per Sørensen-udvalget</i>	7355
5. Foranstaltning af isolation og brev- og besøgskontrol over for udlændinge, der er frihedsberøvet efter udlændingeloven	7356
5.1. <i>De gældende bestemmelser</i>	7356

5.2. <i>En klargøring af de gældende bestemmelser</i>	7356
5.3. <i>Hidtidig praksis for anvendelsen af isolation, besøgs- og brevkontrol</i>	7357
5.4. <i>Anvendelsen af frihedsberøvelse over for udlændinge i medfør af udlændingeloven</i>	7358
5.5. <i>Den foreslåede bestemmelse om isolation</i>	7360
5.6. <i>Den foreslåede bestemmelse om besøgskontrol</i>	7361
5.7. <i>Den foreslåede bestemmelse om brevkontrol</i>	7361
5.8. <i>De foreslåede bestemmelser vedrørende behandlingen af en udlænding under frihedsberøvelsen</i>	7362
5.9. <i>Klageadgang i forbindelse med afgørelser om isolation eller besøgs- og brevkontrol</i>	7364
5.10. <i>Ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v.</i>	7364
6. Reglerne om betaling for asylansøgers underhold	7364
6.1. <i>Den hidtidige tilbagebetalings- og deponeringsordning</i>	7365
6.2. <i>Vestre Landsrets kendelse af 26. juni 1991</i>	7367
6.3. <i>Den fremtidige udformning af tilbagebetalingsordningen</i>	7369
6.3.1. <i>Skriftlig erklæring ved indrejsen</i>	7370
6.3.2. <i>I hvilke tilfælde skal Direktoratet for Udlændinge pålægge betalingspligt?</i>	7371
6.3.3. <i>Hvilket beløb skal den enkelte asylansøger pålægges at betale?</i>	7373
6.3.4. <i>Inddrivelse af betalingskravet</i>	7375
6.4. <i>Det offentliges indtægter og udgifter i forbindelse med den hidtidige og fremtidige tilbagebetalingsordning</i>	7376
7. Indførelse af forsørgelseskrav over for ugifte samlevende	7377
8. Obligatorisk ordning om inddrivelse af hjælp til familiesammenførte hos garanten	7377
9. Etableringen og driften af asylcentre og indkvarteringscentre for personer fra det tidligere Jugoslavien	7379
10. Hørte myndigheder m.v.	7380
11. Økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget	7381
Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser	7383
Til § 1, nr. 1	7383
Til § 1, nr. 2	7383
Til § 1, nr. 3	7385
Til § 1, nr. 4	7385
Til § 1, nr. 5	7387
Til § 1, nr. 6	7387
Til § 1, nr. 7	7387
Til § 1, nr. 8	7403
Til § 1, nr. 9	7403
Til § 1, nr. 10	7405
Til § 1, nr. 11	7406
Til § 1, nr. 12	7407
Til § 1, nr. 13	7407
Til § 1, nr. 14	7409
Til § 1, nr. 15	7410
Til § 1, nr. 16	7410
Til § 1, nr. 17	7410
Til § 1, nr. 18	7410

Til § 1, nr. 19	7410
Til § 2, nr. 1	7411
Til § 2, nr. 2	7411
Til § 2, nr. 3	7411
Til § 2, nr. 4	7411
Til § 2, nr. 5	7412
Til § 3	7412
Til § 4	7414

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Et vigtigt element i det foreliggende lovforslag er en række forslag til ændringer i udlændingeloven med henblik på effektivisering af asylsagsbehandlingen.

De fremsatte effektiviseringsforslag er en opfølgning af den beslutning om en væsentlig effektivisering af asylsagsbehandlingen, som blev truffet i forbindelse med vedtagelsen af ændringen af udlændingeloven i sommeren 1992, jf. lov nr. 482 af 24. juni 1992.

Det blev i den forbindelse forudsat, at de i forbindelse med loven vedtagne ændringer alene skulle udgøre et første led i bestræbelserne på en markant nedbringelse af sagsbehandlingstiden i asylsager. Dette er bl.a. uddybet i flertallets bemærkninger i Folketingets Retsudvalgs betænkning af 11. juni 1992 over lovforslaget.

Det må understreges, at de effektiviseringsforslag, som nu fremsættes, ikke er udtryk for en forringelse af de retssikkerhedsgarantier, der er knyttet til asylsagsbehandlingen.

Den grundstruktur, som siden vedtagelsen af udlændingeloven af 1983 har præget asylsagsbehandlingen, bliver ikke forrykket med dette lovforslag. Der foretages alene nogle opstramninger, hvor det retssikkerhedsmæssigt skønnes forsvareligt.

En række af de væsentlige processuelle regler for asylsagsbehandlingen bliver således bevaret med dette lovforslag. Dette gælder bl.a. Dansk Flygtningehjælps rolle i åbenbart grundløs-proceduren, retten til personligt fremmøde i Flygtningenævnet, retten til at få en advokat beskikket under flygtningegnævnbehandlingen og bevarelsen af Folketingets Ombudsmands kompetence til at påse udlændingemyndighedernes sagsbehandling. Det grundlæggende to-instansprincip, hvor Direktoratet for Udlændinge er 1. instans, og hvor det uafhængige domstolslignende organ, Flygtningenævnet, er 2. instans, ændres heller ikke.

Flere af forslagene om en effektivisering af asylsagsbehandlingen må tværtimod ses som udtryk for det særlige retssikkerhedshensyn, at et afslag på asyl, som – under iagttagelsen af de ovennævnte retssikkerhedsgarantier – er blevet meddelt en asylansøger, bør have karakter af en endelig afgørelse, hvis virkninger ikke kan udskydes ved at indgive ubegrundede anmodninger om genoptagelser eller klager til ombudsmanden. Hensynet til den enkelte asylansøger taler således for, at sagsbehandlingstiden gøres så kort som mulig. En meget lang sagsbehandling kan give stor usikkerhed og i værste fald traumer for asylansøgerne.

I dag tager det i gennemsnit lidt under to år (i 1993 i gennemsnit 600 dage) at få en asylsag tilendebragt, hvis sagen behandles efter det, der kaldes normal-procedure, det vil sige at asylspørgsmålet prøves dels af Direktoratet for Udlændinge dels af Flygtningenævnet.

Dette faktum gør det efter Indenrigsministeriets opfattelse påkrævet at sætte ind dels med ændrede lovregler, som kan medvirke til at effektivisere asylsagsbehandlingen, dels med en ressourcestyrkelse til de involverede myndigheder samt med en forbedret udnyttelse af de betydelige ressourcer, der allerede er tilstede.

På ressourcesiden vil Indenrigsministeriet bl.a. målrette ressourcer mod de steder i asylsystemet, hvor der er opstået sagspukler.

I kraft af et stærkt forbedret statistisk grundlag, der viser, hvilke dele af asylsagsbehandlingen der især tager tid, vil Indenrigsministeriet endvidere indsætte ressourcer med henblik på her at nedbringe sagsbehandlingstiden. Det gælder bl.a. sagsbehandlingen i åbenbart grundløs-proceduren. I relation til Flygtningenævnet kan der eventuelt blive tale om at arbejde med flere daglige nævnsmøder.

Med hensyn til regelændringer er det navnlig fundet påkrævet at sætte ind over for den ofte langstrakte »efterbehandlingsfase«, som er betegnelsen for den periode, der ligger efter, at en asylansøger har fået endeligt afslag på asyl og eventuelt på humanitær opholdstilladelse. Her forsøger asylansøgeren

ofte at trække sin sag ud ved at begære genoptagelse af de tidligere truffe afgørelser eller ved at klage til Folketingets Ombudsmand.

Lovforslaget indeholder flere forskellige forslag til ændringer, som skal hindre, at sagerne trækkes unødigt ud.

I forbindelse med behandlingen af lovforslaget om ændring af udlændingeloven i sommeren 1992 gav justitsministeren, hvorunder udlændingeområdet dengang henhørte, tilsagn om at ville nedsætte et udvalg, som skulle have til opgave at overveje yderligere effektivisering af asylsagsbehandlingen.

Udvalget, der har højesteretsdommer Per Sørensen som formand, har den 7. juni 1993 afgivet sin 1. delbetænkning (betænkning nr. 1249/1993) og den 7. februar 1994 sin 2. delbetænkning (betænkning nr. 1265/1994).

Nærværende lovforslag indeholder de forslag til effektiviseringer, som udvalget i sin første delbetænkning er fremkommet med. På et par punkter går lovforslaget videre, end der lægges op til i delbetænkningen, ligesom der i lovforslaget er medtaget yderligere forslag, der kan bidrage til at forkorte og effektivisere asylsagsbehandlingen.

Baggrunden herfor er, at nye tilvejebragte oplysninger om den aktuelle sagsbehandlingstid i asylsager viser, at den samlede sagsbehandlingstid i sager, hvor der er meddelt afslag på asyl efter normalproceduren – det vil sige med klageadgang til Flygtningænævnet – og eventuelt tillige på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, og hvor tiden til behandlingen af eventuelle genoptagelsesbegøring og klager til Folketingets Ombudsmand er medregnet, ikke holder sig inden for den målsætning om en samlet gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 8-9 måneder, som blev opstillet i forbindelse med vedtagelsen i sommeren 1992 af lov nr. 482 af 24. juni 1992 om ændring af udlændingeloven.

I punkt 2 nedenfor redegøres der nærmere for de indhentede oplysninger om sagsbehandlingstiden i asylsager. Indenrigsministeriet har arbejdet med at forbedre statistikgrundlaget med henblik på at kunne give mere præcise og detaljerede oplysninger dels om den samlede sagsbehandlingstid i asylsystemet set under et dels om sagsbehandlingstiden hos de enkelte myndigheder, der er involveret i asylsagsbehandlingen, det vil sige politiet, Direktoratet for Udlændinge, Flygtningænævnet og Indenrigsministeriet.

Indenrigsministeriet har således indsamlet oplysninger om sagsbehandlingstiderne i 1993. Disse tal viser, at den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid ikke holder sig inden for den tidligere opstil-

lede målsætning. Resultaterne tyder yderligere på, at sagsbehandlingstiden bevæger sig i negativ retning.

Henset hertil er det fundet nødvendigt at fremsætte forslag til effektiviseringer ud over dem, der er foreslået af Per Sørensen-udvalget i den første delbetænkning.

I den anden delbetænkning er Per Sørensen-udvalget bl.a. fremkommet med forslag til ændringer i Flygtningesnævnets sammensætning. I dag behandles næsten alle sager i et stort nævn bestående af 7 medlemmer. Udvalget har været delt i spørgsmålet om, hvorvidt man kan anbefale en reduktion i antallet af nævnsmedlemmer.

I lovforslaget er indarbejdet det forslag fra nogle udvalgsmedlemmer, som går ud på, at Flygtningesnævnet ved behandlingen af almindelige sager kommer til at bestå af 3 medlemmer, men at sager, der er af principiel karakter, skal behandles i et stort nævn. Som der nærmere er redegjort for i pkt. 4.8. finder Indenrigsministeriet, at det store nævn bør bestå af 7 medlemmer.

Udover forslag til effektivisering af asylsagsbehandlingen indeholder lovforslaget en række bestemmelser om, under hvilke betingelser der kan foranstaltes isolation eller brev- og besøgskontrol over for udlændinge, der frihedsberøves i medfør af udlændingelovens § 36. Der skabes herved en øget retssikkerhed for frihedsberøvede udlændinge.

Retstilstanden har på dette område ikke været ganske klar, idet der hidtil i udlændingelovens § 36, stk. 3, alene har været en bestemmelse om, at retsplejelovens regler vedrørende isolation samt brev- og besøgskontrol finder anvendelse med de fornødne lempelser.

Ved de foreslåede regler sker der en præcisering af, hvilke betingelser der skal være opfyldt, for at indgrebene kan foretages. Samtidig fastlægges det, hvem der kan træffe bestemmelse om isolation, brev- og besøgskontrol, og hvortil der er klageadgang over afgørelser herom.

Lovforslaget udmønter derudover et af de 30 indsatspunkter i handlingsplanen fra regeringens byudvalg. Der foreslås således en obligatorisk inddrivelsesordning i de tilfælde, hvor en herboende person har påtaget sig at forsørge en familiesammenført person, men hvor der alligevel senere ydes kontanthjælp til den familiesammenførte. I disse tilfælde skal den herboende (garanten) pålægges at yde betaling for hjælpen, og kommunen vil være forpligtet til at inddrive beløbet.

Det foreslås samtidig, at en herboende ugift samlever også skal kunne pålægges at garantere for forsørgelsen af den samlever, som vedkommende ønsker at blive familiesammenført med. Dette sker for i

udlændingeretlig henseende at skabe parallellitet til retsstillingen for ægtepar, der har forsørgelsespligt over for hinanden.

Det foreslås endvidere, at der skabes lovhjemmel til, at også andre end Dansk Røde Kors eventuelt kan stå for driften af asylcentre og indkvarteringssteder for personer fra det tidligere Jugoslavien med midlertidig opholdstilladelse.

Endelig foreslås det, at Direktoratet for Udlændinge kan pålægge en asylansøger at betale for udgifterne til den pågældendes underhold i præasylfasen. I udlændingelovens § 42 a, stk. 1, er det foreskrevet, at udgiften alene foreløbigt afholdes af det offentlige. På den baggrund har der været etableret en ressourcerekrævende tilbagebetalingsordning i relation til asylansøgere, som har haft værdier, der helt eller delvist har kunnet dække det offentliges krav på betaling for opholdsudgifterne i præasylfasen. Denne ordning foreslås nu erstattet af en tilbagebetalingsordning, der er gjort administrativt mere enkel.

2. Sagsbehandlingstiden m.v. i asylsager.

Indenrigsministeriet foretager løbende undersøgelser af udlændingemyndighedernes sagsbehandlingstider. Med udgangspunkt i undersøgelser vedrørende hele 1993 redegøres der nedenfor for de aktuelle sagsbehandlingstider i asylsager, herunder hvorledes disse tal forholder sig til tidligere indhentede oplysninger. Undersøgelserne baserer sig dels på udtræk af Udlændingeregistret, dels på oplysninger fra Flygtningenævnets sekretariat og fra manuelt udarbejdede statistikker i Indenrigsministeriet.

2.1. Den samlede sagsbehandlingstid.

Den samlede sagsbehandlingstid i asylsager kan defineres som den tid, der forløber fra en person er blevet registreret som asylansøger, til den pågældende enten er blevet meddelt asyl eller humanitær opholdstilladelse eller er udrejst frivilligt eller tvangsmæssigt af landet efter at have modtaget afslag på sin asylansøgning og eventuelt sin ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

Et udtræk af Udlændingeregistret viser, at der i perioden fra den 1. januar – 31. december 1993 var i alt 4.144 personer, hvis asylsag blev endeligt afsluttet, forstået på den ovenfor beskrevne måde. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 289 dage pr. person.

Af de 4.144 personer var der 2.688 (ca. 65 %), hvis asylsager i perioden blev afsluttet ved, at de pågældende blev meddelt asyl, humanitær opholdstilladelse eller opholdstilladelse af andre ganske særlige

grunde og herefter overgivet til Dansk Flygtningehjælp. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse personers sager var 225 dage.

Af de 4.144 personer var der 695 personer (ca. 17 %), som i den nævnte periode udrejste efter at være meddelt afslag efter åbenbart grundløs-proceduren og eventuelt tillige afslag på ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for disse personer var 194 dage.

Det bemærkes, at der i ca. 85 % af de nævnte tilfælde er tale om såkaldt *skønnede* udrejser. Denne gruppe består primært af personer, som er forsvundet fra deres asylcenter, og som er skønnet udrejst i perioden.

Når en person forsvinder fra et asylcenter, ned sætter politiet et såkaldt spærrekort i Kriminalregistret på den pågældende person. Efter ca. 6 måneder opdateres den pågældende som udrejst. Det gennemsnitlige tidsforbrug for disse typer af sager vil derfor typisk være større end i sager, hvor udrejsen er påset. Denne antagelse understøttes af, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager, hvor udrejsen er skønnet, var på 201 dage, mod 156 dage i sager, hvor udrejsen blev påset.

Af de 4.144 personer var der 761 (ca. 18 %), som udrejste af landet i den nævnte periode efter at være blevet givet afslag efter *normalproceduren* på deres ansøgning om asyl og eventuelt tillige på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde for denne gruppe ca. 600 dage. Det bemærkes, at der for ca. 655 (86 %) af de her omhandlede personer er tale om skønnede udrejser, jf. ovenfor.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 106 personer (ca. 14 %), hvis udrejse blev påset, var 594 dage, mens den for de personer, hvis udrejse blev skønnet i perioden, var 601 dage.

Det må understreges, at der i de opgivne gennemsnitstider også er medregnet den tid, der er gået med behandling af begæringer om genoptagelse eller klager til Folketingets Ombudsmand.

2.2. De enkelte myndigheders sagsbehandlingstider.

2.2.1. Politiet – den indledende sagsbehandling.

Den indledende sagsbehandlingstid er i det følgende defineret som det tidsrum, der forløber fra asylansøgeren er registreret som asylansøger, til sagen modtages i et af direktoratets ekspeditionskontorer. I denne fase, som forestås af politiet, foretages der en registreringsafhøring, asylansøgeren får forevist en video om asylsagsbehandlingen og vedkommende udfylder et asylansøgningsskema, som oversættes. Endvidere foretages der i nogle tilfælde en

egentlig afhøring af asylansøgeren. I denne fase indgår den tid, som direktoratet anvender til visitation af de sager, som direktoratet modtager.

I perioden 1. januar – 31. december 1993 blev der i Direktoratet for Udlændinges ekspeditionskontorer modtaget 4.990 sager efter normalproceduren vedrørende 9.368 personer. Sagsbehandlingstiden hos politiet udgjorde for de nævnte personer gennemsnitligt 44 dage.

Det bemærkes, at opgørelsen primært omfatter personer fra Bosnien-Hercegovina, som vil være omfattet af lov nr. 933 af 18. november 1992, som senest ændret ved lov nr. 1085 af 22. december 1993, om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. For denne gruppe har Rigspolitichefen, afdeling E, Den centrale Politiafdeling, efter forudgående drøftelse og aftale med Direktoratet for Udlændinge siden ultimo 1992 foretaget en udvidet registreringsafhøring i forbindelse med registreringen af disse personer.

Formålet hermed har dels været på et så tidligt tidspunkt som muligt i sagsbehandlingen at få fastlagt ansøgerens asylmotiv, dels at spare personaleressourcer ved at undgå unødvendige flytninger og transport af asylansøgere mellem de forskellige centre i forbindelse med fornyede afhøringer.

Der tilvejebringes ved den aftalte fremgangsmåde ikke en egentlig fuldstændig asylmotivrapport, men alene en præcisering af asylmotivet i forbindelse med ansøgerens registrering som asylansøger, således at yderligere afhøringer i en del tilfælde overflødiggøres, hvorved sagsbehandlingstiden i det hele kan nedsættes.

Direktoratet for Udlændinge og Rigspolitiet har den 5. juli 1993 indført en tilsvarende ordning for alle asylansøgere i normalprocedure.

Til sammenligning kan det oplyses, at der forud for lovændringen i sommeren 1992 medgik gennemsnitligt 2-3 måneder til politiets sagsbehandling i den indledende fase omfattende registrering af asylansøgeren, udfyldelse af asylskema, oversættelse heraf samt afhøring af asylansøgeren, herunder tiden, der medgik i Direktoratet for Udlændinge i forbindelse med direktoratets fastlæggelse af retningslinier for politiets videre undersøgelse af asylsagen. I perioden 1. juli – 31. december 1992 medgik der gennemsnitligt 56 dage til denne fase.

Sammenligninger mellem de seneste og tidligere opgørelser over den gennemsnitlige sagsbehandlingstid hos politiet må imidlertid tages med et vist forbehold, når der henses til, at proceduren som beskrevet ovenfor er ændret.

2.2.2. Direktoratet for Udlændinge – 1. instans.

Sagsbehandlingstiden er i det følgende defineret som den tid, der forløber fra modtagelsen af sagen i et af direktoratets ekspeditionskontorer eller – for så vidt angår sager behandlet efter åbenbart grundløs-proceduren – fra sagens overgivelse til visitation i direktoratets kontor i Sandholmlejren, til sagen afgøres af direktoratet.

I perioden 1. januar – 31. december 1993 blev der i Direktoratet for Udlændinge truffet ca. 4.900 afgørelser vedrørende ansøgninger om asyl til personer, der opholdt sig her i landet. Af tekniske grunde vedrører opgørelsen imidlertid alene 2.555 sager omfattende 3.347 personer.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for disse personer var 114 dage.

Af de 2.555 sager blev 525 sager omfattende 659 personer behandlet efter *åbenbart grundløs-proceduren*. For disse personers vedkommende var sagsbehandlingstiden 100 dage i gennemsnit.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de resterende 2.030 sager behandlet efter *normalproceduren* omhandlende 2.688 personer udgjorde 117 dage.

Til sammenligning kan det oplyses, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Direktoratet for Udlændinge ved udgangen af juni 1992 var 150-180 dage. Heri er dog medregnet de 60-90 dage, som på daværende tidspunkt medgik til de indledende sagsbehandlingsskridt og politiets afhøring af asylansøgerne. Tidsforbruget i direktoratet i perioden 1. oktober – 30. november 1992 var for de sager, hvori direktoratet i perioden traf afgørelse, på gennemsnitligt 72 dage.

Det bemærkes, at Direktoratet for Udlændinge har oplyst, at der i 1993 er sket en vis ophobning af asylsager. Pr. 17. januar 1994 har direktoratet således opgjort antallet af asylsager, hvori direktoratet endnu ikke har truffet afgørelse, til 1.974. Af disse sager er der 389, som forventes at kunne behandles efter åbenbart grundløs-proceduren, hvilket indebærer, at direktoratets afslag ikke kan indbringes for Flygtningenævnet. Opgørelsen omfatter ikke personer, der er givet midlertidig opholdstilladelse i henhold til loven om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v.

2.2.3. Flygtningenævnet – 2. instans.

I perioden 1. januar – 31. december 1993 blev der i Flygtningenævnet afgjort 929 spontan-sager, dvs. sager vedrørende opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, hvor udlændingen opholder sig her i landet under sagsbehandlingen. 3 af disse sager blev afgjort 2 gange, således at der i alt blev truffet 932 afgørelser i disse sager.

Sagsbehandlingstiden regnes fra sagens modtagelse i Flygtningenævnet til nævnets afgørelse og fordeles sig vedrørende de 932 afgørelser, der blev truffet i perioden, således:

1 – 2 måneder	8,05 %
3 – 4 måneder	26,39 %
5 – 7 måneder	35,41 %
8 måneder eller mere	30,15 %

For afgjorte sager i perioden 1. januar – 1. marts 1992 fordeler sagsbehandlingstiden sig således:

1 – 2 måneder	23,08 %
3 – 4 måneder	29,23 %
5 – 7 måneder	41,54 %
8 måneder eller mere	6,15 %

Det fremgår, at det nu alene er ca. 35 % af sagerne, der afsluttes inden for 4 måneder, mod ca. 52 % i perioden 1. januar – 1. marts 1992. Endvidere er især antallet af sager, der tager 8 måneder eller mere, steget betydeligt.

Med hensyn til antallet af verserende sager i Flygtningenævnet har Flygtningenævnets sekretariat i et

brev af 25. januar 1994 til brug for Per Sørensen-udvalgets udarbejdelse af udvalgets 2. delbetænkning, der blev afgivet den 7. februar 1994, oplyst, at der pr. 1. januar 1994 skønnedes at være en sagspuddel på ca. 465 sager, som alene af kapacitetsmæssige årsager afventede behandling. Dette skøn omfattede både de såkaldte spontansager, dvs. sager, hvor asylansøgeren opholder sig her i landet under asylsagens behandling, og de såkaldte ambassadesager, dvs. sager, hvor asylansøgeren opholder sig i udlandet (udlændingelovens § 7, stk. 4).

Flygtningenævnets sekretariat har efter Per Sørensen-udvalgets afgivelse af den anden delbetænkning i et brev af 11. februar 1994 oplyst, at sekretariatet har udarbejdet følgende oversigt over antallet af verserende sager i Flygtningenævnet pr. 7. februar 1994:

»Verserende sager pr. 7. februar 1994.

Statistikken omfatter de sager, som afventer møde i Flygtningenævnet, og sager, som er blevet udsat på nævnsmøde.

	Antal sager	
		%
1. Afventer akter fra DFU	63	8,70 %
2. Sagsbehandlingsfasen		
1. A. Under behandling hos sagsbehandler	113	15,61 %
1. B. Under behandling hos K.B.-fuldmægtig (den fuldmægtig, til hvem den enkelte sagsbehandler overgiver de sager, hvis sagsbehandling er afsluttet, med henblik på sagens berømmelse. K.B. betyder »kan berammes«)	86	11,88 %
2. Afventer familiesager	31	4,28 %
3. Beror på oversættelse	14	1,99 %
4. Beror på høringer/ægthedsvurderinger i Udenrigsministeriet	7	0,97 %
5. Efterlysning af ansøgere i DFU	5	0,69 %
I alt i sagsbehandlingsfasen	256	35,36 %
3. Berammelsesfasen		
1. Advokatvalg	58	8,01 %
2. Er berammet	168	23,20 %
3. Afventer plads på nævnsmøde	64	8,84 %
4. Udsatte sager fra tidligere nævnsmøder f.eks. pga. sygdom, tolkeproblemer, tidsnød m.v.	4	0,55 %
I alt i berammelsesfasen	294	40,60 %
4. Nævnsfasen		
1. Høring af Udenrigsministeriet (ægthedsvurdering/indhentelse af baggrundsoplysninger)	31	4,28 %
2. Skriftlig votering	71	9,81 %
3. Andet, f.eks. beror sagen på fornyet behandling i DFU, udsat fra lille nævn til stort nævn	9	1,24 %
I alt i nævnsfasen	111	15,33 %
Alle grupper samlet	724	100,00 %«.

Flygtningenævnets sekretariat har vedrørende oversigten over verserende sager pr. 7. februar 1994 supplerende oplyst, at de 168 sager, som er berammet til foretagelse på et nævnsmøde, svarer til, at der er berammet sager for ca. en måned ud i fremtiden. Endvidere svarer de 64 sager, der afventer at blive berammet på et nævnsmøde, til yderligere 2 ugers nævnsvirksomhed. Endelig afventer 113 sager at blive sagsbehandlet hos ca. 20 sagsbehandlere i Flygtningenævnets sekretariat, hvilket svarer til ca. 6 sager pr. sagsbehandler. De 86 sager, som ligger hos den fuldmægtig, som har til opgave at beramme sager (K.B.-fuldmægtigen), svarer til ca. 3 dages arbejde for den pågældende.

Indenrigsministeriet må på denne baggrund konkludere, at der for tiden kun i meget begrænset omfang er tale om en pukkel af sager, der alene af kapacitetsmæssige grunde afventer behandling.

2.2.4. Indenrigsministeriet – humanitær opholdstilladelse.

Indenrigsministeriet har i perioden 1. januar – 31. december 1993 afgjort 557 sager om opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid har i disse sager været 28 dage, heri indregnet den tid, hvor sagerne eksempelvis har afventet modtagelse af asylsagens akter, eller at advokaten er fremkommet med en lægeerklæring om ansøgerens helbred (*brutto-tiden*). Fraregner man disse perioder, således at man får den tid, hvor sagernes afgørelse alene har beroet på sagsbehandlingen i Indenrigsministeriet, har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid været 19 dage (*netto-tiden*).

Til sammenligning kan det oplyses, at sagsbehandlingstiden i Justitsministeriet forud for lovændringen i sommeren 1992 var på gennemsnitligt 56 dage *brutto* og 15 dage *netto*. Opgørelsen heraf baserer sig dog alene på en gennemgang af 29 sager. I anden halvdel af 1992 var sagsbehandlingstiden over en 14 dages periode *brutto* højst på 20 dage og *netto* højst på 10 dage.

2.2.5. Politiet – udsendelsesfasen.

Indenrigsministeriet er ikke på nuværende tidspunkt i besiddelse af statistisk materiale, der kan belyse politiets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i udsendelsesfasen for så vidt angår den del heraf, hvor sagen alene har beroet på politiet. Det skyldes, at det ikke ved udtræk af Udlændingeregistret er muligt at fratække den tid, hvor en ansøgers udrejsefrist er udsat, eksempelvis fordi vedkommende en-

ten har begæret sin sag genoptaget eller har klaget til Folketingets Ombudsmand. Det bemærkes i den forbindelse, at Indenrigsministeriet i samarbejde med Rigspolitichefen har taget skridt til at forbedre det statistiske grundlag, således at det i fremtiden bliver muligt at få statistiske oplysninger om politiets sagsbehandlingstid i udsendelsesfasen.

2.2.6. Antallet af indkomne og afgjorte asylsager i Direktoratet for Udlændinge og Flygtningenævnet i årene 1991-93.

I Direktoratet for Udlændinge indkom der i årene 1991-93 henholdsvis 2.925, 5.608 og 4.407 nye asylsager omfattende henholdsvis 4.463, 9.087 og 6.126 personer. I samme periode blev der afgjort sager vedrørende henholdsvis 4.373, 4.746 og 5.046 personer.

I Flygtningenævnet indkom der i årene 1991-93 henholdsvis 1.340, 1.076 og 1.161 spontansager, dvs. sager, hvor asylansøgeren opholder sig her i landet under asylsagens behandling. I samme periode blev der afgjort henholdsvis 1.054, 647 og 932 sager.

2.2.7. Tidsforbruget ved behandlingen af begæringer om genoptagelse og klager til Folketingets Ombudsmand.

Som anført ovenfor i afsnit 2.1. er der i den opgjorte gennemsnitlige sagsbehandlingstid for den samlede asylsagsprocedure medregnet den tid, der er gået med behandling af begæringer om genoptagelse eller klager til Folketingets Ombudsmand. Behandlingen af sådanne anmodninger og klager lægger beslag på et betydeligt antal ressourcer i bl.a. Flygtningenævnet og Indenrigsministeriet. Sådanne anmodninger og klager indebærer efter de gældende regler, at udlændingens ophold her i landet forlænges.

En opgørelse foretaget af Flygtningenævnets sekretariat viser, at Flygtningenævnet i perioden 1. juli – 31. december 1992 stadfæstede i alt 228 afgørelser, hvor der blev givet afslag på asyl til personer, der var indrejst til Danmark. I 72 af sagerne – svarende til ca. 32 % – er der pr. 19. januar 1994 indkommet en eller flere anmodninger om genoptagelse af asylsagen. I de 72 sager er der indtil nu fremsat i alt 107 genoptagelsesansøgninger.

Antallet af genoptagelsesbegæringer fordeler sig således:

Sager med 1 genoptagelsesansøgning:	53
Sager med 2 genoptagelsesansøgninger:	12
Sager med 3 genoptagelsesansøgninger:	6

Sager med 4 genoptagelsesansmodninger: 3

Behandlingen af 5 af disse genoptagelsesansmodninger er endnu ikke afsluttet, 3 af sagerne er afsluttet ved, at ansøgeren har frafaldet genoptagelsesansmodningen og er udrejst, og i 2 af sagerne er genoptagelsesansmodningen blevet imødekommet. Af disse 2 sager er der i den ene sag givet asyl, mens der i den anden på ny er sket stadfæstelse. I de øvrige sager er genoptagelsesansmodningerne blevet afslået, nogle dog først efter at de har været til skriftlig votering blandt nævnsmedlemmerne i det nævn, hvor afslaget oprindeligt blev stadfæstet.

Med hensyn til sagsbehandlingstiden i Flygtningævnet i forbindelse med behandlingen af de indgivne genoptagelsesbegøring bemærkes, at der i næsten 2/3 af sagerne kunne træffes afgørelse inden for 2 måneder. På grund af muligheden for at indgive flere genoptagelsesansmodninger, klage til Folketingets Ombudsmand og/eller søge humanitær opholdstilladelse i Indenrigsministeriet har de enkelte sager imidlertid kunnet trække betydeligt længere ud.

I 75 (ca. 33 %) af de nævnte 228 sager, som i perioden 1. juli – 31. december 1992 blev stadfæstet i Flygtningævnet, blev der tillige klaget til Folketingets Ombudsmand. Af de færdigekspererede ombudsmandssager er ca. 85 % afsluttede inden for 2 måneder.

En opgørelse foretaget i Indenrigsministeriet viser, at man i 2. kvartal af 1993 traf 118 førstegangsafgørelser vedrørende humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2. I samme periode indkom der 42 begøring om genoptagelse af ministeriets tidligere afslag på ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, og 47 afgørelser blev påklaget i perioden til Folketingets Ombudsmand. Det bemærkes, at de 42 genoptagelsesbegøring og de 47 klager til Folketingets Ombudsmand ikke nødvendigvis er indkommet i de samme 118 sager, som der i perioden er truffet afgørelse i.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i genoptagelsessagerne regnet fra datoen for genoptagelsesansmodningens modtagelse til datoen for afsendelse af afgørelsen var 33,3 dage. Sagsbehandlingstiden vedrørende de 47 indgivne klager til ombudsmanden udgjorde gennemsnitligt 49 dage regnet fra tidspunktet for ombudsmandens underretning til Indenrigsministeriet om klagens indgivelse til udløbet af den i anledning af klagen fastsatte udrejsefrist.

2.2.8. Indenrigsministeriets bemærkninger til oplysningerne om sagsbehandlingstiderne m.v.

Man bør være opmærksom på, at der i relation til den samlede sagsbehandlingstid er taget udgangspunkt i de sager, hvor asylansøgeren er udrejst i den angivne periode efter at være meddelt endeligt afslag på sin ansøgning om asyl og eventuelt en ansøgning om humanitær opholdstilladelse. For så vidt angår de enkelte myndigheders sagsbehandlingstid er der taget udgangspunkt i de sager, der er afgjort i de angivne perioder. I tallene indgår således ikke verserende sager og tidsforbruget i relation til disse sager. Antallet af verserende sager i Direktoratet for Udlændinge er nævnt under pkt. 2.2.2., og antallet af verserende sager i Flygtningævnet er nævnt under pkt. 2.2.3.

Det må konstateres, at den samlede sagsbehandlingstid i sager, hvor der er meddelt afslag på asyl efter normalproceduren og eventuelt tillige på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, og hvor der eventuelt er taget stilling til genoptagelsesbegøring og klager til Folketingets Ombudsmand, ikke holder sig inden for den målsætning om en sagsbehandlingstid på ca. 8 – 9 måneder, som blev opstillet i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 482 af 24. juni 1992.

Dette skyldes en række forskellige faktorer, hvoraf særlig den store tilgang af flygtninge og fordrevne fra det tidligere Jugoslavien og det forhold, at nye og uprøvede medarbejdere har måttet ansættes til at rydde sagsbunkerne af vejen, skal nævnes.

Indenrigsministeriet vil så snart som muligt indføre løbende statistiske opgørelser over den medgåede sagsbehandlingstid i hvert af de sagsbehandlede led, det vil sige:

- Politiet
- Direktoratet for Udlændinge, såvel for normalproceduren som for åbenbart grundløs-proceduren
- Flygtningævnet
- Indenrigsministeriets departement

Opgørelserne vil for hvert led give oplysning om såvel den samlede sagsbehandlingstid som den del af tiden, der er medgået til at afvente oplysninger fra andre myndigheder eller fra udlandet, og hvor sagen derfor har været stillet i bero.

Oplysningerne vil blive offentliggjort i en klar og oversigtlig form bl.a. i ministeriets nyhedsbrev om Danmarks udlændinge, som udkommer to gange om måneden.

De statistiske oplysninger vil foreligge, så snart det nye Udlændingeregister er fuldt indkørt. Dette edb-baserede register, som er en udbygning af det tidligere asylregister, og som var i EF-udbud i 1991 med kontraktindgåelse i 1992, er blevet forsinket på

grund af en række indkøringsvanskeligheder, hvilket hidtil har forhindret fuld udnyttelse af registret bl.a. til statistikformål.

3. Tilførsel af øgede personaleressourcer til udlændingemyndighederne siden sommeren 1992.

Med henblik på at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for asylansøgere er udlændingemyndighederne løbende blevet tilført øgede ressourcer siden sommeren 1992.

Direktoratet for Udlændinge er i forhold til bevillingen på finansloven for 1992 blevet styrket med knap 100 årsværk, således at bevillingen i 1994 er på 252 årsværk. Styrkelsen skete i første omgang ved oprettelse af midlertidige stillinger, der nu er blevet permanentgjorte. Det skal bemærkes, at en del af ressourcetilførslen er forudsat at skulle medgå til andre opgaver end asylsagsbehandling som f.eks. tilvejebringelse af modtagelses- og indkvarteringsfaciliteter til asylansøgere.

Flygtningenævnets sekretariat og Indenrigsministeriets departement (tidligere Justitsministeriet) er i perioden blevet styrket med i alt 55 årsværk. Langt hovedparten af årsværkene er forudsat at skulle medgå til asylsagsbehandling. En del af stillingerne har været midlertidige, men er nu gjort tidsbegrænsede. Endvidere er bevillingen til afholdelse af Flygtningenævnets møder, det vil sige dækning af udgifter til nævnshonorarer, advokater og tolke m.v., blevet forøget.

4. Effektivisering af asylsagsbehandlingen.

Det fremgår af Per Sørensen-udvalgets 1. delbetænkning, at udvalget har drøftet en lang række forslag til effektivisering af asylsagsbehandlingen, men at det for nogle af dem gælder, at udvalget efter nærmere overvejelser ikke har fundet grundlag for at anbefale dem.

Der er herefter to kategorier af forslag, som udvalget er fremkommet med: Een gruppe af forslag, hvis gennemførelse kræver lovændring, og een gruppe, som vil kunne gennemføres administrativt.

Indenrigsministeriet kan i det hele tiltræde udvalgets anbefalinger og forslag. Efter ministeriets opfattelse tilsiger ikke blot hensyn af økonomisk/ressourcemæssig karakter, at asylsagsbehandlingen effektiviseres mest muligt. Hensynet til asylansøgerne selv taler med styrke for, at sagsbehandlingstiden gøres så kort som muligt. Den langstrakte periode, hvor asylansøgeren må vente i uvished, kan virke stærkt belastende for den enkelte. Hertil kommer, at hensynet til, at en asylansøger, der ikke kan gives opholdstilladelse i Danmark, får det mindst mulige afbræk i

sin tilværelse og dermed den mindst mulige påvirkning af sin situation familiemæssigt, bolig-mæssigt og arbejdsmæssigt, også taler for, at asylsagsbehandlingen effektiviseres. Endelig tilsiger befolkningens almindelige tillid til asylsystemet, at der sker en hurtig – men naturligvis retssikkerhedsmæssig forsvarlig – afslutning af sagerne.

I det følgende er der først i pkt. 4.1. til 4.4. redegjort for de af udvalgets forslag, der kræver lovændring, og som indgår i nærværende lovforslag. I pkt. 4.5. til 4.6. er der herefter redegjort for de yderligere forslag, som Indenrigsministeriet har fundet det nødvendigt men også retssikkerhedsmæssigt forsvarligt at fremsætte. I pkt. 4.7. er der endelig en beskrivelse af de af udvalgets forslag til effektivisering, der kan gennemføres administrativt. I pkt. 4.8. er der redegjort for Per Sørensen-udvalgets forslag om Flygtningenævnets sammensætning og sagsbehandling. Denne er indeholdt i udvalgets 2. delbetænkning.

Det bemærkes, at Per Sørensen-udvalget i sin første delbetænkning har anført (side 84), at fremskyn-delse af visse dele af asylsagsbehandlingen stort set alene kan ske ved tilførsel af yderligere ressourcer. Udvalget har dog samtidig anført, at en effektivisering på visse punkter kun vil kunne opnås ved at foretage ændringer i de eksisterende regler og praksis for sagernes behandling.

4.1. Advokatbeskikkelse ved behandlingen af sager i Flygtningenævnet.

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 55 kan Flygtningenævnet om fornødent beskikke en advokat for asylansøgeren, medmindre denne selv har antaget en sådan. I udvalgets betænkning er der redegjort for praksis vedrørende advokatbeskikkelse i forbindelse med sagsbehandlingen i Flygtningenævnet. Det fremgår heraf, at alle asylansøgere, der opholder sig i Danmark og skal have deres sag behandlet i Flygtningenævnet, i praksis møder med advokat.

Flygtningenævnet fører en liste med 20-30 advokater, som jævnligt giver møde i nævnet. Gruppen af antagne og beskikkede advokater udgør i øvrigt stort set den samme kreds. Asylsagernes karakter og mængden af baggrundsmateriale fra asylansøgernes oprindelseslande medfører, at de færreste advokater vil påtage sig denne type sager. I stedet er det en relativt lille kreds af advokater, der har specialiseret sig i at føre sager for nævnet. Ved nævnets start var grundstammen af mødende advokater beneficerede, men med tiden er denne kreds reduceret væsentligt.

På side 97 i den første delbetænkning har udvalget bl.a. anført følgende:

»Udvalget finder det vigtigt, at asylansøgeren kan bistås af en advokat under asylsagsbehandlingen for nævnet, men udvalget må samtidig pege på de problemer, det medfører, at mange asylansøgere søger de samme meget benyttede advokater til at føre deres sag. Det medfører undertiden unødigt lange berammelsestider, idet sager, der ellers er klare til nævnsbehandling, først kan berammes måneder ud i fremtiden på grund af disse advokaters overfyldte mødekalendarer. Da nævnets sekretariat samtidig har det indtryk, at nogle mødende advokater prioriterer sager ved domstolene højere end Flygtningenævnet, finder udvalget, at der bør indføres en adgang for nævnet til ikke at beskikke den advokat, som ansøgeren ønsker, eller til at kunne gennemføre et tvungen advokatskifte ad modum bestemmelsen i retsplejelovens § 733, stk. 2. Med en sådan bestemmelse kan nævnet beskikke en anden advokat end den ønskede i tilfælde, hvor den ønskede advokat ikke kan give møde inden for en rimelig tidshorisont.«

Udvalget har i sin betænkning bemærket, at en sådan regel – administreret med varsomhed – ikke på nogen måde kan eller vil tilsidesætte væsentlige retsgarantier i asylbehandlingen. Udvalget har herved peget på, at den advokat, som Flygtningenævnet i givet fald måtte beskikke, er en advokat, som vil være fortrolig med at føre sager for nævnet.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der indføres en ny bestemmelse i udlændingelovens § 55, stk. 2, hvorefter Flygtningenævnet kan nægte at beskikke den advokat, som udlændingen i første omgang har ønsket, hvis dennes medvirken ud fra hensynet til sagens fremme ikke kan anses for forsvarlig.

Det bemærkes, at Flygtningenævnets sekretariat har oplyst, at der for tiden kun i få sager er problemer med, om den af asylansøgeren valgte advokat kan give møde til det tidspunkt, hvor Flygtningenævnet ønsker at beramme sagen.

Indenrigsministeriet, der er enig i udvalgets vurdering, finder, at der uanset oplysningerne fra Flygtningenævnets sekretariat er behov for at sikre, at nævnsbehandlingen kan gennemføres uden unødige forsinkelser, hvilket den foreslåede regel vil kunne medvirke til.

Indenrigsministeriet finder dog, at asylansøgeren af retssikkerhedsmæssige grunde i alle tilfælde bør sikres indflydelse på, hvilken advokat der skal bistå asylansøgeren.

På den baggrund foreslår Indenrigsministeriet, at den ny bestemmelse i udlændingelovens § 55, stk. 2, i stedet affattes således:

»Kan det ud fra hensynet til sagens fremme ikke anses for forsvarligt, at den advokat, som udlændingen ønsker beskikket, medvirker, kan Flygtninge-

nævnet nægte at beskikke den pågældende som advokat for udlændingen. Ønsker udlændingen i stedet en anden advokat beskikket, skal Flygtningenævnet beskikke den pågældende, medmindre beskikkelse kan nægtes efter 1. pkt.«

Såfremt Flygtningenævnet i kraft af den foreslåede bestemmelse har nægtet at beskikke den advokat, som asylansøgeren oprindeligt har ønsket, bør Flygtningenævnets sekretariat således forhøre sig hos asylansøgeren om, hvilken anden advokat vedkommende da ønsker beskikket. Hvis det viser sig, at denne advokat heller ikke kan give møde inden for rimelig tid, må Flygtningenævnets sekretariat på ny spørge asylansøgeren, hvem denne så ønsker beskikket.

4.2. Frist for indgivelse af ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

Efter reglen i udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2, har Indenrigsministeriet mulighed for at give opholdstilladelse, hvis en udlænding befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme ansøgningen.

Opnåelsen af opholdstilladelse af humanitære grunde forudsætter, at der er givet endeligt afslag på asyl, hvorfor en ansøgning om humanitær opholdstilladelse først med mening kan indgives, når asylsagen er afgjort.

Per Sørensen-udvalget har flere steder i den første delbetænkning fremhævet vigtigheden af at undgå, at der forløber unødvendig tid mellem de forskellige myndigheders sagsbehandling, og udvalget har fundet, at der bør indføres mekanismer, som kan anspore til, at ansøgninger om humanitær opholdstilladelse indgives hurtigst muligt efter asylsagens endelige afgørelse.

Udvalgets konklusion er, at der bør indføres en frist for indgivelse af ansøgning om opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Praksis har hidtil været, at der, uanset hvornår ansøgning om humanitær opholdstilladelse er indgivet, er tillagt ansøgeren ret til at forblive i landet, medens sagen behandles. Det bemærkes dog, at langt de fleste ansøgninger indgives kort tid efter, at der er givet endeligt afslag på asyl.

Der er i betænkningen redegjort for, at udvalget nærmere har drøftet længden af en ansøgningsfrist for humanitær opholdstilladelse, herunder om man kunne foreskrive, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse for at få opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen skal indgives i umiddelbar forlængelse af det møde i Flygtningenævnet, hvor asylsagen afgøres.

F. t. l. vedr. udlændingeloven m.m.

Nogle udvalgsmedlemmer har i relation til dette spørgsmål peget på, at det ville være naturligt, hvis asylansøgeren og dennes advokat i forbindelse med forberedelsen af mødet i Flygtningenævnet også tager stilling til, om der – såfremt Flygtningenævnet måtte afslå asylansøgningen – skal indgives en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, og hvad en sådan ansøgning i givet fald støttes på. Ved indarbejdning heraf ville man med rimelighed kunne fastsætte en ganske kort frist for indgivelse af en ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

Heroverfor er anført, at der i nogle tilfælde kan være behov for i en ansøgning at henvise til, hvad der er passeret under nævnmødet, og at en for kort frist vil kunne medføre, at nogle på forhånd opgiver at indgive ansøgning.

Nogle udvalgsmedlemmer har anført, at en frist på 7 dage vil være rimelig og tilstrækkelig. Andre udvalgsmedlemmer har tilkendegivet, at 7 dage er for kort tid, og at fristen i stedet bør være 14 dage.

Efter en vægtning af de forskellige hensyn er der i udvalget opnået enighed om at foreslå, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse for at blive tillagt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen skal indgives inden 10 dage efter, at der er givet afslag på opholdstilladelse i Flygtningenævnet.

Det er i betænkningen præciseret, at udvalgets forslag alene knytter sig til de sager, der har været behandlet i Flygtningenævnet. For så vidt angår ansøgninger om humanitær opholdstilladelse indgivet efter, at en sag er afgjort som åbenbart grundløs uden klageadgang til Flygtningenævnet, har udvalget fundet, at der ikke bør ske ændringer i den nuværende praksis, hvorefter ansøgeren i alle tilfælde i praksis gives ret til at opholde sig i Danmark under sagens behandling.

Indenrigsministeriet ønsker at følge det forslag, som der i udvalget er opnået enighed om. Derfor foreslås der i udlændingelovens § 33, der i forvejen omhandler klagefrister og udrejsefrister, som et nyt stk. 4 indsat en bestemmelse om, at ansøgning om humanitær opholdstilladelse, der er indgivet inden 10 dage efter, at Flygtningenævnet har meddelt en udlænding afslag på asyl, giver den pågældende ret til at blive her i landet, indtil afgørelsen er truffet.

En bestemmelse som den foreslåede kan kun opfylde sit formål, hvis den konsekvent håndhæves. Dette indebærer, at Indenrigsministeriet i alle tilfælde, hvor der søges efter udløbet af 10 dages fristen, må meddele, at ansøgeren ikke har ret til at forblive i landet, indtil der er truffet afgørelse, men må udrejse i overensstemmelse med den tidligere fastsatte udrejsefrist.

Det bemærkes i den forbindelse, at udvalget i sin betænkning har præciseret, at retsvirkningerne af at indgive en ansøgning efter udløbet af fristen ikke skal være, at ansøgningen ikke realitetsbehandles, men at den ikke tillægges opsættende virkning med hensyn til ansøgerens udrejsefrist.

Indenrigsministeriet vil tage initiativ til, at asylansøgerne allerede på et tidligt tidspunkt gøres bekendt med ansøgningsfristen i relation til en ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Den enkelte asylansøger vil blive informeret herom i forbindelse med den skriftlige vejledning, som udleveres til den pågældende forud for udfyldelsen af asylansøgningskemaet.

4.3. Indhentelse af asylsagens akter i sager om humanitær opholdstilladelse.

Når Indenrigsministeriet har modtaget en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, sendes en skrivelse til ansøgeren eller til dennes advokat, hvori man anerkender modtagelsen af ansøgningen. I skrivelsen meddeles ansøgeren samtidig ret til at opholde sig i Danmark under sagens behandling.

Såfremt der ikke i forbindelse med ansøgningen er givet tilladelse til, at Indenrigsministeriet til brug for sagens behandling indhenter akterne i asylsagen, anmoder ministeriet i anerkendelsesskrivelsen om en sådan. Der fastsættes en svarfrist på 7 dage fra afsendelsen af skrivelsen. Sagsbehandlingen kan i kraft heraf forlænges i op til en uge. I de tilfælde, hvor ansøgeren er repræsenteret ved en advokat, forespørges der dog ofte telefonisk, om der kan gives samtykke til, at asylsagens akter indhentes.

I den første delbetænkning fra Per Sørensen-udvalget er det anført, at der efter udvalgets opfattelse ikke er afgørende hensyn, der taler imod, at Indenrigsministeriet i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om humanitær opholdstilladelse får adgang til asylsagens akter. Udvalget har derfor fundet det ubetænkeligt at foreslå, at man skal kunne lægge til grund, at der ved indgivelsen af en ansøgning om humanitær opholdstilladelse samtidig er givet samtykke til indhentelse af asylsagens akter.

Indenrigsministeriet lægger vægt på, at der ved den foreslåede ændring, der retssikkerhedsmæssigt vil være ubetænkelig, kan opnås en omend mindre forkortelse af sagsbehandlingstiden.

På den baggrund kan Indenrigsministeriet tilslutte sig udvalgets forslag om at indføje en bestemmelse i udlændingeloven, hvori det udtrykkeligt fastslås, at Indenrigsministeriet ved behandlingen af en ansøgning om humanitær opholdstilladelse uden ansøgerens samtykke kan indhente de akter, der er indgået i

ansøgerens asylsag efter § 7. Bestemmelsen foreslås indføjet som et nyt stk. 6 i udlændingelovens § 9.

4.4. Opsættende virkning med hensyn til asylansøgerens udrejsefrist i forbindelse med genoptagelsesbegøring samt klager til Folketingets Ombudsmand.

I den første delbetænkning har Per Sørensen-udvalget peget på, at der ligger nogle iøjnefaldende problemer i det, der kaldes efterbehandlingsfasen, som er den periode, der ligger efter, at der af Flygtningenævnet er truffet endelig afgørelse om afslag på asyl i henhold til udlændingelovens § 7 og eventuelt af Indenrigsministeriet truffet afgørelse om afslag på humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Der er mulighed for at begære genoptagelse af såvel asylsagen som sagen vedrørende humanitær opholdstilladelse. Samtidig er der mulighed for at klage til Folketingets Ombudsmand over begge typer af afgørelser. Ofte indgives flere genoptagelsesansøgninger og klager til Folketingets Ombudsmand, og ekspeditionen af disse henvendelser vanskeliggøres og forsinkes ofte i betydelig grad som følge af, at henvendelserne er udfærdiget på ansøgerens eget sprog, og at der indgives f.eks. genoptagelsesansøgning og klage til ombudsmanden samtidig, eller at der indgives begøring om genoptagelse til forskellige myndigheder.

Efter den gældende praksis udsættes asylansøgerens udrejsefrist i de fleste tilfælde, medens der verserer en genoptagelsessag eller en ombudsmands-sag.

Efter udvalgets opfattelse er det et centralt problem, hvordan man hurtigere, end tilfældet er i dag, kan nå til en afslutning på den enkelte sag, når Flygtningenævnets henholdsvis Indenrigsministeriets afgørelse er truffet. Udvalget har i den forbindelse bemærket, at det er af helt afgørende betydning, at den tvangsmæssige udsendelse af asylansøgere, der har fået afslag på opholdstilladelse i Danmark og ikke udrejser frivilligt, sker hurtigt.

Udvalget angiver i delbetænkningen, at den absolute hovedregel efter udvalgets opfattelse bør være, at når Flygtningenævnet og eventuelt Indenrigsministeriet har truffet afgørelse, er der taget endelig stilling til, om en person kan gives opholdstilladelse i Danmark, og at vedkommende – såfremt der er givet afslag herpå – må udrejse.

Begøring om genoptagelse og indbringelse af afgørelser for Folketingets Ombudsmand bør efter udvalgets opfattelse have undtagelsens karakter, hvilket bør afspejles i de regler og i den praksis, der følges ved behandlingen heraf. Det er udvalgets opfattelse, at den gældende praksis vedrørende opsæt-

tende virkning i relation til behandling af genoptagelsesbegøring og klager til ombudsmanden i sig selv tilskynder til en vidtgående udnyttelse af disse muligheder.

4.4.1. Genoptagelsesbegøring.

Det forhold, at der i dag fremsættes mange begøring om genoptagelse både af asylsager og af sager, hvori der er givet afslag på humanitær opholdstilladelse, samt at det er endog ofte forekommende, at der fremsættes flere genoptagelsesbegøring i samme sag, anser udvalget for et væsentligt problem under hensyn til, at langt de fleste genoptagelsesbegøring ikke fører til et ændret resultat, men at asylansøgerens ophold i Danmark – således som praksis er i dag – i mange tilfælde forlænges i et ikke ubetydeligt tidsrum.

Udvalget har i den forbindelse anført, at man anser det for et grundlæggende problem, at et afslag på opholdstilladelse truffet af Flygtningenævnet eller Indenrigsministeriet ofte af asylansøgeren – og i nogle tilfælde af advokater – ikke betragtes som en endelig afgørelse, men blot som et mellemled, der følges op af begøring om genoptagelse eller af klage til Folketingets Ombudsmand.

Udvalget finder, at der er et betydeligt behov for at begrænse mulighederne for at misbruge genoptagelsesinstitutionen til blot at forlænge asylansøgerens ophold i Danmark.

Udvalget har på denne baggrund drøftet forskellige muligheder.

Efter udvalgets opfattelse bør der ikke indføres egentlige begrænsninger i den almindelige adgang til genoptagelse hverken i relation til asylsager eller i relation til sager vedrørende humanitær opholdstilladelse. Dels er det ikke muligt at angive kriterierne for sådanne begrænsninger, dels taler retssikkerhedshensyn imod en sådan ordning.

Udvalget har endvidere drøftet, om en rimelig og forsvarlig løsning ville være at foreslå, at der kun kan søges om genoptagelse af en sag een gang, et forslag der flere gange har været fremført i den offentlige debat. Retsvirkningen af en sådan ordning skulle i givet fald være, at der, uanset hvad der måtte fremkomme ved 2. genoptagelsesbegøring, ikke skulle tillægges begøringen opsættende virkning med hensyn til asylansøgerens udrejsefrist.

Udvalget har imidlertid fundet forslaget betænkeligt og har ikke villet anbefale det.

Derimod vil det efter udvalgets opfattelse bl.a. i lyset af de retssikkerhedsgarantier, der er indbygget i asylproceduren, være ubetænkeligt at lade udgangspunktet være, at en begøring om en sags genoptagelse ikke tillægges opsættende virkning med hensyn til

asylansøgerens udrejsefrist, uanset om der er tale om en begæring til Direktoratet for Udlændinge i en sag, der er afgjort som åbenbart grundløs, eller om en begæring rettet til Flygtningenævnet eller til Indenrigsministeriet.

Det understreges i udvalgets delbetænkning, at myndighederne bør have mulighed for at udsætte ansøgerens udrejsefrist med henblik på en nærmere stillingtagen til genoptagelsesbegæringen, hvis der er grund til at antage, at det i begæringen fremførte kan føre til en ændret vurdering af den tidligere trufne afgørelse.

Efter udvalgets opfattelse kan der dog være behov for tidsmæssigt at fastsætte en yderste grænse for, hvornår der skal være mulighed for at udsætte udrejsefristen i forbindelse med en begæring om genoptagelse.

Udvalget peger i den forbindelse på, at det ikke sjældent forekommer, at genoptagelsesbegæring fremføres på et meget sent tidspunkt, herunder i nogle tilfælde efter at politiet har påbegyndt foranstaltninger i forbindelse med udsendelsen af en person. Dette griber meget forstyrrende ind i udsendelsesproceduren og hindrer i nogle tilfælde, at den ellers planlagte udsendelse kan effektueres.

Såfremt en asylansøger eksempelvis i lufthavnen over for politiet angiver, at vedkommende ønsker sin asylsag genoptaget, må politiet, inden videre foretages, forelægge genoptagelsesbegæringen for Flygtningenævnet, der i den forbindelse må tage stilling til, om ansøgerens udrejsefrist skal udsættes med den virkning, at asylansøgeren foreløbig meddeles tilladelse til at forblive i landet.

Henset til, at der efter de regler, udvalget i øvrigt foreslår, forud for en udsendelse vil være en periode, hvor der vil være mulighed for at fremkomme med en begæring om genoptagelse, og navnlig under hensyntagen til, at en planlagt udsendelse bør kunne gennemføres uforstyrret, finder udvalget, at der bør indføres den ordning, at ansøgninger om genoptagelse, der fremsættes efter, at politiet har påbegyndt en udsendelse, aldrig har opsættende virkning.

Udvalget finder samtidig, at såvel den endelige tidsmæssige afskæring af muligheden for at tillægge en genoptagelsesbegæring opsættende virkning som udgangspunktet om, at en genoptagelsesbegæring ikke skal have opsættende virkning, bør markeres med en lovregel.

Det bemærkes, at det allerede i forbindelse med ændringen af udlændingeloven i juni 1992 blev vedtaget, at der skulle foretages visse opstramninger af praksis med hensyn til meddelelse af opsættende virkning i anledning af ansøgninger om genoptagelse.

Det fremgår således af bemærkningerne til lov nr. 482 af 24. juni 1992, der bl.a. vedrørte effektivisering af asylsagsbehandlingen, at praksis med hensyn til genoptagelsesbegæring bør skærpes, således at helt ubegrundede ansøgninger eller ansøgninger, der slet ikke indeholder nye oplysninger eller synspunkter, ikke tillægges opsættende virkning, heller ikke i de tilfælde, hvor ansøgeren bebuder at ville fremkomme med supplerende oplysninger og anbringender i et senere indlæg. Endvidere bør der efter bemærkningerne ikke ske genoptagelse af asylsager, medmindre der er gået meget lang tid siden afgørelsen af sagen, eller det er klart, at der foreligger nye oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Indenrigsministeriet er enig i, at der kan være behov for gennem en udtrykkelig lovregel at præcisere, at udgangspunktet skal være, at en anmodning om genoptagelse af en sags behandling ikke bevirker, at ansøgerens udrejsefrist udsættes. Bestemmelsen herom foreslås indsat som et nyt stk. 7 i § 33, der i forvejen omhandler klage- og udrejsefrister.

Det bemærkes i den forbindelse, at der hermed ikke alene vil være tale om at videreføre den linie, som der blev lagt op til ved ændringen af udlændingeloven i juni 1992. Praksis i de tilfældegrupper, som er beskrevet i de ovenfor gengivne bemærkninger, vil naturligvis fortsat skulle følges, men derudover vil man med hjemmel i den foreslåede nye lovregel i endnu flere tilfælde kunne afstå fra at tillægge en genoptagelsesbegæring opsættende virkning med hensyn til ansøgerens udrejsefrist. Kun hvor der er konkret grund til at antage, at det i begæringen fremførte vil føre til en ændret vurdering af den tidligere trufne afgørelse, bør udrejsefristen udsættes.

Med hensyn til den endelige tidsmæssige afskæring af muligheden for at tillægge en genoptagelsesbegæring opsættende virkning finder Indenrigsministeriet, at det vil være naturligt at kræve, at en ansøgning om genoptagelse skal være indgivet inden udløbet af ansøgerens udrejsefrist.

Hvis udrejsefristen er udløbet, skal asylansøgeren udrejse, og hvis vedkommende ikke ønsker at udrejse frivilligt, må vedkommende udsendes tvangsmæssigt ved politiets foranstaltning. Der bør ikke kunne ændres herved blot ved at indgive en begæring om genoptagelse.

Som fremhævet i udvalgets betænkning er det netop i den såkaldte »efterbehandlingsfase«, at der er behov for at sætte ind, og efter Indenrigsministeriets vurdering vil det nævnte forslag kunne bidrage væsentligt hertil. Samtidig finder Indenrigsministeriet ikke, at der retssikkerhedsmæssigt er nogen betænkeligheder herved.

Det bemærkes, at der i forhold til det af udvalget stillede forslag er tale om en fremrykning af det tidspunkt, fra hvilket man afskærer muligheden for, at asylansøgerens ophold kan forlænges yderligere gennem en genoptagelsesbegæring.

Normalt gives en asylansøger, der får afslag på asyl i Flygtningenævnet, en udrejsefrist på 15 dage, og der gives også normalt 15 dages udrejsefrist i forbindelse med et afslag på humanitær opholdstilladelse. En asylansøger vil således have 2 uger til eventuelt at fremkomme med en genoptagelsesbegæring.

Konsekvensen af forslaget som beskrevet ovenfor vil være, at politiet, når en asylansøgers udrejsefrist er udløbet, vil kunne iværksætte eller fortsætte en påbegyndt udsendelse uden at foranstalte nogen undersøgelse af den relevante myndigheds stillingtagen til en eventuel genoptagelsesbegæring, uanset om denne fremsættes af asylansøgeren selv eller dennes advokat.

Hensigten med forslaget om afskæring af opsættende virkning ved overskridelse af udrejsefristen er at give politiet mulighed for en hurtig og smidig tilrettelæggelse af tvangsmæssige udsendelser af asylansøgere, hvis udrejsefrist er udløbet. Forslaget vil give politiet mulighed for generelt at sørge for, at de fornødne rejsedokumenter er til stede forinden den faktiske udsendelse til hjemlandet, ligesom politiet ved tilrettelæggelsen af den enkelte udsendelse vil opnå den sikkerhed, at personer, hvis udrejsefrist er udløbet, ikke efterfølgende vil få meddelt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen. Politiet vil således markant kunne få nedbragt den tid, der i nogle tilfælde i dag kan hengå fra udrejsefristens udløb til den faktiske udsendelse.

I de situationer, hvor det viser sig umuligt at gennemføre en tvangsmæssig udsendelse, vil der som hidtil være mulighed for at give opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4, hvis ganske særlige grunde taler derfor. Politiet vil i den forbindelse have en forpligtelse til at underrette Direktoratet for Udlændinge med henblik på, at det kan vurderes, om vedkommende skal have opholdstilladelse.

I de sager, hvor der gives afslag på asyl efter åbenbart grundløs-proceduren, jf. udlændingelovens § 53 a, stk. 3, pålægges ansøgeren at udrejse straks. Det gælder også, hvis vedkommende efterfølgende får afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse i henhold til udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Henset til, at ansøgeren i disse tilfælde ikke er givet nogen udrejsefrist, og der derfor ikke er nogen mulighed for at fremsætte en eventuel genoptagelsesbegæring inden udrejsefristens udløb, foreslås

denne gruppe af sager dog undtaget fra den foreslåede regel.

Det betyder, at en asylansøger, som har fået afslag på sin asylansøgning efter åbenbart grundløs-proceduren, vil have mulighed for at få udsat udrejsefristen, hvis vedkommende begærer asylsagen eller sagen om humanitær opholdstilladelse genoptaget.

Af retssikkerhedsmæssige grunde bør denne mulighed være til stede. Om udrejsefristen i det konkrete tilfælde skal udsættes, vil som beskrevet ovenfor afhænge af, om der er konkrete grunde til at antage, at det i genoptagelsesbegæringen fremførte vil føre til en ændret vurdering af den allerede truffe afgørelse.

Bestemmelsen om den endelige tidsmæssige afskæring af muligheden for at tillægge en genoptagelsesbegæring opsættende virkning foreslås indføjet som en del af den nye regel i § 33, stk. 7.

4.4.2. Klager til Folketingets Ombudsmand.

Et betydeligt antal afgørelser – dels om afslag på asyl dels om afslag på humanitær opholdstilladelse – indbringes for Folketingets Ombudsmand. Samtidig kan man konstatere, at ombudsmanden kun i helt enkeltstående tilfælde har fundet grundlag for at komme med en henstilling eller rejse kritik af en afgørelse.

I langt de fleste tilfælde tillægges en klage til Folketingets Ombudsmand opsættende virkning. Udvalget peger i delbetænkningen på, at der heri kan ligge et væsentligt incitament til at klage til ombudsmanden, uanset at udsigten til herved at få ændret afgørelsen som nævnt er forsvindende lille. Udvalget har samtidig anført, at der på baggrund af ombudsmandens hidtidige praksis kan være grund til at antage, at indbringelse af en sag for Folketingets Ombudsmand i de allerfleste tilfælde alene sker for at vinde tid og undgå en udsendelse af landet, idet indbringelsen – i samspil med eventuelle begæringer om genoptagelse af både Flygtningenævnets og Indenrigsministeriets afgørelser – kan virke stærkt forlængende på opholdstiden.

Udvalget understreger i delbetænkningen, at en udsigtsløs forlængelse af en asylansøgers ophold her i landet efter udvalgets opfattelse bør undgås, dels ud fra et effektiviseringssynspunkt, dels ud fra hensynet til asylansøgeren selv.

På den baggrund foreslår udvalget, at en klage til Folketingets Ombudsmand over enstemmige nævnsafgørelser generelt ikke bør tillægges opsættende virkning med hensyn til ansøgerens udrejsefrist. En sådan ordning vil efter udvalgets opfattelse være fuldt forsvarlig, da Flygtningenævnets sagsbehandling er forbundet med meget stærke retsgarantier,

uanset om sagerne er behandlet i et stort nævn med 7 medlemmer eller i et lille nævn med 3 medlemmer. Det bemærkes, at det i betænkningen er angivet, at 80% af de sager, hvor Flygtningenævnet i dag giver afslag på asyl, bliver afgjort med stemmerne 7-0. Dette tal omfatter kun afgørelser vedrørende personer, der er indrejst som spontane asylansøgere.

Det er i betænkningen anført, at udvalget ikke har fundet at kunne pege på andre tilfældegrupper, hvor klager til ombudsmanden i videre omfang end i dag generelt set ikke bør tillægges opsættende virkning med hensyn til klagerens udrejsefrist. Udvalget har herved bemærket, at klager til ombudsmanden over en myndigheds afslag på at genoptage behandlingen af en sag efter den nugældende praksis ikke tillægges opsættende virkning.

Det må påpeges – således som udvalget også gør i sin betænkning – at effekten af ikke at give ombudsmandsklager over enstemmige nævnsafgørelser opsættende virkning vil forsvinde i det omfang, der samtidig klages over et afslag på humanitær opholdstilladelse. Såvel efter praksis i dag som efter de retningslinier, udvalget foreslår, vil en kombineret klage have som konsekvens, at der tillægges opsættende virkning med hensyn til ansøgerens udrejsefrist.

Det er Indenrigsministeriets erfaring, at der i overordentlig mange tilfælde er tale om kombinerede klager til Folketingets Ombudsmand.

Samtidig er det Indenrigsministeriets opfattelse, at det er stærkt uheldigt, at ombudsmandsinstitutionen som anført i den afgivne betænkning må antages i de allerfleste tilfælde alene at blive brugt til at vinde tid og undgå udsendelse af landet.

Henset hertil har Indenrigsministeriet fundet anledning til at foreslå, at der i visse klart afgrænsede tilfælde skal være mulighed for at afslå at tillægge en klage til Folketingets Ombudsmand over afslag på humanitær opholdstilladelse opsættende virkning med hensyn til ansøgerens udrejsefrist.

Indenrigsministeriet finder det fuldt forsvarligt, at man i de tilfælde, hvor klagen over afslag på humanitær opholdstilladelse må anses for åbenlyst ubegrundet, ikke giver opsættende virkning.

Hvis der eksempelvis i relation til selve ansøgningen om humanitær opholdstilladelse slet ikke er givet nogen begrundelse herfor, og asylsagens akter heller ikke indeholder oplysninger, der på nogen måde taler for, at der skal gives humanitær opholdstilladelse, bør man kunne afslå at tillægge en klage over afgørelsen til ombudsmanden opsættende virkning.

Det samme gælder, hvis der ikke er påberåbt relevante omstændigheder af betydning for afgørelsen

af, om der skal gives humanitær opholdstilladelse. Det bemærkes herved, at der efter praksis navnlig gives opholdstilladelse efter bestemmelsen, når det på grundlag af helbredsoplysninger må anses for godtgjort, at ansøgeren lider af fysiske eller psykiske sygdomme af meget alvorlig karakter. Endvidere meddeles der opholdstilladelse efter bestemmelsen til enlige kvinder samt familier med mindre børn, som kommer fra et område, hvor der efter ministeriets oplysninger hersker ekstremt vanskelige levevilkår, f.eks. som følge af krig, krigslignende tilstande, hungersnød eller andre helt uforudsigelige forhold. Eksempelvis bør opsættende virkning af en klage til ombudsmanden kunne afslås, hvis ansøgningen alene er begrundet i de generelt dårlige vilkår i ansøgerens hjemland, uden at disse har en sådan karakter, at det efter praksis kan komme på tale at give humanitær opholdstilladelse.

Indenrigsministeriet finder endvidere, at det vil være naturligt at kræve, at en klage til Folketingets Ombudsmand under alle omstændigheder skal være indgivet inden udløbet af klagerens udrejsefrist. Normalt gives en asylansøger, der får afslag på asyl i Flygtningenævnet, en udrejsefrist på 15 dage, og der gives også normalt 15 dages udrejsefrist i forbindelse med et afslag på humanitær opholdstilladelse. En asylansøger vil således have 2 uger til eventuelt at indgive en klage til ombudsmanden.

Derfor foreslås det, at der indføres en regel om, at klages der til Folketingets Ombudsmand enten over et afslag på asyl fra Flygtningenævnet eller over et afslag på humanitær opholdstilladelse efter udløbet af asylansøgerens udrejsefrist, vil en sådan klage ikke have opsættende virkning.

Forslaget skal ses i sammenhæng med det tilsvarende forslag vedrørende genoptagelsesbegøring, der er beskrevet ovenfor i afsnit 4.4.1.

Det er Indenrigsministeriets vurdering, at det er påkrævet at sætte ind i efterbehandlingsfasen, og at det er nødvendigt at gøre det i relation til både behandlingen af genoptagelsesbegøring og klager til Folketingets Ombudsmand.

Foretages der kun opstramminger vedrørende den ene type anmodninger eksempelvis genoptagelsesbegøring, vil den manglende enstrengethed med hensyn til spørgsmålet om udsættelse af udrejsefristen kunne blive misbrugt og i eksemplet, hvor der strammes op i relation til genoptagelsesbegøring, føre til endnu flere klager til Folketingets Ombudsmand.

I de sager, hvor der gives afslag på asyl efter åbenbart grundløs-proceduren, jf. udlændingelovens § 53 a, stk. 3, pålægges ansøgeren at udrejse straks. Det gælder også, hvis vedkommende efterfølgende får

afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse i henhold til udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Henset til at ansøgeren i disse tilfælde ikke er givet nogen udrejsefrist, og der derfor ikke er nogen mulighed for at klage til ombudsmanden inden udrejsefristens udløb, foreslås denne gruppe af sager undtaget fra reglen om at afskære muligheden for at tillægge en ombudsmandsklage opsættende virkning, hvis udrejsefristen er udløbet.

Indenrigsministeriet er enig med Per Sørensen-udvalget i, at der kan være behov for gennem en egentlig lovregel at markere forslaget om i visse tilfælde at afslå opsættende virkning i forbindelse med klager til Folketingets Ombudsmand. De foreslåede bestemmelser dels i relation til nævnsafgørelser dels i relation til klager over afslag på humanitær opholdstilladelse findes som nyt stk. 5 og 6 i § 33.

Det bemærkes, at der ikke herved tilsigtes nogen ændring i den praksis, der allerede i dag følges i kraft af lovændringen fra sommeren 1992 vedrørende afslag på opsættende virkning i forbindelse med en klage over afslag på genoptagelse af en myndigheds sagsbehandling.

4.5. Behandlingen af sager i åbenbart grundløs-proceduren.

Når Direktoratet for Udlændinge har truffet afgørelse om, at en asylansøger kan opholde sig her i landet under behandlingen af vedkommendes asylansøgning, foretager politiet i Sandholmløjren registrering af den pågældende som asylansøger, og der oprettes en sag i Direktoratet for Udlændinges regi.

Efter aftale mellem Direktoratet for Udlændinge og politiet har politiet siden juli 1993 foretaget en udvidet afhøring i forbindelse med registreringen. Formålet hermed er bl.a. på så tidligt et tidspunkt som muligt i sagsbehandlingen at få fastlagt ansøgerens asylmotiv. Der tilvejebringes ikke ved denne lejlighed en egentlig fuldstændig asylmotivrapportering, men alene en præcisering af asylmotivet.

I tilknytning til eller kort efter registreringen udfylder asylansøgeren et særligt skema, der navnlig har til formål nærmere at fastlægge asylgrundlaget på baggrund af ansøgerens egen skriftlige redegørelse. Ansøgeren udfylder skemaet på sit modersmål eller på et sprog, vedkommende behersker lige så godt.

Skemaet foreligger imidlertid ikke på alle sprog. Det forekommer derfor, at en asylansøger ikke kan udfylde skema, fordi vedkommende ikke behersker et af de sprog, hvortil skemaet er oversat. I disse tilfælde bliver den pågældende i stedet ved hjælp af tolk mundtligt udspurgt om de samme oplysninger,

som er indeholdt i asylansøgningsskemaet. Det kan oplyses, at skemaet p.t. foreligger på 28 sprog.

Forinden udfyldelsen af skemaet får ansøgeren forevist et videobånd, hvor der redegøres nærmere for sagens behandling, og for hvorledes de enkelte punkter i skemaet skal udfyldes.

Asylskemaet oversættes til dansk, hvorefter sagen gennemgås på Direktoratet for Udlændinges kontor i Sandholmløjren, hvor der tages stilling til, om ansøgningen må anses for åbenbart grundløs.

Hvis ansøgningen anses for åbenbart grundløs, indkaldes ansøgeren til et interview med en repræsentant for Direktoratet for Udlændinge. Disse interviews finder sted i Sandholmløjren og afholdes af direktoratets personale dér.

Såfremt ansøgeren udebliver fra interviewet, vil Direktoratet for Udlændinge, hvis vedkommende ikke har lovligt forfald, straks anmode politiet om at frihedsberøve den pågældende med henblik på gennemførelse af interviewet. Hvis det derimod oplyses, at ansøgeren har haft lovligt forfald, f.eks. fordi vedkommende ikke har fået indkaldelsen til samtalen fra Dansk Røde Kors eller har været syg og har givet besked herom, indkaldes vedkommende til en ny samtale.

Formålet med interviewet er, at asylansøgeren kan få lejlighed til at uddybe sit asylmotiv, således at Direktoratet for Udlændinge kan tage stilling til, om ansøgningen fortsat kan anses for åbenbart grundløs. Der udarbejdes et referat af samtalen. Såfremt ansøgeren ønsker det, får vedkommende efterfølgende en kopi af referatet af samtalen.

Hvis ansøgningen efter interviewet efter direktoratets opfattelse fortsat må anses for åbenbart grundløs, formulerer direktoratet en begrundet indstilling herom til Dansk Flygtningehjælp og sender sagen dertil.

Når Dansk Flygtningehjælp har modtaget sagen og Direktoratet for Udlændinges indstilling om, at den kan afgøres som åbenbart grundløs, indkaldes ansøgeren til en samtale hos flygtningehjælpen.

For Dansk Flygtningehjælp er et væsentligt formål med samtalen at sikre, at alle relevante oplysninger er kommet frem, således at sagen er tilstrækkeligt oplyst, før der træffes afgørelse.

I de tilfælde, hvor ansøgeren af den ene eller den anden grund enten udebliver eller ikke ønsker at deltage i en samtale med Dansk Flygtningehjælp, vil flygtningehjælpen efter to forgæves indkaldelser tage stilling til sagen på det foreliggende grundlag.

Når Dansk Flygtningehjælp har afholdt en samtale med ansøgeren, eller 2 gange forgæves har forsøgt herpå, sendes sagen tilbage til direktoratet med en begrundet indstilling. Såfremt man er enig i Direkto-

ratet for Udlændinges vurdering af, at sagen er åbenbart grundløs, udfærdiger direktoratet herefter et begrundet afslag, som forkyndes for ansøgeren af politiet.

Direktoratet for Udlændinge har oplyst, at man i 1993 har afgjort sager vedrørende ca. 900 personer efter åbenbart grundløs-proceduren, og at *gennemsnitssagsbehandlingstiden, fra overgivelsen til visitation i Direktoratet for Udlændinge og til direktoratet traf afgørelse, var på 3 – 4 måneder*. Denne periode inkluderer sagsbehandlingstiden hos Dansk Flygtningehjælp, der i gennemsnit var på 23 dage. Det bemærkes, at en asylansøgers samlede opholdstid i Danmark kan være noget længere, hvilket har sammenhæng med, at en asylansøger, der har fået afslag på sin asylansøgning efter åbenbart grundløs-proceduren, også kan ansøge om humanitær opholdstilladelse, ligesom der kan hengå tid med at udsende den pågældende, hvis vedkommende ikke ønsker at udrejse frivilligt. Om den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid henvises til pkt. 2.1.

Principielt behandles alle asylansøgninger, der afgøres efter åbenbart grundløs-proceduren, som beskrevet ovenfor.

Efter en konkret vurdering gør Direktoratet for Udlændinge imidlertid undtagelse herfra i visse tilfælde, såfremt det på grund af ansøgerens nationalitet er helt klart, at vedkommende ikke kan meddeles asyl. I så fald undlader man – for at begrænse varigheden af den pågældendes ophold her i landet – at lade vedkommende udfylde asylskema. Det vil f.eks. gælde, såfremt en svensk statsborger søger asyl, og efter omstændighederne vil det også være tilfældet, hvis en statsborger fra et af EU-landene søger asyl her.

Efter en konkret vurdering vil Direktoratet for Udlændinge også i visse tilfælde, hvor en asylansøger indrejser og søger asyl kort efter, at vedkommende har fået afslag på en tilsvarende ansøgning her i landet, undlade på ny at lade vedkommende udfylde asylskema. Om denne fremgangsmåde vil blive anvendt beror bl.a. på, om der fremkommer væsentlige nye oplysninger af asylretlig relevans i forbindelse med registreringen og på, hvor lang tid der er gået, siden vedkommende fik afslag på asyl første gang.

Bortset herfra behandles disse sager efter den ovenfor beskrevne procedure, og alle sager forelægges således for Dansk Flygtningehjælp.

Indenrigsministeriet finder, at der er behov for at forkorte den tid, der går med behandlingen af sager i åbenbart grundløs-proceduren. På den baggrund har Indenrigsministeriet haft drøftelser med de parter, der er involveret i sagernes behandling, det vil sige

Direktoratet for Udlændinge, Dansk Flygtningehjælp og Rigspolitichefen.

Samtlige implicerede parter er enige i, at sagsbehandlingstiden bør søges nedbragt, og der er i den forbindelse opnået *enighed om at ændre sagsgangene på en række punkter*.

Ud fra de hidtidige erfaringer med afgørelser af asylsager kan man konkludere, at der i relation til en række nationaliteter for tiden må være en meget stærk forhåndsformodning om, at de ikke vil være berettiget til at opnå asyl i Danmark. Det gælder eksempelvis asylansøgere fra: Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Rumænien, Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Rusland, Benin, Gambia, Ghana, Niger, Senegal og Tanzania.

Hertil kommer, at det i relation til statsborgere fra de nordiske lande, de vesteuropæiske lande, U.S.A., Canada, Australien, New Zealand og Japan er oplagt, at de ikke kan have noget asylgrundlag.

På den baggrund er det aftalt, at man i relation til disse nationaliteter vil undlade at lade dem udfylde det skriftlige asylansøgningsskema. Efter at politiet har foretaget registreringsafhøring, vil sagerne derfor blive tilsendt Direktoratet for Udlændinge i Sandholm med henblik på, at direktoratet kan indkalde til interview.

Herved sparer man den tid, der går med udfyldelsen og oversættelsen af ansøgningsskemaet.

Dansk Flygtningehjælp vil endvidere navnlig i relation til disse sager være parat til i de aller fleste tilfælde at afholde samtaler meget kort tid efter, at direktoratet har afholdt sin samtale med asylansøgeren. En forudsætning herfor er, at Direktoratet for Udlændinge har udfærdiget og tilsendt flygtningehjælpen sin skriftlige indstilling i sagen.

Som et generelt initiativ har Dansk Flygtningehjælp derudover ændret sin indkaldelsesprocedure, således at ansøgerne nu kun indkaldes én gang, hvor det udtrykkeligt angives, at sagen umiddelbart vil blive behandlet og afgjort på det foreliggende skriftlige grundlag, såfremt ansøgeren uden gyldig grund ikke møder til samtalen.

Det har kunnet konstateres, at visse nationaliteter skaber problemer enten ved at forårsage uro på asylcentre eller ved at begå kriminalitet. Der er derfor som et yderligere initiativ tillige opnået enighed om, at man vil fremskynde såvel Direktoratet for Udlændinges som Dansk Flygtningehjælps sagsbehandling i disse sager. Direktoratet vil behandle disse sager forlods, hvilket indebærer, at direktoratet vil indkalde til interview få dage efter, at man er blevet bekendt med, at der er tale om en asylansøger, der giver anledning til problemer som beskrevet. Dansk Flygtningehjælp har tillige erklæret sig parat til i de

allerfleste tilfælde at afholde samtale med de pågældende inden for ganske få dage ned til 1-2 dage efter, at direktoratet har afholdt samtale. Denne hastebehandling vil bedømt ud fra situationen i øjeblikket være relevant over for visse personer fra de baltiske lande, Rusland, Polen, Rumænien og Gambia.

En kategori, der har udgjort et særligt problem, er personer, som under deres ophold i Danmark har begået kriminalitet, og som på trods af, at de har fået afslag på asyl og er udsendt, på ny indrejser til Danmark og søger asyl igen.

Såfremt en person, der har begået kriminalitet, indrejser på ny kort tid efter, at vedkommende har fået afslag på sin asylansøgning, vil ansøgningen blive behandlet som en begæring om genoptagelse af den tidligere truffe afgørelse. Behandlingen heraf vil såvel i Direktoratet for Udlændinge som i Dansk Flygtningehjælp ske på skriftligt grundlag. Der vil således være tale om en særlig hurtig procedure.

Finder direktoratet imidlertid ikke, at sagen kan behandles på skriftligt grundlag som en genoptagelsesbegæring, er det aftalt, at sagen vil blive behandlet efter den hasteprocedure, som er beskrevet ovenfor.

Ved den ændring af udlændingeloven, hvor muligheden for at behandle en sag i åbenbart grundløs-proceduren blev indført, jf. lov nr. 574 af 19. december 1985, blev det lagt til grund, at der skal gå en nat imellem, at asylansøgeren taler med Direktoratet for Udlændinge og Dansk Flygtningehjælp.

Der er mellem de involverede parter enighed om, at åbenbart grundløs-proceduren bør kunne anvendes så fleksibelt som muligt under hensyntagen til sagernes forskelligartede karakter. Der er derfor også enighed om, at »nattereglen« ikke bør være til hinder for en meget hurtig afvikling af sagsbehandlingen, hvis dette er påkrævet, og det ikke i den konkrete situation forekommer betænkeligt. En meget hurtig afvikling kan eksempelvis være indiceret, hvis en asylansøger sidder varetægtsfængslet og står over for domfældelse og udvisning for strafbart forhold.

På den baggrund foreslås det, at der ikke længere skal gælde nogen »natteregel«.

Der er mellem Direktoratet for Udlændinge, Dansk Flygtningehjælp, Rigspolitichefen og Indenrigsministeriet enighed om, at man løbende vil drøfte anvendelsen af åbenbart grundløs-proceduren og de sagsgange, som der nu tages initiativ til med henblik på at forkorte sagsbehandlingstiden. Dette vil ske i den såkaldte Statusgruppe, som allerede eksisterer i dag. I Statusgruppen, hvor man drøfter forskellige spørgsmål på asylområdet, er Dansk Røde Kors og Udenrigsministeriet også repræsenteret.

Indenrigsministeriet vil løbende opgøre tidsforbruget i de enkelte faser af sagsbehandlingen, herunder i hvilket omfang Dansk Flygtningehjælp gennemfører samtalerne i åbenbart grundløs-proceduren inden for få dage.

Indenrigsministeriet agter endvidere med kortere mellemrum at give Folketingets Retsudvalg nærmere underretning om anvendelsen af åbenbart grundløs-proceduren, herunder oplysninger om de aktuelle sagsbehandlingstider i disse sager, samt om eventuelle ændringer i sagsgangene. Det bemærkes i den forbindelse, at de skitserede ændringer alle kan gennemføres administrativt.

For så vidt angår anvendelsesområdet generelt for behandlingen af sager i åbenbart grundløs-proceduren har man i Per Sørensen-udvalget overvejet, om man burde foreslå en ordning, hvorefter en ansøgning fra en asylansøger, hvis legitimationspapirer eller rejsedokumenter er destrueret eller bortkommet, behandles i denne procedure.

Henset til, at en sådan ordning vil kunne ramme også velbegrundede asylansøgninger, har udvalget fundet, at der ikke bør indføres en ordning, hvorefter manglende legitimationspapirer eller rejsedokumenter i sig selv kan begrunde behandling i åbenbart grundløs-proceduren.

Indenrigsministeriet er enig i, at der ikke bør opstilles en generel regel herom, men finder anledning til at påpege, ligesom det også er gjort i udvalgets betænkning, at det i nogle tilfælde er nærliggende at antage, at dokumenterne er skaffet af vejen, fordi de ville kunne afsløre, at der ikke er tale om en velbegrundet asylansøgning.

Efter Indenrigsministeriets opfattelse kan manglende legitimationspapirer eller rejsedokumenter således være ét blandt flere momenter, der kan tale for, at en sag behandles som åbenbart grundløs. Det bemærkes i den forbindelse, at det heller ikke bør være udelukket i åbenbart grundløs-proceduren at tage stilling til sager, hvor der er åbenlyse troværdighedsproblemer. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvor politiet har skaffet dokumentation for, at en person ikke har den identitet, som vedkommende angiver at have.

På baggrund af ovenstående kan der opstilles følgende vejledende momenter, som kan indgå i vurderingen af, om en sag bør behandles i åbenbart grundløs-proceduren:

1. Sager vedrørende asylansøgere fra lande, der ikke kan anses for flygtningeproducerende.
2. Sager, hvor ansøgerne, efter at være blevet meddelt afslag på asyl, på ny indrejser og søger om asyl.

3. Sager, hvor der ifølge ansøgerens egen forklaring ikke er noget relevant asylmotiv.
4. Sager, hvor asylmotivet må anses for utroværdigt i lyset af konkrete eller generelle baggrundsoplysninger, skiftende forklaringer eller manglende legitimationspapirer eller rejsedokumenter.
5. Sager, hvori der kan henvises til praksis i Flygtningenævnet, herunder også sager, hvor der først under sagsbehandlingen, men før der er meddelt afslag på asyl med klageadgang til Flygtningenævnet, sker en afklaring af Flygtningenævnets praksis. En sag vil således kunne afgøres i åbenbart grundløs-proceduren, uanset at der er gået nogen tid, siden ansøgningen blev indgivet, og uanset at sagen eventuelt ikke oprindeligt er blevet betragtet som åbenbart grundløs.
6. Sager, hvor ansøgerens adfærd her i landet indicerer, at asylansøgningen er indgivet uden reelt grundlag, f.eks. efter en konkret vurdering i tilfælde, hvor asylansøgningen først indgives efter længere tids ophold her i landet, eller i tilfælde, hvor asylansøgningen først fremsættes i forbindelse med, at vedkommende i anden anledning kommer i kontakt med politiet. I denne gruppe falder bl.a. personer, som sigtes for et kriminelt forhold, og personer, som indgiver asylansøgning under afsoningen af en dom for et kriminelt forhold.

Det bemærkes, at fremskyndelsen af sagsbehandlingen i åbenbart grundløs-proceduren vil kræve et øget beredskab med hensyn til tolke og sagsbehandlere og derfor kan medføre behov for øgede ressourcer til såvel Direktoratet for Udlændinge som Dansk Flygtningehjælp.

4.6. Påklage til Flygtningenævnet af Direktoratet for Udlændinges afslag på asyl.

I de sager, hvor Direktoratet for Udlændinge afslår at give asyl, anmoder direktoratet politiet om at forkynde afslaget for ansøgeren.

I forbindelse med forkyndelsen, der oftest sker under medvirken af tolk, vejledes asylansøgeren i de sager, hvor der er klageadgang til Flygtningenævnet, om muligheden herfor. Asylansøgeren opfordres til at tilkendegive, om sagen ønskes indbragt for nævnet. Herefter tilbagesendes orientering om forkyndelsen og om eventuel påklage til Flygtningenævnet til direktoratet via telefax.

Påklages sagen til Flygtningenævnet, hvilket som beskrevet nedenfor sker i langt de fleste tilfælde, fremsender direktoratet sagens akter til Flygtningenævnet tillige med et sagsresumé og en udtalelse, jf. herved udlændingelovens § 54.

De omtalte ekspeditioner hos politiet og i Direktoratet for Udlændinge kan betyde, at der går en måned eller mere, fra direktoratet har truffet afgørelse, til Flygtningenævnet har modtaget sagen.

Udtræk fra Udlændingeregistret viser, at ca. 96 % af alle sager, hvori Direktoratet for Udlændinge i perioden 1. maj – 31. juli 1993 meddelte en asylansøger afslag efter normalproceduren, blev påklaget til Flygtningenævnet. Tal fra perioden 1. august – 31. oktober 1993 viser en tilsvarende klageprocent.

Henset til den meget høje klageprocent samt til, at man ved en automatisk fremsendelse til nævnet vil kunne spare både tid og ressourcer hos Direktoratet for Udlændinge og hos politiet, finder Indenrigsministeriet, at der bør indføres den ordning, at afslag fra Direktoratet for Udlændinge i sager, hvor asylansøgeren opholder sig her i landet, automatisk anses for påklaget til Flygtningenævnet med den virkning, at direktoratet – så snart der er truffet afgørelse – fremsender sagen til Flygtningenævnet.

Som et led i en sådan ny ordning skal politiets forkyndelse af direktoratets afslag erstattes af en skriftlig underretning til asylansøgeren om direktoratets afgørelse. I denne skal asylansøgeren samtidig nøje underrettes om, at sagen automatisk er fremsendt til Flygtningenævnet, men at vedkommende naturligvis på ethvert stadie af sagen kan trække sin ansøgning om opholdstilladelse tilbage. I underretningen skal asylansøgeren tillige gøres bekendt med, at vedkommende har ret til at forblive i landet, indtil Flygtningenævnet har truffet afgørelse.

Underretningen skal gives på et for asylansøgeren forståeligt sprog.

Forslaget om den automatiske påklage til Flygtningenævnet er indføjet som stk. 2 i § 53 a.

4.7. Forslag til effektiviseringer, der ikke kræver lovændring.

Per Sørensen-udvalget har i sin 1. delbetænkning fremsat en række forslag, der vil kunne gennemføres uden at ændre lovgivningen. Indenrigsministeriet kan i det hele tilslutte sig disse forslag.

4.7.1. Benyttelse af særlige tolke.

Per Sørensen-udvalget har i betænkningen beskrevet, hvorledes de myndigheder, der er involveret i asylsagernes behandling, ofte modtager skrivelser fra asylansøgere, som er affattet på fremmedsprog. Sådanne skrivelser foranlediges oversat.

Oversættelsen af sådanne henvendelser tager ihvertfald nogle dage og ikke sjældent 1 uge og kan navnlig hvis der indsendes flere sådanne henvendel-

ser – efter omstændighederne forsinke sagens afgørelse ganske betragteligt.

Da det, der anføres i sådanne henvendelser eller i store dele heraf, ofte er uden betydning for den afgørelse, som myndigheden skal træffe, har udvalget foreslået, at myndighederne benytter særlige tolke, som mundtligt skal kunne orientere om det relevante i en skrivelse, der er affattet på asylansøgerens eget sprog, således at en skriftlig oversættelse af skrivelser i mange tilfælde kan undgås.

Indenrigsministeriet vil snarest tage initiativ til, at de involverede myndigheder drøfter, hvorledes en sådan ordning i praksis kan bringes til at fungere.

4.7.2. Behandling af flere sager i små nævn samt flere sagstyper på skriftligt grundlag.

Per Sørensen-udvalget har i sin 1. delbetænkning foreslået, at flere sager inden for de lovgivningsmæssige rammer behandles i små nævn eller på skriftligt grundlag.

Som beskrevet nedenfor i punkt 4.8. har udvalget i sin 2. delbetænkning set på spørgsmålet om en ændret sammensætning af nævnet, og der stilles i forlængelse heraf forslag om, at flere sager bliver behandlet i et lille nævn bestående af 3 medlemmer.

4.7.3. Vejledning til asylansøgere om begrænsninger i ombudsmandens prøvelse.

Per Sørensen-udvalget har peget på, at et relativt stort antal sager vedrørende såvel afslag på ansøgning om asyl som afslag på anmodning om humanitær opholdstilladelse indbringes for Folketingets Ombudsmand, og at en stor del af disse klager er udsigtsløse, hvilket i vidt omfang skyldes, at både afgørelser om asyl og afgørelser om humanitær opholdstilladelse hviler på et skøn, som ombudsmanden som udgangspunkt er afskåret fra at efterprøve nærmere.

En vejledning om ombudsmandsinstitutionen rettet til navnlig asylansøgere vil efter udvalgets opfattelse i hvert fald i et vist omfang kunne bidrage til en mindskelse af antallet af udsigtsløse klager til Folketingets Ombudsmand.

Indenrigsministeriet vil, så snart dette lovforslag er færdigbehandlet, tage initiativ til, at der i samarbejde med Folketingets Ombudsmand udarbejdes en sådan vejledning.

4.8. Flygtningenævnets sammensætning.

Det følger af udlændingelovens § 53, stk. 1, at der ved Flygtningenævnets behandling af en sag medvirker en formand samt 6 medlemmer (et såkaldt stort nævn). Dog kan sager, der ikke er af principiel ka-

rakter, i nærmere angivne tilfælde behandles i et nævn, hvor der foruden formanden kun medvirker 2 medlemmer, jf. herved udlændingelovens § 53, stk. 3, (et såkaldt lille nævn).

Sammensætningen af et stort nævn er i dag følgende: en formand, der skal være dommer, 2 medlemmer udpeget efter indstilling fra Dansk Flygtningehjælp, 1 medlem udpeget efter indstilling fra Advokatrådet, 2 medlemmer udpeget efter indstilling fra henholdsvis udenrigsministeren og socialministeren samt 1 medlem udpeget af indenrigsministeren.

I kommissoriet for Per Sørensen-udvalget er anført, at udvalget bl.a. bør overveje Flygtningenævnets sammensætning, herunder om den nuværende sammensætning af nævnet er hensigtsmæssig bl.a. med hensyn til at sikre nævnets uafhængighed.

I forbindelse med regeringsdannelsen i januar 1993 blev Justitsministeriets og Socialministeriets beføjelser på udlændingeområdet samlet under Indenrigsministeriet, hvilket har aktualiseret spørgsmålet om nævnets sammensætning, idet der ikke længere er nogen særlig begrundelse for, at Socialministeriet indstiller 1 medlem til nævnet.

På baggrund heraf og i lyset af de for Per Sørensen-udvalget foreliggende oplysninger om sagsbehandlingstiden i Flygtningenævnet og om den sagspukkel, som var oparbejdet dér pr. 1. januar 1994, jf. herom ovenfor i pkt. 2.2.3., har Per Sørensen-udvalget drøftet forskellige forslag til ændringer i sammensætningen af Flygtningenævnet.

Det bemærkes herved, at Flygtningenævnets sekretariat over for Per Sørensen-udvalget havde oplyst, at der pr. 1. januar 1994 skønnedes at være en sagspukkel på ca. 465 verserende sager, der alene af kapacitetsmæssige grunde afventede behandling.

Nogle udvalgsmedlemmer har anbefalet, at udgangspunktet bliver, at Flygtningenævnet består af 3 medlemmer. Andre har alene kunnet anbefale en reduktion til 5 medlemmer, mens andre ikke har kunnet anbefale en reduktion i antallet af nævnsmedlemmer. For så vidt angår begrundelserne for de forskellige synspunkter henvises til kapitel 2 i den anden delbetænkning fra udvalget (betænkning nr. 1265/1994).

I dette lovforslag er fulgt den af nogle af udvalgsmedlemmerne foreslåede model, hvorefter almindelige sager, der ikke er af principiel karakter, behandles i et nævn på 3 medlemmer, mens sager, der er af principiel karakter, skal behandles i et stort nævn. Der skal endvidere ligesom i dag være et særligt Koordinationsudvalg, der drøfter spørgsmål om almindelige retningslinier for nævnets arbejde, herunder retningslinier for hvilke grupper af sager der kan behandles i 3-mandsnævnet.

Det lille nævn på 3 medlemmer foreslås sammensat af en formand, som skal være dommer, 1 medlem beskikket efter indstilling fra Dansk Flygtningehjælp, og 1 medlem, der enten er udpeget af indenrigsministeren eller er beskikket efter indstilling fra udenrigsministeren eller Advokatrådet.

Ved behandlingen af en sag i det lille nævn vil der således altid være en repræsentant for Dansk Flygtningehjælp.

Sammensætningen og størrelsen af det store nævn er der nærmere redegjort for nedenfor.

De medlemmer af Per Sørensen-udvalget, der har kunnet gå ind for den foreslåede model, har som begrundelse herfor anført, at »navnlig oplysningerne om de nuværende sagsbehandlingstider i Flygtning nævnet tilsiger, at man følger denne model for sagerne behandling i Flygtning nævnet. Efter disse medlemmers opfattelse er det såvel ud fra et administrativt som et retssikkerhedsmæssigt og menneskeligt synspunkt helt uacceptabelt, at den oparbejdede sagspukkel i Flygtning nævnet under de nuværende forudsætninger først vil kunne være afviklet i løbet af 1 til 1½ år. Tilstedeværelsen af den nævnte sagspukkel samt den i øvrigt stigende sagsbehandlingstid i nævnet viser, at nævnet i praksis virker som en flaskehals i den nuværende asylprocedure.

Flygtning nævnets nuværende sammensætning blev fastsat i 1983 på et tidspunkt, da de faktiske forhold var ganske anderledes. Flygtning nævnet forudsatte således i 1983 at kunne nøjes med at afholde ét nævnsmøde om måneden og at kunne klare sig med sekretariatsmæssig bistand fra 1 akademisk og 1 kontoruddannet sagsbehandler.

Efter disse medlemmers opfattelse er det påkrævet, at der nu etableres en ordning, der tager højde for det nuværende sagspres, og som varigt kan sikre en kortere sagsbehandlingstid i Flygtning nævnet.

Det er disse udvalgsmedlemmers opfattelse, at en reduktion af antallet af nævnsmedlemmer til 3 vil indebære, at der på det enkelte nævnsmøde vil kunne behandles 5 sager mod de nuværende 4. Mindre reduktioner i antallet af nævnsmedlemmer kan derimod ikke antages at have en sådan effekt.

Såfremt antallet af nævnsmedlemmer reduceres til 3, vil der således blive mulighed for en kapacitetsforøgelse på 25 %. Dette vil bl.a. betyde, at nævnet på årsbasis formentlig vil kunne behandle 1.875 sager mod de nuværende skønnede ca. 1.500. Dette vil i givet fald – alt andet lige – indebære en væsentlig forkortelse af nævnets sagsbehandlingstid, herunder navnlig en væsentligt hurtigere afvikling af den omtalte sagspukkel på 467 sager.

En reduktion af antallet af nævnsmedlemmer til 3 vil endvidere medføre en vis besparelse i nævnets

driftsudgifter. Som følge heraf vil der være bedre mulighed for eventuelt at arbejde med et tredje nævnsmøde pr. dag. Der må dog i den forbindelse peges på, at der ved en udvidelse til 3 daglige nævns møder vil skulle rekrutteres et yderligere antal dommere til at lede møderne samt et yderligere antal sagsbehandlere til nævnets sekretariat. Det bemærkes i den forbindelse, at nævnets formandskab ved flere lejligheder har udtalt, at det er betænkeligt at udvide nævnet yderligere, idet det herved bliver vanskeligere at sikre den fornødne koordination af nævnets arbejde. Dette problem forøges for hver gang nævnet udvides.

Disse udvalgsmedlemmer ønsker at fremhæve, at det ikke kan antages – snarere tværtimod – at sagspresset mod Flygtning nævnet vil aftage i de kommende år. Indrejsetallet for asylansøgere – ekskl. personer fra det tidligere Jugoslavien – steg således i 1992 og igen i 1993, og endvidere er der for øjeblikket i Direktoratet for Udlændinge et betydeligt antal verserende sager, som direktoratet bl.a. af ressourcemæssige grunde ikke har kunnet færdigbehandle. Disse må på kortere sigt forventes at resultere i en væsentligt forøget sagstilgang til Flygtning nævnet.

Det er disse medlemmers opfattelse, at en gennemførelse af forslaget vil være retssikkerhedsmæssigt forsvarlig. Der foreslås ingen ændringer i den måde, hvorpå sagerne oplyses og behandles under nævnsmødet. Asylansøgeren vil fortsat få beskikket en advokat og vil fortsat få adgang til personligt fremmøde i nævnet. I det foreslåede 3-mandsnævn vil der endvidere som beskrevet være repræsentanter for det læge og humanitære element via Dansk Flygtningehjælp, og den faglige ekspertise vil være sikret dels i kraft af formanden dels via repræsentanten fra enten Indenrigs- eller Udenrigsministeriet eller Advokatrådet. Hertil kommer, at retssikkerheden bør vurderes i lyset af den samlede asylsagsbehandling, herunder den del af sagsbehandlingen der varetages af politiet og Direktoratet for Udlændinge. Også i disse led er der indbygget væsentlige retssikkerhedsgarantier, som gør, at det ud fra en samlet vurdering er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt at lade antallet af nævnsmedlemmer være 3 i de fleste sager.

Disse udvalgsmedlemmer finder endelig anledning til at pege på, at også ressourcemæssige betragtninger taler for en reduktion af antallet af nævnsmedlemmer. De har i den forbindelse peget på, at forslaget vil medføre en øget sagskapacitet i nævnet og en deraf følgende kortere samlet sagsbehandlingstid i asylsager. En sådan forkortelse vil reducere de betydelige omkostninger, der er forbundet med indkvartering, underhold m.v. af asylansøgere. Forslaget vil endelig medføre besparelser i nævnets

driftsomkostninger til bl.a. medlemshonorarer, godtgørelse af medlemmers transportudgifter, kopiering m.v. Der må dog samtidig peges på, at en gennemførelse af forslaget vil kunne skabe behov for en øget ressourcetilførsel til nævnets sekretariat.«

Efter afgivelsen af Per Sørensen-udvalgets 2. delbetænkning har Indenrigsministeriet fra Flygtninge-nævnets sekretariat modtaget oplysning om, at der for tiden kun i meget begrænset omfang er tale om en pukkel af sager, der alene af kapacitetsmæssige grunde afventer behandling, jf. nærmere pkt. 2.2.3.

Dette til trods finder Indenrigsministeriet det vigtigt, at der gennem en reduktion af antallet af nævns-medlemmer skabes mulighed for en hurtigere afvikling af de sager, som påklages til Flygtninge-nævnet.

Henset til den betydelige sagspukkel i Direktoratet for Udlændinge, som forventes behandlet i normalprocedure, og som efter Direktoratet for Udlændinges sagsbehandling må forventes påklaget til Flygtninge-nævnet, finder Indenrigsministeriet således, at der er behov for en hurtigere og smidigere afvikling. Det bemærkes, at udtræk fra Udlændingeregistret viser, at ca. 96 % af alle sager, hvori Direktoratet for Udlændinge i perioden 1. maj - 31. oktober 1993 meddelte afslag efter normalproceduren, blev påklaget til Flygtninge-nævnet.

Det bemærkes herved, at Direktoratet for Udlændinge har oplyst, at antallet af asylsager, hvori direktoratet endnu ikke har truffet afgørelse, og som må forventes behandlet efter normalprocedure, udgør ca. 1.600, jf. ovenfor under pkt. 2.2.2., og at sagspresset i Flygtninge-nævnet næppe vil aftage i de kommende år, jf. ovenfor.

Hertil kommer, at den tid, der i dag medgår til sagens behandling i Flygtninge-nævnet, med fordel vil kunne reduceres yderligere. Navnlig vil der være mulighed for at gøre den tid, der medgår til skriftlig votering i nævnet, og som ca. 1/10 af sagerne i Flygtninge-nævnet beror på, endnu kortere med et færre antal medlemmer i nævnet.

Indenrigsministeriet finder herefter, at antallet af nævnsmedlemmer bør reduceres til i de sager, der ikke er af principiel karakter, og som må forventes at udgøre langt hovedparten af sagerne, at være 3 medlemmer. Indenrigsministeriet lægger samtidig afgørende vægt på, at sager, der er af principiel karakter, fortsat behandles i 7-mandsnævnet, jf. nedenfor.

Efter Indenrigsministeriets opfattelse etableres der herved en mere naturlig fordeling af sager imellem 3-mandsnævnet og 7-mandsnævnet, end det for øjeblikket er tilfældet, hvor såvel principielle som almindelige sager behandles i 7-mandsnævnet.

For så vidt angår spørgsmålet om muligheden for en kapacitetsudvidelse ved den foreslåede reduktion

af Flygtninge-nævnet skal det bemærkes, at andre medlemmer af Per Sørensen-udvalget er af den opfattelse, at der højst vil kunne blive tale om en ubetydelig tidsmæssig besparelse pr. sag ved at reducere antallet af nævnsmedlemmer til 3, og at berammelsen af en ekstra sag derfor vil give en længere arbejdstid i nævnet, hvad man ikke finder forsvarligt. Det er i den forbindelse oplyst, at nævnets nuværende arbejdstid ofte er på 8 til 8½ time.

Som beskrevet ovenfor har nogle medlemmer i Per Sørensen-udvalget kunnet anbefale, at et stort nævn fremover kommer til at bestå af 5 medlemmer. Et mindretal har imidlertid ikke kunnet gå ind for, at nævnet reduceres fra de i dag 7 medlemmer. Disse medlemmer lægger vægt på, at Dansk Flygtningehjælp finder det af afgørende betydning at kunne deltage med to medlemmer i et stort nævn. I Per Sørensen-udvalgets betænkning s. 21-22 er der nærmere redegjort for Dansk Flygtningehjælps begrundelse herfor, herunder at man finder det vigtigt, at man kan opretholde den nuværende praksis med at indstille lige mange jurister og ikke-jurister, hvor sidstnævnte læge repræsentanter kan argumentere med baggrund i humanitære synspunkter.

Indenrigsministeriet tillægger det stor betydning, at sager, der er af principiel karakter, behandles i et stort nævn og finder det i den forbindelse vigtigt, at der er en bred sammensætning af dette nævn, som af alle kan anses for retssikkerhedsmæssigt fuldt betryggende.

Da de almindelige sager, som ikke er af principiel karakter, som beskrevet ovenfor foreslås behandlet i et nævn bestående af 3 medlemmer, finder Indenrigsministeriet, at det store nævn, der skal behandle de principielle sager, fortsat bør bestå af 7 medlemmer.

Som påpeget af Per Sørensen-udvalget bør man, såfremt man ønsker at opretholde 7 medlemmer i de store nævn, erstatte Socialministeriets repræsentant i nævnet med en anden. Der har i udvalget været enighed om, at det 7. medlem til erstatning for Socialministeriets repræsentant bør være en advokat eller en person med kommunal baggrund, i givet fald således at sidstnævnte udpeges efter en fælles indstilling fra Kommunernes Landsforening samt Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Indenrigsministeriet finder, at der kan være grund til at vælge endnu en advokat, som fra retsarbejdet bl.a. vil være bekendt med at skulle bedømme en persons troværdighed, hvilket spiller en stor rolle i mange asylsager. Samtidig deltager advokater allerede i forvejen i nævnsarbejdet, hvilket kan medvirke til at sikre den nødvendige kontinuitet.

Den foreslåede ændrede model for nævnets sammensætning og sagernes behandling i stort og lille nævn fremgår af forslaget til en ændret affattelse af udlændingelovens § 53.

De principielle sager, der skal behandles i et stort nævn med 7 medlemmer, kan være af principiel karakter, fordi de er de første af deres art og dermed vil skulle danne forbillede for nævnets stillingtagen til andre tilsvarende sager. Eller de kan være principielle, fordi der er kommet nye baggrundsoplysninger om forholdene på et givet område, som gør, at nævnet må overveje, om disse oplysninger giver anledning til en ændret vurdering af en bestemt type sager. I tilfælde, hvor der er behov for at fastlægge en praksis på et givet område, vil der således være mulighed for at beramme en eller flere sager i et nævn med 7 medlemmer.

Det forhold, at der i en sag er troværdighedsproblemer, hvilket ofte forekommer, medfører ikke, at sagen kan anses for at være af principiel karakter og derfor bør behandles i et stort nævn med 7 medlemmer.

Ligesom det er tilfældet i dag, vil der være mulighed for at udsætte en sag, hvis der under nævnsmødet viser sig behov for eksempelvis at indhente supplerende oplysninger eller at efterprøve ægtheden af et af ansøgeren under mødet fremlagt dokument. For at sikre nævnets effektivitet er der derimod ikke mulighed for at henvise en sag, der behandles i 3-mandsnævnet til et større nævn.

Er en sag blevet udsat, og fremkommer der eksempelvis nye baggrundsoplysninger, der kan tale for, at en tidligere af nævnet fastlagt praksis bør ændres, bør spørgsmålet herom – ligesom det i praksis sker i dag – behandles i Flygtningenævnets Koordinationsudvalg, der har 7 medlemmer.

Koordinationsudvalget træffer endvidere beslutning om, hvorvidt der er behov for indhentelse af yderligere oplysninger vedrørende et bestemt spørgsmål, eller om en given sagstype må anses for tilstrækkeligt oplyst til at kunne afgøres i et nævnsmede.

Koordinationsudvalget kan endvidere fastsætte almindelige retningslinier for, hvilke grupper af sager der er principielle og derfor bør behandles i et stort nævn. I den forbindelse vil Koordinationsudvalget kunne beslutte, at bestemte sager skal behandles i det store nævn med 7 medlemmer.

Det er alene hensigten, at Koordinationsudvalget fastsætter retningslinier for den fremtidige behandling af sager i nævnet. Koordinationsudvalget har ikke beføjelse til at gribe ind i det enkelte nævns afgørelse, ligesom det enkelte nævn ikke bør udsætte en sag på Koordinationsudvalgets drøftelser. Koordi-

nationsudvalget skal heller ikke kunne omgøre en i forbindelse med visitationen af sagerne truffet beslutning om, at en sag skal behandles i et lille eller et stort nævn. Det er meningen, at den konkrete afgørelse af, om en sag skal behandles i et nævn med 7 eller 3 medlemmer, i almindelighed skal træffes i forbindelse med visitationen af sagerne. Koordinationsudvalget kan dog have truffet beslutning om, at bestemte sager skal behandles i nævnet på 7 medlemmer, jf. ovenfor.

Den visitationsordning, der foreslås, gennemgås nedenfor.

Koordinationsudvalget vil kunne sammenkaldes efter formandens initiativ på begæring af et enkelt medlem.

I Per Sørensen-udvalgets betænkning er det beskrevet, at sådan som Flygtningenævnets praksis er i dag, behandles næsten alle sager i et stort nævn.

Udvalget har særskilt drøftet, om man kunne pege på initiativer, som kunne medvirke til at sikre, at flere egnede sager blev berammet til behandling i små nævn eller eventuelt på skriftligt grundlag, således som Udlændingeloven allerede i dag åbner mulighed for.

Udvalget har i den forbindelse peget på, at en mulighed for at få dette til at fungere i praksis kunne være at lade nævnsformændene på skift fungere som visitatorer. Nævnsformændenes opgave ved en sådan visitationsordning skulle være – efter indstilling fra nævnets sekretariat – at gennemgå sagerne og henvise dem til behandling enten på skriftligt grundlag eller i små eller store nævn.

Et flertal i udvalget har kunnet anbefale, at der – uanset hvilken ordning der kommer til at gælde med hensyn til Flygtningenævnets sammensætning – etableres en visitationsordning som beskrevet.

Uanset at almindelige sager efter den foreslåede model bliver behandlet af et flygtningenævn på 3 medlemmer, finder Indenrigsministeriet, at den beskrevne model for sagernes behandling bør kombineres med etableringen af en visitationsordning, således at man sikrer, at den enkelte sag henvises til den mest hensigtsmæssige behandlingsform, herunder eventuelt behandling på skriftlig grundlag.

Som påpeget i Per Sørensen-udvalgets betænkning vil en sådan ordning med Flygtningenævnets Koordinationsudvalgs tiltræden kunne gennemføres administrativt. Ordningen vil kunne fastlægges nærmere i nævnets forretningsorden.

Per Sørensen-udvalget har endelig i tilknytning til overvejelserne om Flygtningenævnets sammensætning stillet forslag om, at der indføres en aldersgrænse for nævnsmedlemmerne.

Et flertal i udvalget har således foreslået, at Indenrigsministeriet fremover fastlægger sin praksis for beskikkelse af medlemmer til nævnet således, at en persons beskikkelse udløber, når vedkommende fylder 70 år. Hermed vil den følge den aldersgrænse, der i forvejen gælder for nævnets formand og næstformænd. Flertallet finder i den forbindelse ikke, at det bør være udelukket at beskikke et nævnsmedlem for en kortere periode end 4 år, hvilket er den i loven fastlagte beskikkelsesperiode i dag. Hvis et nævnsmedlem eksempelvis ønskes genbeskikkelse på et tidspunkt, da den pågældende er fyldt 68 år, bør der være mulighed herfor, indtil nævnsmedlemmet fylder 70 år.

Indenrigsministeriet, der er enig i det af flertallet anførte, vil fremover følge den foreslåede ordning med hensyn til beskikkelse af nævnsmedlemmer. Da der som foreslået bør være mulighed for at beskikke for en kortere periode end 4 år, foreslås udlændingelovens § 53, stk. 5, ændret med henblik på at muliggøre dette.

4.9. Det fortsatte arbejde i Per Sørensen-udvalget.

Efter afgivelsen af den 2. delbetænkning fortsætter Per Sørensen-udvalget med at se på de sidste dele af udvalgets kommissorium, som man endnu ikke har behandlet.

Det drejer sig bl.a. om spørgsmålet om, hvorvidt afhøringer af asylansøgere fortsat bør foretages af politiet, eller om denne opgave bør henlægges til personale i Direktoratet for Udlændinge.

Endvidere vil udvalget se på, om en asylansøger ved indrejsen – inden der tages stilling til, om den pågældende skal afvises – bør have en samtale med Dansk Flygtningehjælp eller en anden organisation.

I dag træder Dansk Flygtningehjælp først ind i asylproceduren, når det er besluttet, at en person vil få sin asylansøgning realitetsbehandlet i Danmark. Ovenfor i pkt. 4.5. er der nærmere redegjort for Dansk Flygtningehjælps medvirken i sager, der behandles i åbenbart grundløs-proceduren. Behandles en sag i normalprocedure, hvor der er klageadgang til Flygtningenævnet, deltager flygtningehjælpen i nævnsbehandlingen, idet man i alle sager er repræsenteret i Flygtningenævnet.

Per Sørensen-udvalget vil i forbindelse med det ovenstående spørgsmål om samtaler med asylansøgere, der befinder sig i en afvisningsposition, tillige se på spørgsmålet om, hvorvidt Dansk Flygtningehjælp i alle tilfælde bør have adgang til samtaler med frihedsberøvede asylansøgere.

Endelig vil udvalget se nærmere på problemstillingen om, hvorvidt de eksisterende muligheder for at meddele asyl henholdsvis meddele opholdstill-

delse af humanitære grunde er dækkende for alle situationer, hvor forholdene i en asylansøgers hjemland er under forandring, f.eks. på grund af krigs- eller borgerkrigshandlinger, som kan have midlertidig karakter, og i givet fald stille forslag til en løsning heraf.

5. Foranstaltning af isolation og brev- og besøgskontrol over for udlændinge, der er frihedsberøvet efter udlændingeloven.

5.1. De gældende bestemmelser.

Adgangen til at foranstalte isolation eller brev- og besøgskontrol over for en frihedsberøvet udlænding reguleres i dag af udlændingelovens § 36, stk. 3. Bestemmelsen foreskriver, at retsplejelovens §§ 770 – 776 og 778 finder anvendelse under frihedsberøvelsen med de fornødne lempelser. Henvisningen til bestemmelserne i retsplejelovens §§ 770 – 776 og 778, der findes i retsplejelovens kapitel 70 om varetægtsfængsling, omfatter bl.a. bestemmelserne i retsplejelovens §§ 770 a – c om isolation, § 771 om besøgskontrol og § 772 om brevkontrol. De nævnte bestemmelser i retsplejeloven indeholder et sæt nærmere betingelser for iværksættelsen af de pågældende straffeprocessuelle indgreb.

Den nugældende bestemmelse i udlændingelovens § 36, stk. 3, indeholder således ikke en præcis angivelse af, under hvilke nærmere betingelser der vil kunne iværksettes isolation samt besøgs- og brevkontrol over for en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36.

Det bemærkes, at det i dommer Jørn Andersens beretning af 21. december 1992, der blev afgivet i forbindelse med en dommerundersøgelse af behandlingen af flygtninge i Københavns Fængsler, udtales, at udlændinge, der var frihedsberøvede i medfør af udlændingelovens § 36, tidligere generelt var undergivet besøgs- og brevkontrol indtil fremstillingen i retten. Denne praksis blev dog ændret, således at besøgs- og brevkontrol nu kun iværksettes, når politiet konkret anmoder om det for at undgå, at de pågældende påvirker eller modvirker den efterforskning, der iværksettes for at tilvejebringe det fornødne beslutningsgrundlag i udlændingesagen. Da frihedsberøvelse efter udlændingeloven kun kan ske, når det anses for nødvendigt for at sikre udlændingenes tilstedeværelse, finder undersøgelsesdommeren det tvivlsomt, om der er hjemmel til at iværksette brev- og besøgskontrol af efterforskningsmæssige grunde.

5.2. En klargøring af de gældende bestemmelser.

Hovedsigtet med de foreslåede ændringer er derfor at tilvejebringe en klargøring af, i hvilket omfang

der skal være mulighed for at iværksætte isolation eller besøgs- og brevkontrol af en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36.

Det må således henstå som usikkert, hvad betydningen er af, at det i udlændingelovens § 36, stk. 3, foreskrives, at retsplejelovens bestemmelser om isolation samt besøgs- og brevkontrol finder anvendelse *med de fornødne lempelser*. Der findes ikke i forarbejderne til udlændingelovens § 36 nogen beskrivelse heraf, og der ses ikke at foreligge retspraksis vedrørende spørgsmålet om isolation eller besøgs- og brevkontrol af frihedsberøvede udlændinge.

Hertil kommer den vanskelighed, at de bestemmelser, der henvises til i retsplejeloven, angiver, at det er de efterforskningsmæssige hensyn som led i den strafferetlige forfølgning af varetægtsarrestanten, der er afgørende for, om indgrebene kan foretages. Disse hensyn lader sig imidlertid ikke uden videre overføre til den situation, hvor en udlænding er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36.

Ud over at tilvejebringe en klargøring af betingelserne for iværksættelse af isolation, besøgs- og brevkontrol vil de foreslåede bestemmelser indebære en væsentlig forbedring af de frihedsberøvede udlændinges retssikkerhed, idet det foreslåede regelsæt dels vil indeholde en præcis regulering i loven af, hvornår disse for den frihedsberøvede belastende indgreb kan foretages, dels vil indeholde bestemmelser om domstolkontrol.

5.3. *Hidtidig praksis for anvendelsen af isolation, besøgs- og brevkontrol.*

Rigspolitichefen har om praksis for anvendelsen af isolation samt besøgs- og brevkontrol oplyst, at frihedsberøvede udlændinge altid har skullet behandles så lempeligt som muligt under frihedsberøvelsen, og at dette stadig gælder.

Brev- og besøgskontrol anvendes over for udlændinge, hvis dette er konkret begrundet i den efterforskning, der finder sted for at tilvejebringe det fornødne beslutningsgrundlag i udlændingesagen. Brev- og besøgskontrol anvendes herefter bl.a. over for uidentificerede asylansøgere og/eller asylansøgere, hvis rejserute eller færden i øvrigt er genstand for en nærmere efterforskning, og hvor efterforskningen ville kunne påvirkes eller modarbejdes.

For så vidt angår spørgsmålet om isolation er det oplyst, at der i praksis ikke anvendes begrænsninger i adgangen til fællesskab.

Der er ikke med de foreslåede bestemmelser til tænkt nogen udvidelse af den hidtidige adgang til at foretage isolation samt brev- og besøgskontrol. Hensigten med de foreslåede bestemmelser er alene af hensyn til de frihedsberøvede udlændinges retssik-

kerhed at foretage en klargøring af de gældende bestemmelser.

5.4. *Anvendelsen af frihedsberøvelse over for udlændinge i medfør af udlændingeloven.*

Efter den nugældende bestemmelse i udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt., kan politiet bestemme, at en udlænding, som ikke har fast bopæl her i landet, skal underkastes frihedsberøvelse, såfremt de i udlændingelovens § 34 nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for afvisning eller udvisning.

Rigspolitichefen har om praksis oplyst, at udlændinge, der frihedsberøves i medfør af udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt., kan inddeles i følgende kategorier:

1. Asylansøgere i »venteposition«.

I disse tilfælde har Direktoratet for Udlændinge ikke på det foreliggende grundlag kunnet træffe afgørelse om, hvorvidt en udlænding, der på grænsen har ansøgt om asyl, skal tillades indrejse her i landet, mens asylansøgningen behandles, eller om udlændingen i medfør af udlændingelovens § 48, stk. 2, skal afvises eller udvises og udsendes til et sikkert tredjeland, hvor der ikke er risiko for en af Genevekonventionen omfattet forfølgelse, og hvor der ikke er risiko for, at udlændingen vil blive tilbagesendt til et land, hvor der er risiko for en sådan forfølgelse.

I denne situation vil en indrejsende asylansøger i almindelighed som følge af muligheden for en nært foranstående beslutning fra direktoratets side om afvisning eller udvisning og udsendelse blive underkastet frihedsberøvelse. Dette gælder navnlig, hvis den pågældende i forbindelse med indreisen ikke kan afgive en fyldestgørende forklaring på sin identitet, oprindelsesland og/eller rejserute, eller hvis pågældende ikke er i besiddelse af pas, visum eller identitetspapirer i øvrigt, således at yderligere efterforskning er nødvendig med henblik på at opnå det fornødne beslutningsgrundlag efter udlændingelovens § 48, stk. 2.

2. Asylansøgere i »normalprocedure«.

Direktoratet for Udlændinge har i disse tilfælde truffet beslutning om at tillade asylansøgeren indrejse her i landet, mens asylansøgningen behandles. En asylansøger vil på dette stadie af sagen som overvejende hovedregel ikke være frihedsberøvet, men blive indkvarteret på et asylcenter i medfør af udlændingelovens § 42 a. Dette vil som udgangspunkt også gælde i de situationer, hvor politiet har måttet opgive at fastlægge asylansøgerens rejserute eller identi-

tet, og Direktoratet for Udlændinge derefter har måttet undlade at træffe beslutning om afvisning eller udvisning og udsendelse i medfør af § 48, stk. 2.

Der kan dog være situationer, hvor en uidentificeret asylansøger fortsat undergives frihedsberøvelse for at sikre dennes tilstedeværelse i forbindelse med politiets fortsatte bestræbelser for at fastlægge vedkommendes identitet.

3. Asylansøgere i »udsendelsesposition«.

I denne situation står asylansøgeren for at skulle udsendes af landet, enten fordi Direktoratet for Udlændinge har truffet beslutning om afvisning eller udvisning og udsendelse til et sikkert tredjeland i medfør af udlændingelovens § 48, stk. 2, eller fordi den pågældendes asylsag er færdigbehandlet og er mundet ud i et afslag på asyl her i landet, eventuelt i forbindelse med, at den pågældende efterfølgende har fået afslag på humanitær opholdstilladelse i Indenrigsministeriet.

En asylansøger, der ikke ønsker at udrejse frivilligt af landet, vil i denne situation i almindelighed blive frihedsberøvet med henblik på at sikre, at beslutning om udsendelse af landet gennemføres. Dette forudsætter dog, at det efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde må antages, at mindre indgribende foranstaltninger i medfør af udlændingelovens § 34 ikke er tilstrækkelige.

Såfremt asylansøgeren ikke er i besiddelse af rejselegitimation af nogen art og ikke er interesseret i at medvirke ved fremskaffelse af rejselegitimation med henblik på hjemrejsen, vil den pågældende udlænding typisk blive frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36 i forbindelse med bestræbelserne på at tilvejebringe de nødvendige rejsedokumenter. Såfremt den nødvendige rejselegitimation ikke kan fremskaffes inden for rimelig tid, vil den pågældende dog i almindelighed blive løsladt på ny.

4. Andre udlændinge.

Udlændinge, der ikke er asylansøgere, kan også tænkes at blive frihedsberøvet, såfremt de afventer, at der af den kompetente myndighed træffes en beslutning, der indebærer, at de skal udrejse af landet, eller afventer en gennemførelse af en sådan beslutning. Dette forudsætter dog, at det efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde må antages, at mindre indgribende foranstaltninger i medfør af udlændingelovens § 34, herunder deponering af pas, ikke er tilstrækkelige.

Det tilføjes, at Per Sørensen-udvalget i den anden delbetænkning (betænkning nr. 1249/1994) har vurderet spørgsmålet om virkningen af effektiviseringer hos politiet i relation til frihedsberøvelsens varighed

samt spørgsmålet om statistikføring af frihedsberøvelser. Der henvises nærmere til den 2. delbetænkning, kapitel 5.

Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt nogen udvidelse af adgangen til frihedsberøvelse af udlændinge. Det er alene spørgsmålet om isolation, brev- og besøgskontrol og behandlingen af de allerede frihedsberøvede udlændinge, der reguleres af de foreslåede bestemmelser.

5.5. Den foreslåede bestemmelse om isolation.

De foreslåede bestemmelser, jf. lovforslagets § 1, nr. 5 og 6, indebærer, at den nugældende bestemmelse i udlændingelovens § 36, stk. 3, der alene henviser til retsplejelovens regler, ophæves, og at der i stedet som udlændingelovens §§ 37 a – 37 e indsættes en række bestemmelser, der konkret regulerer, i hvilket omfang der kan foranstaltes isolation samt brev- og besøgskontrol over for udlændinge, der er frihedsberøvet efter udlændingeloven.

Det foreslås i § 37 c, at isolation kun skal kunne iværksættes over for en frihedsberøvet udlænding, såfremt dette er påkrævet af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

Efter § 37 c foreslås det endvidere, at hvis retten har besluttet at opretholde frihedsberøvelsen i medfør af § 37, kan isolation alene iværksættes eller fortsættes efter rettens betemmelse. Det bemærkes herved, at en frihedsberøvet udlænding efter § 37 skal fremstilles for retten inden 3 døgn efter frihedsberøvelsens iværksættelse med henblik på, at retten kan tage stilling til, om frihedsberøvelsen skal opretholdes.

Så længe en frihedsberøvet udlænding endnu ikke er fremstillet for retten i medfør af § 37, kan isolation efter den foreslåede bestemmelse i § 37 c, stk. 5, iværksættes af politiet. Den frihedsberøvede kan imidlertid kræve, at politiets beslutning om isolation forelægges retten til afgørelse i forbindelse med den frihedsberøvedes fremstilling i retten.

Hvis den frihedsberøvede ikke bliver fremstillet i retten, men løslades ved politiets foranstaltning forinden udløbet af 3 døgn, har den frihedsberøvede ikke adgang til at begære spørgsmålet om berettigelsen af en iværksat isolation indbragt for domstolene. Til gengæld vil den frihedsberøvede ifølge den foreslåede ændring af udlændingelovens § 48, stk. 1, have mulighed for at indbringe politiets beslutning for Indenrigsministeriet i de tilfælde, hvor der ikke er adgang til domstolsprøvelse.

F. t. l. vedr. udlændingeloven m.m.

5.6. Den foreslåede bestemmelse om besøgskontrol.

Den foreslåede bestemmelse i § 37 d vedrører politiets adgang til at iværksætte *besøgskontrol*, dvs. nægte besøg eller kræve, at besøget sker under kontrol. Ifølge bestemmelsen kan besøgskontrol ske i to situationer, dels hvis besøgskontrol er nødvendig til opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, dels hvis besøgskontrol er nødvendig af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet. Den frihedsberøvede har dog altid ret til ukontrolleret besøg af sin beskikkede advokat.

Sker besøgskontrollen på den måde, at selve besøget nægtes, skal den frihedsberøvede efter forslaget underrettes herom, medmindre det af hensyn til den politimæssige efterforskning er nødvendigt at undlade at underrette den frihedsberøvede udlænding herom. Har den frihedsberøvede været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 og fået sin frihedsberøvelse opretholdt, er det alene retten, som kan træffe bestemmelse om, at underretning skal undlades. Ellers kan politiet træffe bestemmelse herom.

Har den frihedsberøvede fået sin frihedsberøvelse opretholdt af retten i medfør af udlændingelovens § 37, kan den pågældende kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol forelægges retten til afgørelse. Har den frihedsberøvede ikke været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37, kan den frihedsberøvede alene kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol forelægges retten til afgørelse, hvis den frihedsberøvede fremstilles for retten med henblik på fortsat frihedsberøvelse, jf. den tilsvarende bestemmelse herom vedrørende isolation, der er kommenteret under pkt. 5.5.

5.7. Den foreslåede bestemmelse om brevkontrol.

Den foreslåede bestemmelse i § 37 e indeholder regler om politiets adgang til *brevkontrol*, dvs. retten til at gennemse de breve, den frihedsberøvede sender eller modtager, samt retten til at tilbageholde brevet.

Politiet har efter bestemmelsen ret til at gennemse den frihedsberøvedes breve inden modtagelsen eller afsendelsen. Den frihedsberøvede har dog ret til ukontrolleret brevveksling med bl.a. den beskikkede advokat, udlændingemyndighederne, Folketingets Ombudsmand m.fl.

Tilbageholdelse af et brev kan – i lighed med hvad der er tilfældet ved besøgskontrol – alene ske i to situationer, dels hvis tilbageholdelsen er nødvendig til opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringel-

sesstedet, dels hvis tilbageholdelsen er nødvendig af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som skal anvendes til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

Har den frihedsberøvede været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 og fået sin frihedsberøvelse opretholdt, skal spørgsmålet om tilbageholdelse straks forelægges retten. Det er således alene retten, som kan træffe beslutning om tilbageholdelse.

Er en udlænding frihedsberøvet efter § 36 uden at være fremstillet for retten efter § 37, kan politiet træffe bestemmelse om tilbageholdelse af et brev. Afsenderen eller adressaten kan kræve, at politiets beslutning herom forelægges retten til afgørelse i forbindelse med den frihedsberøvedes fremstilling i retten, jf. den tilsvarende bestemmelse herom vedrørende isolation, der er kommenteret under pkt. 5.5.

Træffer retten eller politiet efter disse regler beslutning om tilbageholdelse, skal afsenderen og adressaten efter forslaget underrettes om beslutningen, medmindre retten henholdsvis politiet finder, at underretning herom vil kunne skade den politimæssige efterforskning af udlændingens forhold.

5.8. De foreslåede bestemmelser vedrørende behandlingen af en udlænding under frihedsberøvelsen.

Med hensyn til behandlingen i øvrigt af en udlænding under frihedsberøvelsen foreslås det i § 37 a, stk. 1, at retsplejelovens bestemmelser i § 758, stk. 1, 1. – 3. pkt., § 758, stk. 2, og § 759 finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, der frihedsberøves i medfør af udlændingelovens § 36.

Reglerne foreskriver fremgangsmåden ved anholdelse af personer og ransagning for at eftersøge personer, der skal anholdes.

Det foreslås endvidere i § 37 a, stk. 2, at retsplejelovens bestemmelser i §§ 773 – 776 og 778 vedrørende varetægtsfængsling finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, hvis frihedsberøvelse er blevet opretholdt af retten i medfør af § 37.

Reglerne omhandler adgangen til indbringelse for domstolene af indgreb i arrestantens rettigheder, der foretages af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed, samt retsstillingen mellem den varetægtsfængslede og personalet i varetægtsfængslet.

Det foreslås desuden i § 37 b, stk. 1, at en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, under frihedsberøvelsen ikke er undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end frihedsberøvelsens øjemed og opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet nødvendiggør.

Det foreslås endelig i § 37 b, stk. 2, at retsplejelovens § 770, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37.

Bestemmelsen indebærer, at udlændinge, der er frihedsberøvede i medfør af udlændingelovens § 36, som udgangspunkt anbringes i varetægtsfængsel (arresthus). Anbringelse uden for varetægtsfængsel kan ske af helbredsmæssige grunde.

Det er ikke hensigten med henvisningen til retsplejelovens § 770, stk. 2, at regulere placeringen af frihedsberøvede asylansøgere, hvor Danmark har særlige internationale forpligtelser.

For frihedsberøvede asylansøgere gør sig det særlige forhold gældende, at Danmark har været med til at vedtage konklusion nr. 44(XXXVII) af 10. oktober 1986 fra FN's Flygtningehøjkommissærs Eksekutivkomité, hvorefter frihedsberøvede asylansøgere og flygtninge så vidt muligt ikke bør anbringes sammen med personer, der er fængslede som almindelige kriminelle.

Det er et vigtigt mål for regeringen, at Danmark efterlever denne konklusion. Regeringen finder her anledning til at understrege, at den frihedsberøvelse af asylansøgere og flygtninge, der finder sted i kraft af udlændingelovens bestemmelser, ikke må indebære, at de pågældende behandles som kriminelle. Et vigtigt middel hertil er at sikre, at asylansøgere og flygtninge, der frihedsberøves i kraft af udlændingelovens bestemmelser, holdes adskilt fra almindelige kriminelle, der er frihedsberøvede i kraft af retsplejelovens og straffelovgivningens bestemmelser.

Frihedsberøvede asylansøgere anbringes derfor som udgangspunkt i en særlig lukket afdeling i Sandholmlejren. Kun i det omfang, der er overbelægning i denne særlige afdeling, anbringes frihedsberøvede asylansøgere i særlige afdelinger i Vestre Fængsel, hvor de holdes adskilt fra fængslets øvrige indsatte. Det bemærkes dog, at politiet i en del tilfælde har valgt at anbringe en udlænding, der er pågrebet uden for Storkøbenhavn og omegn, i det arresthus, som forefindes i det pågældende område.

Regeringen har fået Finansudvalgets godkendelse af en udvidelse af den særlige institution for frihedsberøvede i Sandholmlejren. Udvidelsen, der har fundet sted medio januar 1994, indebærer en fordobling af kapaciteten til ca. 120 pladser. Samtidig bygges der en egentlig modtagelsesafdeling med 30 pladser, som forventes taget i brug i april 1994. Det seneste år har det gennemsnitlige antal asylansøgere i Vestre Fængsel og Sandholmlejren tilsammen varieret imellem knap 80 og knap 120. Således som situationen er i øjeblikket, vil de 150 pladser i Sandholm

således være tilstrækkelige til at sikre, at asylansøgere ikke anbringes i Vestre Fængsel.

Det bemærkes herved, at en udlænding, der pågribes uden for Storkøbenhavn og omegn, som følge af udvidelsen af Sandholm til ca. 120 pladser efter 7 dages frihedsberøvelse undtagelsesfrit vil blive overført til Sandholm.

På denne baggrund har Danmark således taget sådanne initiativer, at Danmark kan efterleve konklusionen.

Regeringen vil fremover nøje følge udviklingen på området og i den forbindelse, såfremt dette måtte blive aktuelt, overveje yderligere initiativer med henblik på at indsætte de frihedsberøvede asylansøgere i andre institutioner end almindelige fængsler.

5.9. Klageadgang i forbindelse med afgørelser om isolation eller besøgs- og brevkontrol.

Som beskrevet ovenfor i pkt. 5.5. til 5.7., vil der i alle tilfælde, hvor en udlænding er eller bliver fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37, være adgang til domstolskontrol i forbindelse med afgørelser om isolation eller besøgs- og brevkontrol. I de tilfælde, hvor der ikke er mulighed for at indbringe afgørelsen for domstolene, fordi udlændingen løslades inden for 72 timer, foreslås det i § 48, stk. 1, at politiets afgørelse om iværksættelse af isolation, besøgs- og brevkontrol kan indbringes for Indenrigsministeriet.

5.10. Ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v.

Personer, der har midlertidig opholdstilladelse i henhold til lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., kan i medfør af lovens § 12 frihedsberøves. Loven foreslås ændret med henblik på, at de foreslåede bestemmelser i udlændingelovens §§ 37 a – e og § 48, stk. 1, vedrørende foranstaltning af isolation, besøgs- og brevkontrol også kan finde anvendelse på personer, som er frihedsberøvede i medfør af denne lovs bestemmelser.

Der henvises til lovforslaget § 2.

6. Reglerne om betaling for asylansøgers underhold.

Adgangen til at opkræve betaling for asylansøgers underhold her i landet reguleres i dag af udlændingelovens § 42 a, stk. 1. Ifølge denne bestemmelse får en udlænding, der opholder sig her i landet, og hvis ansøgning om opholdstilladelse i henhold til §§ 7 – 8 er taget under behandling, foreløbig udgifterne til sit underhold dækket af Direktoratet for Udlændinge. Dette gælder dog ikke, såfremt ud-

lændingen selv har tilstrækkelige midler til dækning heraf.

Bestemmelsen indebærer, at asylansøgere, der indkvarteres i et asylcenter, mens deres asylansøgning behandles, skal betale for de udgifter, som Direktoratet for Udlændinge har haft til deres underhold i præasylfasen (perioden fra deres indrejse her i landet som asylansøgere og til asylsagens afslutning).

Direktoratet for Udlændinge har hidtil administreret bestemmelsen på den måde, at der i forbindelse med registreringen af en asylansøger her i landet er blevet foretaget deponering af asylansøgerens formueværdier med henblik på at sikre Direktoratet for Udlændinges krav mod den pågældende om betaling for underhold i præasylfasen (deponeringsordningen).

Direktoratet for Udlændinge har endvidere fulgt den praksis at foretage en opgørelse over tilbagebetalingskravet, når der er taget stilling til, om en person skal have asyl (tilbagebetalingsordningen).

Direktoratet for Udlændinge har endelig administreret ordningen på den måde, at der er blevet foretaget udpantning hos personer, som har fået asyl her i landet.

Det har imidlertid vist sig, at der ikke i udlændingelovgivningen er fornøden hjemmel til at foretage deponering, ligesom der ikke er udpantningsret for tilbagebetalingskravet. Indenrigsministeriet har på denne baggrund anmodet Direktoratet for Udlændinge om indtil videre at standse den frivillige og tvangsmæssige inddrivelse af udgifterne til asylansøgernes underhold.

Det er Indenrigsministeriets opfattelse, at den hidtidige tilbagebetalingsordning bør videreføres i en meget forenklet og moderniseret udgave. Lovforslaget indeholder de ændringer af udlændingeloven, som er nødvendige til gennemførelse heraf.

6.1. Den hidtidige tilbagebetalings- og deponeringsordning.

Det har været praksis at foretage deponering, når asylansøgeren har været i besiddelse af penge, der overstiger en værdi på ca. 2.000 kr. Der er kun foretaget deponering i udenlandsk valuta, hvis pengene uden væsentlig ulempe har kunnet omveksles til dansk valuta.

Deponering har endvidere været foretaget af andre værdigenstande (guld/sølv), som ikke direkte har en helt særlig tilknytning til den pågældende person, f.eks. vielsesringe etc., når den skønmæssige realisationsværdi af disse har været af en sådan størrelsesorden, at beløbet har kunnet forventes at

kunne medgå til betalingen af underholdsudgifter etc.

Flybilletter, herunder returbilletter, har ikke været deponeret, idet disse efter det oplyste almindeligvis ikke repræsenterer nogen økonomisk værdi for direktoratet.

Det bemærkes, at deponeringen har været foretaget af politiet i forbindelse med en persons registrering som asylansøger, men hvis der har været klaget over en af politiet foretagen deponering, har direktoratet vurderet sagen ud fra ovennævnte retningslinier.

Såfremt en udlænding på et tidspunkt, hvor direktoratets krav ikke har været endeligt opgjort, har haft fremsat begæring om udlevering af et deponeret beløb, har direktoratet set sig nødsaget til at gå i retten og begære arrest i det deponerede beløb med efterfølgende justificationssag.

Der har endvidere været følgende retningslinier for, hvilke beløb der er blevet indkrævet hos asylansøgere:

Udgifter til hospitalsophold, lægebehandling og lignende er ikke krævet tilbagebetalt.

Endvidere er der ikke krævet tilbagebetaling for udgifter til transport i forbindelse med sagsbehandlingen eller til nødvendig tolkebestand.

Øvrige udgifter, f.eks. udbetalte lomme penge, anden transport, tandlægeudgifter, udgifter til briller etc. er krævet tilbagebetalt.

Endvidere er der opkrævet en gennemsnitsopholdspris senest på 150 kr. til kost og logi pr. dag på et center i højest 3 måneder. Et krav på 3 måneders ophold vil herefter udgøre ca. 13.500 kr.

Om principperne bag direktoratets opgørelse af sit krav mod asylansøgerne kan oplyses, at Direktoratet for Udlændinge i sin praksis i videst muligt omfang har fulgt bistandslovens regler, således at der ikke er krævet tilbagebetaling af udgifter til hospitalsophold, lægeregninger og lignende, som personer med fast bopæl her i landet heller ikke betaler særskilt for.

Derimod er der som udgangspunkt krævet tilbagebetaling for transportudgifter, tandlægeudgifter, udgifter til briller, lomme penge og lignende.

Endelig er der som udgangspunkt krævet tilbagebetaling for maksimalt 3 måneders kost og logi, idet det ikke bør komme en udlænding til skade, at behandlingen af den pågældendes asylansøgning ikke har kunnet afsluttes efter forløbet af de 3 måneder.

Såfremt en asylansøger er blevet meddelt afslag på asyl og har skullet udsendes af landet, har direktoratet foretaget en opgørelse af sit tilbagebetalingskrav, der herefter er blevet modregnet i et eventuelt deponeret beløb.

Såfremt en asylansøger er blevet meddelt asyl her i landet, har direktoratet 3 måneder efter den meddelte opholdstilladelse foretaget en opgørelse af tilbagebetalingskravet, der ligeledes er blevet modregnet i det eventuelt deponerede beløb.

I de sager, hvor der ikke er sket deponering, eller hvor direktoratet efter modregning i det deponerede beløb har et restkrav mod en udlænding, er der blevet foretaget en vurdering af muligheden for at indgå en frivillig afdragsordning eller at sende sagen i fagedretten med henblik på foretagelse af udlæg.

Direktoratet for Udlændinge foretog indtil 1988 en opgørelse af tilbagebetalingskravet i samtlige sager. Da denne opgørelse var tidskrævende, og da asylansøgeren i mange sager viste sig uden midler, har direktoratet siden 1988 med Rigsrevisionens samtykke fulgt den ordning, at kravet kun er blevet opgjort, hvis den pågældende ved indrejsen var i besiddelse af midler, som er blevet deponeret af politiet, samt hvis det på grundlag af Dansk Flygtningehjælps udtalelse ved afslutning af integrationsperioden eller på andet grundlag har måttet antages, at den pågældende har mulighed for at betale det offentlige krav, evt. afdragsvis.

En opgørelse af kravet vil også kunne foretages på et senere tidspunkt end den af Dansk Flygtningehjælp afgivne udtalelse, hvis det på andet grundlag har måttet antages, at den pågældende er eller med stor sandsynlighed vil blive i stand til at betale. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis det fra Justitsministeriet blev oplyst, at den pågældende har fået tilladelse til at erhverve fast ejendom her i landet.

6.2. Vestre Landsrets kendelse af 26. juni 1991 og dens konsekvenser for den hidtidige tilbagebetalings- og deponeringsordning.

Forud for ikrafttrædelsen af bestemmelsen i udlændingelovens § 42a den 19. oktober 1986 indeholdt udlændingeloven vedrørende spørgsmålet om betaling for asylansøgers opholdsudgifter alene en bestemmelse i udlændingelovens § 43, stk. 1. Ifølge denne bestemmelse skal en udlænding, såfremt politiet drager omsorg for udlændingens ophold og udrejse, afholde de udgifter, der for udlændingens eget vedkommende er forbundet hermed. Har udlændingen ikke tilstrækkelige midler, afholdes udgifterne foreløbig af statskassen.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 26. juni 1991 i en kæresag mod Direktoratet for Udlændinge udtalte Vestre Landsret, at udlændingelovens § 43, stk. 1, ikke indeholdt fornøden hjemmel til at pålægge en udlænding, der var meddelt asyl her i landet, at afholde de udgifter, der var forbundet med dennes ophold her i landet.

Som følge af Vestre Landsrets kendelse af 26. juni 1991 standsede Direktoratet for Udlændinge ved breve af 29. oktober 1991 indbetalinger på afdragsordninger, der var indgået vedrørende krav på tilbagebetaling af underholdsudgifter, der alene var afholdt i medfør af udlændingelovens § 43, stk. 1. Ved brev af 6. april 1992 meddelte Direktoratet for Udlændinge Justitsministeriet, at direktoratet også havde besluttet at standse indbetalinger på de afdragsordninger, der var etableret i medfør af udlændingelovens § 42 a. Direktoratet for Udlændinge gav endvidere den 25. november 1992 politiet meddelelse om at undlade at foretage deponering fremover.

Den hidtil etablerede tilbagebetalings- og deponeringsordning blev således bragt til ophør som følge af Vestre Landsrets kendelse.

Kendelsen fra Vestre Landsret om, at udlændingelovens § 43, stk. 1, ikke indeholdt hjemmel til at kræve underholdsudgifterne i præasylfasen tilbagebetalt, gav anledning til særlige overvejelser i Justitsministeriet om, hvilke konsekvenser kendelsen ville få for den fremtidige behandling af sager om tilbagebetaling af det offentlige udgifter til underhold af asylansøgere i præasylfasen, herunder i hvilket omfang det offentlige var forpligtet til at tilbagebetale de i kraft af tilbagebetalings- og deponeringsordningen allerede oppebårne beløb. Resultatet af de juridiske overvejelser, som blev afsluttet i Indenrigsministeriets regi, blev meddelt Direktoratet for Udlændinge ved brev af 5. april 1993.

Indenrigsministeriet finder i overensstemmelse med Vestre Landsrets kendelse af 26. juni 1991, at udlændingelovens § 43, stk. 1, ikke indeholder fornøden hjemmel til at pålægge en udlænding, der er meddelt asyl her i landet, at afholde de udgifter, der har været forbundet med dennes ophold i præasylfasen.

Indenrigsministeriet er endvidere mest tilbøjelig til at mene, at udlændingelovens § 43, stk. 1, ikke indeholder fornøden hjemmel til at pålægge en udlænding, der er meddelt afslag på asyl her i landet, at afholde udgifterne til dennes underhold i præasylfasen.

For så vidt angår udgifter til asylansøgers ophold efter den 19. oktober 1986 finder Indenrigsministeriet derimod, at udlændingelovens § 42 a, stk. 1, indeholder fornøden hjemmel til, at Direktoratet for Udlændinge efter udgifternes afholdelse pålægger en tidligere asylansøger at tilbagebetale disse.

Indenrigsministeriet er imidlertid samtidig af den opfattelse, at der ikke i medfør af udlændingelovens § 42 a eller på andet grundlag er hjemmel til at foretage deponering med henblik på at sikre et tilbagebetalingskrav efter § 42 a, og at tilbagebetalingskra-

vet efter denne bestemmelse ikke er tillagt udpantningsret.

Med udgangspunkt heri indeholder Indenrigsministeriets brev af 5. april 1993 til Direktoratet for Udlændinge en nærmere opregning af de situationer, hvor det offentlige er forpligtet til at foretage tilbagebetaling af de i medfør af tilbagebetalings- og deponeringsordningerne oppebårne beløb.

Det bemærkes, at Folketingets Finansudvalg den 31. marts 1993 havde tiltrådt Indenrigsministeriets aktstykke nr. 193 af 16. marts 1993 om tilbagebetaling af de i brevet af 5. april 1993 nævnte beløb.

Med hensyn til den fremtidige behandling af sager vedrørende tilbagebetalings- og deponeringsordningen fremgår det af Indenrigsministeriets brev af 5. april 1993 til Direktoratet for Udlændinge, at Indenrigsministeriet har fundet det rettest, at Direktoratet for Udlændinge fremover ikke foretager deponering, og at Direktoratet for Udlændinge indtil videre undlader at opkræve det i udlændingelovens § 42 a hjemlede refusionskrav henset til, at direktoratet som følge af den manglende udpantningsret og den manglende deponering savner effektive inddrivelsesmuligheder.

Den tidligere etablerede tilbagebetalings- og deponeringsordning, som allerede forinden Indenrigsministeriets brev af 5. april 1993 var bragt til ophør, er således ikke genoptaget, uanset at Direktoratet for Udlændinge har den fornødne hjemmel i udlændingelovens § 42 a til at kræve underholdsudgifterne i præasylfasen tilbagebetalt.

6.3. Den fremtidige udformning af tilbagebetalingsordningen.

Det er Indenrigsministeriets opfattelse, at asylansøgere, der har økonomiske midler hertil, henset til principperne fra sociallovgivningen bør pålægges at betale for udgifterne til deres underhold i præasylfasen. Et af grundprincipperne ved udbetaling af kontanthjælp efter bistandsloven er således, at personer med formue som udgangspunkt ikke kan få kontanthjælp.

Formuende asylansøgere bør ud fra samme princip selv betale for opholdet i asylcentrene, så længe de har formue hertil.

Ud fra principperne i sociallovgivningen kan det derimod ikke forsvares, at asylansøgere, uanset om de har økonomiske midler eller ej, automatisk er forpligtet til at tilbagebetale de udgifter, det offentlige har haft til deres underhold i præasylfasen.

Derfor foreslås det, at den eksisterende regel i udlændingelovens § 42 a, stk. 1, hvorefter asylansøgere kun får deres udgifter til underhold dækket foreløbig af Direktoratet for Udlændinge og dermed altid har

tilbagebetalingspligt, ændres, således at asylansøgere kun kan pålægges tilbagebetalingspligt, såfremt Direktoratet for Udlændinge træffer beslutning herom, og kun såfremt asylansøgeren har tilstrækkelige midler hertil.

Direktoratet for Udlændinge skal således fremover kun meddele en asylansøger pålæg om tilbagebetalingspligt i de situationer, hvor der er en realistisk mulighed for, at asylansøgeren kan betale.

Set i lyset af de store ressourcer, som har været forbundet med den hidtidige tilbagebetalingsordning, jf. nedenfor pkt. 6.4., bør den nye tilbagebetalingsordning udformes så enkelt og administrativt ressourcebesparende som muligt.

6.3.1. Skriftlig erklæring ved indrejsen.

En hensigtsmæssig forenkling af den hidtil praktiserede ordning vil bestå i at afskaffe den hidtil praktiserede deponering af indrejsende asylansøgers formueværdier til sikkerhed for Direktoratet for Udlændinges tilbagebetalingskrav. Efter Indenrigsministeriets opfattelse er dette for den enkelte asylansøger stærkt belastende indgreb ikke nødvendigt som led i en hensigtsmæssig administration af ordningen.

Den fremtidige tilbagebetalingsordning påtænkes i stedet tilrettelagt således, at den enkelte asylansøger over for politiet skal afgive en skriftlig erklæring om, hvorvidt den pågældende ejer genstande eller værdier, som vil kunne tjene som grundlag for en eventuel senere tvangsmæssig fuldbyrdelse af det offentlige tilbagebetalingskrav. Ejer asylansøgeren genstande eller værdier, skal disse angives.

Erklæringen skal alene omfatte de genstande, som der efter retsplejelovens almindelige regler kan foretages arrest eller udlæg i. Genstande, som efter retsplejelovens regler er fritaget for arrest eller udlæg, skal ikke anføres i erklæringen, jf. retsplejelovens §§ 507-516. Genstande, som har en særlig personlig betydning for skyldneren eller medlemmer af hans husstand, er således fritaget for udlæg, medmindre genstandene har en sådan værdi, at det ikke findes rimeligt at holde dem uden for fuldbyrdelsen af fordringshaverens krav, jf. retsplejelovens § 515, stk. 1.

Fremgår det af erklæringen, at asylansøgeren ikke kan anvise nogen ejendele som genstand for en senere tvangsfuldbyrdelse, vil det være en unødigt administrativ foranstaltning at foretage en ransagning af asylansøgerens person og bagage med henblik på at kontrollere, om erklæringen er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

I de situationer, hvor Direktoratet for Udlændinge har konkret mistanke om, at asylansøgeren vil bortgemme genstande, som vil kunne tjene som genstand

for en senere tvangsfuldbyrdelse, vil Direktoratet for Udlændinge kunne indgive en anmodning til fogedretten på det sted, hvor asylansøgeren opholder sig, med henblik på, at der ved fogedrettens bistand foretages arrest i de(n) pågældende genstand(e).

Det bemærkes herved, at det efter retsplejelovens § 627 er en betingelse for foretagelse af arrest, at det må antages, at muligheden for senere at opnå dækning ellers vil blive væsentligt forringet. Efter retsplejelovens § 631 skal en anmodning om arrest indeholde oplysninger om de konkrete omstændigheder, som efter fordringshaverens opfattelse bevirker, at arrestbetingelserne er til stede.

Direktoratet for Udlændinge har oplyst, at det i praksis forekommer nærmest utænkeligt, at direktoratet vil have konkret mistanke om, at en asylansøger vil bortgemme værdier.

Der er i den gældende udlændingelov ikke hjemmel til at afkræve asylansøgeren oplysninger om sine økonomiske forhold. Efter udlændingelovens § 40 har en udlænding alene pligt til at afgive oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

På denne baggrund foreslås det, at der i udlændingelovens § 40 indsættes en bestemmelse om, at en udlænding skal meddele de oplysninger om sine økonomiske forhold, som er nødvendige til bedømmelse af, om Direktoratet for Udlændinge kan pålægge udlændingen at tilbagebetale udgifterne til udlændingens underhold.

Da hensigten med forslaget er, at alle asylansøgere i forbindelse med registreringen skal have pligt til at afgive en sådan erklæring, foreslås det, at der ved en ændring af udlændingelovens § 60, stk. 1, skabes adgang til at straffe undladelse af at afgive en sådan erklæring.

Afgiver en asylansøger ved indrejsen urigtig erklæring om sine ejendele og værdier, vil strafansvar efter straffelovens § 163 komme på tale.

6.3.2. I hvilke tilfælde skal Direktoratet for Udlændinge pålægge betalingspligt?

Som led i en hensigtsmæssig forenkling af den hidtil praktiserede tilbagebetalingsordning bør Direktoratet for Udlændinge alene meddele pålæg om tilbagebetalingspligt og foretage en ressourcemæssig belastende opgørelse af sit tilbagebetalingskrav mod en asylansøger i de situationer, hvor der er en realistisk mulighed for at få inddrevet kravet hos asylansøgeren. Efter den foreslåede affattelse af udlændingelovens § 42 a, stk. 1, kan Direktoratet for Udlændinge derfor alene pålægge en asylansøger at tilba-

gebetale udgifter til asylansøgerens underhold, såfremt asylansøgeren har tilstrækkelige midler dertil.

I de tilfælde, hvor det fremgår af asylansøgerens skriftlige erklæring, at asylansøgeren har ejendele, som vil kunne tjene som genstand for en senere tvangsfuldbyrdelse, skal Direktoratet for Udlændinge i almindelighed meddele pålæg om tilbagebetalingspligt og foretage en opgørelse af direktoratets tilbagebetalingskrav. Pålæg om tilbagebetalingspligt vil dog kunne undlades i tilfælde, hvor asylansøgerne ejer genstande, som falder uden for transgbeneficet, men hvor provenuet, der kan indvindes ved tvangsrealisation af effekterne, må anses for at være beskedent.

Fremgår det af erklæringen, at asylansøgeren ikke kan anvise nogen ejendele som genstand for en senere tvangsfuldbyrdelse, skal Direktoratet for Udlændinge derimod undlade at meddele pålæg om tilbagebetalingspligt og at foretage en opgørelse af direktoratets tilbagebetalingskrav.

Viser det sig, at den pågældende asylansøger uanset en erklæring om, at pågældende intet ejede af betydning for en senere inddrivelse, alligevel råder over ejendele, som vil kunne tjene som grundlag for en inddrivelse af kravet, skal Direktoratet for Udlændinge i disse tilfælde i almindelighed meddele pålæg om tilbagebetalingspligt og foretage en opgørelse af direktoratets tilbagebetalingskrav, medmindre provenuet ved tvangsrealisation af effekterne må anses for beskedent, jf. ovenfor.

Det findes i den forbindelse ikke nødvendigt at videreføre den hidtidige ordning, hvorefter Dansk Flygtningehjælp ved afslutningen af integrationsperioden afgiver en udtalelse om, hvorvidt den pågældende har mulighed for at betale det offentlige krav, evt. afdragsvis.

Derimod kan såvel Dansk Røde Kors i præasylfasen som Dansk Flygtningehjælp i den efterfølgende integrationsfase afgive indberetning til Direktoratet for Udlændinge, hvis man bliver bekendt med, at en asylansøger eller en anerkendt flygtning råder over ejendele eller indtægter, som vil sætte den pågældende i stand til helt eller delvis at betale for udgifterne til underholdet i præasylfasen.

Direktoratet for Udlændinge skal i sådanne tilfælde i almindelighed meddele vedkommende pålæg om betalingspligt, medmindre provenuet ved tvangsrealisation af effekterne må anses for beskedent, jf. ovenfor.

Tilsvarende gælder, hvis Direktoratet for Udlændinge modtager oplysninger fra andre offentlige myndigheder om asylansøgere og anerkendte flygtnings formue- og indtægtsforhold, for eksempel som hidtil underretning fra Justitsministeriet om

meddelte tilladelser til at erhverve fast ejendom her i landet.

Hverken Dansk Røde Kors eller Dansk Flygtningshjælp skal foretage nogen aktiv indsats for at skaffe sig oplysninger, men alene reagere, hvis de kommer i besiddelse af oplysninger herom.

Direktoratet for Udlændinge skal heller ikke ex officio foretage nærmere undersøgelser vedrørende indtægts- og formueforholdene, herunder søge oplyst, om de pågældende har tilgodehavender hos det offentlige.

I de tilfælde, hvor en asylansøger efter kortere eller længere tids ophold i et asylcenter meddeles midlertidig opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., skal direktoratet ikke udstede betalingspålæg for så vidt angår perioden inden meddelelsen af midlertidig opholdstilladelse. De pågældende asylansøgere skal i lighed med de personer, som fra starten har haft midlertidig opholdstilladelse, ikke afkræves betaling for deres ophold her i landet, sml. § 7, stk. 1, i lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v.

6.3.3. Hvilket beløb skal den enkelte asylansøger pålægges at betale?

Direktoratet for Udlændinges vurdering af, hvilke udgiftsposter til asylansøgerens underhold i præasylfasen der skal medtages i det offentlige tilbagebetalingskrav mod den pågældende asylansøger, kan efter Indenrigsministeriets opfattelse forenkles.

Efter den hidtidigt praktiserede tilbagebetalingsordning kræves der tilbagebetaling for maksimalt 3 måneders kost og ophold i et asylcenter ud fra en gennemsnitssats, der p.t. er 150 kr. pr. dag. Endvidere kræves der tilbagebetaling for sådanne udgifter, som også personer med fast bopæl her i landet afkræves særskilt betaling for, dvs. transportudgifter, tandlægeudgifter, udgifter til briller, lommepege og lignende, jf. nærmere pkt. 6.1.

Efter Indenrigsministeriets opfattelse bør dette undertiden noget komplicerede opgørelsessystem forenkles ved at indskrænke opgørelsen af direktoratets tilbagebetalingskrav til alene at omfatte maksimalt 3 måneders lommepege, kost og ophold i asylcenteret. En sådan opgørelsesform indebærer en betydelig forenkling i forhold til den hidtidige opgørelsesform, idet direktoratet ikke længere for hver ydelse, der udbetales asylansøgeren i løbet af asylperioden ud over lommepege, kost og ophold i et asylcenter, skal foretage en vurdering af, om ydelsen er tilbagebetalingspligtig eller ej. Derimod er en opgørelse af udgifterne til lommepege, kost og ophold i

et asylcenter ganske enkel, idet direktoratets gennemsnitssatser her kan benyttes.

Det bemærkes, at Direktoratet for Udlændinges opgørelse af udgifterne til kost og ophold i asylcenteret hidtil er foretaget på baggrund af en gennemsnitsopholdspris pr. person pr. dag. En sådan opgørelsesform indebærer, at et barn pålægges samme kost- og opholdspris som en voksen, og at opgørelsen af udgifterne til den enkelte asylansøgers underhold er sket på baggrund af et gennemsnit for samtlige asylansøgere.

Direktoratet for Udlændinge har oplyst, at en planlagt ændring af døgnprissystemet vil gøre det muligt at fastsætte forskellige takster for børn og voksne, såfremt man ved fastsættelse af standardtaksterne anvender døgnpristaksten for selvhushold. Dette er den laveste takst, hvilket forekommer rimeligt, da meget få asylansøgere er indkvarteret på cafeteriacentre efter eget ønske.

Med henblik på at præcisere, at Direktoratet for Udlændinge har hjemmel til at opgøre den enkelte asylansøgers underholdsudgifter på den her beskrevne – og let administrerbare – måde foreslås det, at der i udlændingelovens § 42 a, stk. 1, indsættes en bestemmelse om, at Direktoratet for Udlændinge kan fastsætte nærmere retningslinier for beregningen af de i 1. pkt. nævnte udgifter, herunder fastsætte gennemsnitstakster for kost og logi over en given periode.

Den nye opgørelsesform for Direktoratet for Udlændinges tilbagebetalingskrav rummer den fordel, at direktoratet, når en asylansøger har opholdt sig i et asylcenter i længere tid end maksimumgrænsen, med det samme kan pålægge betalingspligt, opgøre tilbagebetalingskravet og påbegynde inddrivelsen af kravet. Efter den hidtidige tilbagebetalingsordning blev opgørelsen af kravet ikke foretaget forinden asylsagens afslutning.

Et sådant fremrykket opgørelsestidspunkt skal herefter anvendes, hvis det må antages, at asylansøgeren råder over ejendele, som Direktoratet for Udlændinge vil kunne søge sig fyldestgjort i. En sådan antagelse vil kunne baseres på asylansøgerens skriftlige erklæring ved indrejsen eller andre for Direktoratet for Udlændinge foreliggende oplysninger. Pålæg om tilbagebetaling kan ikke udstedes på et tidligere tidspunkt end efter 3 måneders ophold i et asylcenter.

I de situationer, hvor Direktoratet for Udlændinge undlader at pålægge betalingspligt ved afslutningen af 3 måneders perioden, vil direktoratet på et senere tidspunkt kunne pålægge betalingspligt, hvis direktoratet efterfølgende modtager oplysning om, at asylansøgeren råder over ejendele eller indtægter,

som vil kunne tjene som grundlag for en inddrivelse. Et sådant pålæg om betalingspligt kan dog senest udstedes af Direktoratet for Udlændinge ved afslutningen af integrationsperioden.

I de situationer, hvor Direktoratet for Udlændinge ved afslutningen af 3 måneders perioden har besluttet at pålægge en asylansøger betalingspligt, men kun får en del af kravet dækket, vil sagen kunne genoptages med hensyn til det udækkede restkrav senest indtil afslutningen af integrationsperioden efter de ovennævnte retningslinier.

Modtager Direktoratet for Udlændinge efter dette tidspunkt oplysninger, der antagelig gør, at den pågældende asylansøger er i stand til at betale, skal direktoratet således i modsætning til den hidtil praktiserede tilbagebetalingsordning undlade at pålægge betalingspligt. Selv i de tilfælde, hvor udlændingen har afgivet urigtig erklæring, må pålæg om betaling ikke udstedes senere end ved afslutningen af integrationsfasen. Udlændingen bør på dette tidspunkt have en berettiget forventning om, at det offentlige krav på tilbagebetaling af udgifterne i præasylfasen er afsluttet. Dette må i øvrigt antages at fremme den pågældendes motivation for at lade sig integrere i det danske samfund.

En smidig afvikling af det offentlige tilbagebetalingskrav forudsætter endvidere, at der ikke sker forrentning hverken i tiden fra udgiftens afholdelse til betalingspligtens pålæggelse og kravets opgørelse eller i tiden fra betalingspligtens pålæggelse til kravets inddrivelse.

6.3.4. Inddrivelse af betalingskravet.

I de tilfælde, hvor Direktoratet for Udlændinge efter de ovennævnte retningslinier har pålagt en udlænding at betale et nærmere angivet beløb under henvisning til, at beløbet udgør udgifterne til vedkommendes underhold i præasylfasen, skal direktoratet herefter tage skridt til at få kravet inddrevet.

Efter den gældende udlændingelov er Direktoratet for Udlændinges tilbagebetalingskrav efter udlændingelovens § 42 a, stk. 1, ikke tillagt udpantningsret.

Den manglende udpantningsret indebærer, at Direktoratet for Udlændinges inddrivelse af betalingskravet vil være forbundet med betydelige administrative vanskeligheder, idet direktoratet i tilfælde af, at udlændingen ikke frivilligt agter at betale kravet, er henvist til gennem civilt søgsmål at erhverve dom for kravet for at kunne opnå et udlægsgrundlag til fogedretten.

Med henblik på en hurtig og administrativ enkel afvikling af kravets inddrivelse foreslås det derfor, at

der i udlændingelovens § 42 a, stk. 1, indføres den fornødne udpantningshjemmel.

I de tilfælde, hvor udlændingen ikke frivilligt agter at betale kravet og ikke agter at indgå en fornuftig afdragsordning, bør Direktoratet for Udlændinge således indgive en anmodning til den stedlige fogedret om tvangsfuldbyrdelse af kravet, herunder foretagelse af udlæg.

6.4. Det offentlige indtægter og udgifter i forbindelse med den hidtidige og den fremtidige tilbagebetalingsordning.

Om det offentlige indtægter og udgifter i forbindelse med den hidtidige tilbagebetalings- og deponeringsordning kan oplyses følgende:

Justitsministeriets indtægter i kraft af tilbagebetalings- og deponeringsordningen for årene 1989, 1990 og 1991 er opgjort af Direktoratet for Udlændinges bogholderi til henholdsvis 111.149,89 kr., 179.308,16 kr. og 99.143,29 kr. Indenrigsministeriet er ikke i besiddelse af oplysninger om indtægterne i 1992.

Det må i den forbindelse understreges, at indtægterne fra tilbagebetalings- og deponeringsordningen for 1991 og 1992 ikke giver et dækkende billede af de mulige indtægter ved ordningen, idet Direktoratet for Udlændinge ved breve af 29. oktober 1991 og 6. april 1992 standsede indbetalingerne fra ordningen.

De indtægter, som staten kunne have oppebåret, såfremt den hidtil gældende tilbagebetalings- og deponeringsordning blev håndhævet i fuldt omfang, må med usikkerhed skønnes at udgøre maksimalt ca. 200.000 kr. om året.

Med hensyn til udgifterne ved ordningens administration har direktoratet tilbage i 1988 vurderet personaleforbruget til 2-3 kontorfuldmægtige og 1 juridisk fuldmægtig, hvilket svarer til en årlig lønudgift på ca. 550.000 - 700.000 kr. Opmærksomheden skal imidlertid henledes på, at tilbagebetalings- og deponeringsordningen på dagældende tidspunkt i 1988 blev administreret på den måde, at direktoratet i alle sager foretog en opgørelse af direktoratets tilbagebetalingskrav. Som beskrevet ovenfor i pkt. 6.1 blev ordningens administration sidenhen ændret, således at kravet kun har været opgjort, hvis den pågældende asylansøger har haft reel mulighed for at betale.

Til gengæld må det stigende antal asylansøgere siden 1988 antages at give et øget personaleforbrug ved direktoratets administration af ordningen.

Det må herefter antages, at udgifterne ved en videreførelse af den hidtidige tilbagebetalings- og deponeringsordning vil overstige indtægterne herved.

Det offentlige indtægter ved den foreslåede betalingsordning må forventes at blive mindre end ved den hidtidige tilbagebetalingsordning, navnlig som

følge af en afskaffelse af deponeringsordningen, og da der i almindelighed ikke vil blive foretaget videre, hvis asylansøgeren erklærer ikke at have nogen midler, der kan gøres udlæg i.

Det offentliges udgifter må imidlertid også forventes at blive markant mindre end ved den hidtidige tilbagebetalingsordning, navnlig som følge af den forenkledede måde at opgøre Direktoratet for Udlændinges tilbagebetalingskrav på.

7. Indførelse af forsørgelseskrav over for ugifte samlevende.

Ved ændringen af udlændingeloven i sommeren 1992 indførtes der en bestemmelse i udlændingelovens § 9, stk. 4, om, at der ved familiesammenføring med ægtefæller, der meddeles opholdstilladelse her i landet i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, kan stilles vilkår om, at den herboende ægtefælle godtgør at være i stand til at forsørge ansøgeren. Det bemærkes herved, at den herboende efter lov om ægteskabets retsvirkninger har privatretlig forsørgelsespligt over for sin ægtefælle og i medfør af bistandsloven har forsørgelsespligt over for sin ægtefælle i forhold til det offentlige.

Efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, meddeles der ikke blot opholdstilladelse til ægtefæller, men også til ugifte samlevende, såfremt nærmere bestemte betingelser er opfyldt.

Efter de gældende bestemmelser i udlændingeloven er der imidlertid ikke hjemmel til at stille forsørgelseskrav som vilkår for opholdstilladelse til ugifte samlevende. Efter udlændingelovens § 9, stk. 4, er der alene adgang til at kræve, at den person, som det påhviler at forsørge ansøgeren, dokumenterer sin forsørgelsesevne. Ved samlivsforhold uden for ægteskab har parterne hverken i forhold til hinanden eller i forhold til det offentlige nogen forsørgelsespligt.

Det forekommer naturligt, at der skabes parallellitet mellem ægtefæller og ugifte samlevende, således at det også over for den sidstnævnte gruppe *kan* stilles som vilkår for en opholdstilladelse, at den herboende ugifte samlevende i forbindelse med en familiesammenføring påtager sig at forsørge ansøgeren og godtgør at være i stand hertil.

8. Obligatorisk ordning om inddrivelse af hjælp til familiesammenførte hos garanten.

Det indgår som et af de 30 punkter i den handlingsplan, der er indeholdt i den første delrapport fra regeringens byudvalg, at der bør etableres en obligatorisk inddrivelsesordning i relation til de tilfælde, hvor en herboende person (garanten) som betingelse for tilladelse til familiesammenføring har påtaget sig

at forsørge ansøgeren, men hvor der alligevel på et senere tidspunkt bliver behov for at yde den familiesammenførte kontanthjælp efter bistandsloven.

Som en opfølgning på dette punkt i regeringens handlingsplan fremsættes der forslag om, at det fremover fremgår af udlændingelovens § 9, stk. 5, at kommunalbestyrelsen i den situation, hvor en herboende person har påtaget sig at forsørge ansøgeren, og hvor der senere ydes kontanthjælp efter bistandsloven til ansøgeren, skal pålægge garanten at yde betaling for hjælpen. Sådant betaling skal endvidere af kommunalbestyrelsen inddrives hos garanten efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter.

Meningen med indførelse af en obligatorisk inddrivelsesordning er ikke, at inddrivelse af de af garanten skyldige beløb i alle tilfælde skal forsøges gennemført. Inddrivelsen forudsættes gennemført i medfør af reglerne om personlige skatter, og foretagelse af udlæg eller indeholdelse i løn, dagpenge e.lign. skal ske i overensstemmelse med de regler, der gælder herfor.

Forslaget om indførelse af en obligatorisk inddrivelsesordning er endvidere ikke udtryk for, at udenlandske statsborgere skal behandles strengere end danskere inden for den sociale lovgivning. Den obligatoriske inddrivelsesordning vil gælde, hvad enten en dansk eller udenlandsk statsborger har påtaget sig at forsørge den ansøger, til hvem der senere ydes kontanthjælp efter bistandsloven.

Den obligatoriske inddrivelsesordning skal endvidere ses i sammenhæng med, at der ved familiesammenføringer med ægtefæller og børn, som den herboende efter bistandslovens § 6 har pligt til at forsørge over for det offentlige, normalt vil kunne nægtes udbetaling af kontanthjælp til ansøger, hvis den herboende person har de fornødne midler til at forsørge husstanden.

Ved familiesammenføringer med personer, som den herboende efter bistandslovens § 6 ikke har pligt til at forsørge over for det offentlige, vil der ikke kunne nægtes udbetaling af kontanthjælp til en ansøger alene under henvisning til, at den herboende har påtaget sig pligt til at forsørge ansøger som led i en familiesammenføring.

Det forekommer herefter naturligt i de situationer, hvor der ydes kontanthjælp til en person, som den herboende ikke har offentligretlig forsørgelsespligt overfor, at fastsætte regler om obligatorisk inddrivelsesadgang over for garanten.

Efter udlændingeloven af 1983 var der ikke nogen bestemmelse, der gav mulighed for at afkræve garanten betaling, hvis han ikke opfyldte den forsørgelsespligt, som han havde lovet. I stedet havde Socialministeriet i kraft af en aftale med Justitsministeriet fra

1976 mulighed for at dispensere fra de garantierklæringer, som blev udfærdiget af den herboende i forbindelse med ansøgning om familiesammenføring med en person i udlandet.

Ved ændringen af udlændingeloven i sommeren 1992 indførtes der i udlændingelovens § 9, stk. 5, en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen i den situation, hvor en herboende person har påtaget sig at forsørge ansøgeren, og hvor der senere ydes kontanthjælp efter bistandsloven til ansøgeren, kan pålægge garanten at yde betaling for hjælpen. Sådan betaling kan af kommunalbestyrelsen inddrives hos garanten efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter.

Bestemmelsen lagde op til, at kommunalbestyrelsen skulle udøve et selvstændigt skøn over, hvorvidt garanten skal pålægges betaling for den ydede hjælp, og hvorvidt hjælpen skal inddrives hos garanten efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter.

Forslaget om, at kommunalbestyrelsen fremover skal pålægge garanten at yde betaling for hjælpen, og at sådan betaling skal inddrives hos garanten efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter, tilsigter på denne baggrund at fremme ensartet administration af inddrivelsesordningen hos de enkelte kommuner.

9. Etableringen og driften af asylcentre og indkvarteringscentre for personer fra det tidligere Jugoslavien.

Ved lov nr. 462 af 30. juni 1993 om ændring af udlændingeloven og lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. blev der givet mulighed for, at også kommuner kan etablere og drive indkvarteringssteder for asylansøgere og personer fra det tidligere Jugoslavien med midlertidig opholdstilladelse. Tanken bag lovændringen var i første omgang at arbejde med nogle få forsøgsordninger med etablering og drift af indkvarteringssteder i kommunalt regi. Der er imidlertid endnu ikke nogen kommune, der har ønsket at påtage sig driftsopgaven.

Efter den gældende lovgivning er det alene Dansk Røde Kors, der kan drive asylcentre og centre for personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. med midlertidig opholdstilladelse, og kommunerne, der kan etablere og drive de pågældende centre.

Det foreslås nu, at også andre end Dansk Røde Kors og kommunerne eventuelt skal kunne stå for driften af nogle af centrene. Det kan f.eks. være andre velgørende eller humanitære organisationer, selvejende institutioner eller lignende, som ønsker at bidrage til løsningen af indkvarteringsopgaven. Dette kan eventuelt ske i forbindelse med, at direktora-

tet køber eller lejer grunde og/eller ejendomme af den pågældende organisation eller virksomhed.

Indkvarteringsopgavens betragtelige omfang taler for at gøre det muligt at inddrage også statsinstitutioner, som har et sådant beredskab, at de – eventuelt med kort frist – vil kunne bidrage til både etablering og drift af indkvarteringscentre. I første omgang vil der kunne blive tale om at inddrage det statslige redningsberedskab under Beredskabsstyrelsen i opgaven, eventuelt i et samarbejde med det kommunale redningsberedskab.

Den kraftigt voksende indkvarteringsopgave, som skyldes det stærkt stigende antal asylansøgere og personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. med midlertidig opholdstilladelse siden 1992, taler for, at opgaven generelt bør kunne løses i et bredere samarbejde end hidtil, hvor det alene har været Dansk Røde Kors, som har stået for driften af centrene. Det skal understreges, at Dansk Røde Kors efter regeringens opfattelse har løst opgaven særdeles tilfredsstillende.

Det er dog fundet naturligt at give mulighed for, at andre organisationer kan drive centrene f.eks. i forbindelse med tilvejebringelse af bygninger. Endvidere er det fundet hensigtsmæssigt at opnå større fleksibilitet ved, at bl.a. Beredskabsstyrelsen kan overtage opgaven. Der vil i første omgang blive tale om forsøgsordninger, som formentlig kun vil omfatte få centre.

Efter den gældende udlændingelov har direktoratet adgang til at bestemme, at en asylansøger skal tage ophold efter direktoratets nærmere bestemmelse. Det foreslås, at direktoratets pålæg herom i lighed med, hvad der gælder for personer med midlertidig opholdstilladelse, ikke kan påklages til Indenrigsministeriet.

Forslaget, der indebærer en fravigelse af udlændingelovens almindelige ordning, hvorefter direktoratets afgørelser kan påklages til Indenrigsministeriet, er begrundet i, at der er tale om sager, som direktoratet følger nøje og med et stort erfaringsmateriale som baggrund, men som det er mindre hensigtsmæssigt at lade endeligt afgøre i et departement.

10. Hørte myndigheder m.v.

Indenrigsministeriet har inden lovforslagets fremsættelse sendt et udkast til lovforslag til høring hos en række myndigheder og organisationer.

Følgende myndigheder og organisationer har afgivet bemærkninger til lovdokumentet:

Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Direktoratet for Udlændinge, Flygtningenævnet, Frederiksberg Kommune, Justitsministeriet, Mellemfolkeligt Samvirke, Politidirektø-

ren i København, Politimesterforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen og Socialministeriet.

Følgende myndigheder og organisationer har ikke haft bemærkninger til lovdkastet:

Amtsrådsforeningen i Danmark, Boligministeriet, Dansk Kriminalpolitiforening, Dansk Politiforbund, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Politifuldmægtigforeningen, Udenrigsministeriet og Undervisningsministeriet.

Følgende myndigheder og organisationer har ikke afgivet bemærkninger til lovdkastet:

Advokatrådet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Indvanderrådet, Kirkeministeriet, Præsidenterne for retterne i Aalborg, Odense, Roskilde og Århus, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Vestre Landsret og Præsidenten for Østre Landsret.

11. Økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget.

Det foreliggende lovforslag er ét blandt flere initiativer, regeringen ønsker at iværksætte med henblik på nedbringelse af sagsbehandlingstiden og sagspakkerne på asylområdet.

Lovforslaget sigter til at forkorte og forenkle sagsgangen i de forskellige led, en sag typisk gennemgår.

Herudover ønsker regeringen, at der etableres en særskilt organisatorisk enhed, som alene skal behandle de sager, der i dag giver anledning til flaskehalse og sagsophobninger i de enkelte led i sagsbehandlingen. Hermed sættes der ind med en målrettet indsats mod en betydelig pukke af sager i normalprocedure, som i dag giver et væsentligt bidrag til den høje gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Sagerne søges nu afviklet ved denne ekstra indsats, og der skabes dermed en bedre balance mellem naturlig tilgang/afgang af asylansøgninger og sagskapaciteten. Dette forventes at have en væsentlig virkning på den gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

Den nye enhed oprettes foreløbigt for 1994-1995, med en normering på 20 årsværk. Det er hensigten, at arbejdet tilrettelægges fleksibelt, således at ressourcerne relativt hurtigt kan omprioriteres ud fra en vurdering af, hvor behovet for sagsafvikling er størst.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 1993 har for de sager, hvor asylansøgeren har fået afslag på asyl efter normalprocedure og efterfølgende er udrejst frivilligt eller tvangsmæssigt, været knap 2 år. Sagsbehandlingstiden hos Direktoratet for Udlændinge og Dansk Flygtningehjælp har i de sager, der er blevet behandlet som åbenbart grundløse, været på ca. 4 måneder.

De fremlagte initiativer vil have en betydelig virkning på sagsbehandlingstiden. Hensigten er at opnå

en halvering af sagsbehandlingstiden dels i de sager, hvor asylansøgeren har fået afslag på asyl efter normalprocedure og efterfølgende er udrejst frivilligt eller tvangsmæssigt, dels af sagsbehandlingstiden hos Direktoratet for Udlændinge og Dansk Flygtningehjælp i åbenbart grundløs-proceduren.

De forskellige initiativer for hovedkategorierne af sagerne vil også indebære, at der sker en nedsættelse af sagsbehandlingstiden for samtlige asylsager set under ét.

Dette forudsætter dog med hensyn til såvel sager i normalproceduren som sager i åbenbart grundløs-proceduren, at der ikke medregnes sager med særlige vanskeligheder med hensyn til fremskaffelse af oplysninger eller andre særlige forhold.

Etablering af den ekstra sagsenhed indebærer, at der kan afvikles ca. 2.600 sager i 1994 og ca. 4.700 sager i 1995 udover det hidtil forudsatte niveau. Dette vil have en væsentlig virkning på den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

En afkortning af sagsbehandlingstiden som følge af de foreslåede lovændringer og som følge af den ovenfor beskrevne særlige indsats mod de tendenser til ophobning af sager, der findes i systemet, skønnes – med de givne forudsætninger – at indebære mindreudgifter til præasylophold på ca. 300 mio. kr. på årsbasis. Heraf skønnes effektivisering som følge af lovforslaget at indebære mindreudgifter på ca. 70 mio. kr. På kort sigt vil der skulle afholdes øgede udgifter til integration for personer, der opnår opholdstilladelse, så den samlede besparelse det første år kan skønnes til ca. 200 mio. kr.

Iværksættelse af de nævnte initiativer forudsætter den i pkt. 2.2.8 omtalte forbedrede statistik, som grundlag for en stram sagsstyring. Derudover forudsætter initiativerne bl.a. oprettelse af en særlig enhed til indsættelse mod flaskehalse i systemet. Indenrigsministeriet vil i et særligt aktstykke, der fremlægges i forlængelse af dette lovforslag, nærmere beskrive merudgifter og de forventede besparelser ved de nævnte initiativer.

Økonomiske og administrative bemærkninger til lovforslagets enkelte dele:

Ændringerne af reglerne om isolation, brev- og besøgskontrol skønnes ikke at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser.

Vedrørende konsekvenserne af ændringerne af reglerne om betaling for asylansøgeres underhold henvises til punkt 6.4. ovenfor.

De afledte kommunale økonomiske konsekvenser af indførelse af forsørgelseskrav overfor ugifte samlevende samt indførelse af en obligatorisk ordning om inddrivelse af hjælp til de familiesammenførte

hos garanten vil blive forhandlet med de kommunale organisationer.

Ændringerne i reglerne om etablering og drift af asylcentre og indkvarteringssteder for personer fra det tidligere Jugoslavien vil ikke have økonomiske eller administrative konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den foreslåede ændring af udlændingelovens § 9, stk. 4, indebærer, at opholdstilladelse til en ugift samlevende, der opfylder betingelserne i udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, for at opnå opholdstilladelse, fremover kan betinges af, at den herboende påtager sig at forsørge ansøgeren.

Som det fremgår, er den pågældende regel alene fakultativ.

Afgørelsen af, hvorvidt opholdstilladelse i den enkelte sag skal betinges af, at den herboende samlever dokumenterer sin forsørgelsesevne, og hvorvidt den herboende i den enkelte sag har dokumenteret sin forsørgelsesevne, skal træffes ud fra de samme retningslinier som ved meddelelse af opholdstilladelse til ægtefælle.

Dette indebærer, at udlændingemyndighederne undtagelsesvis kan meddele opholdstilladelse til ugift samlevende i tilfælde, hvor det forekommer særligt velbegrunder, uanset at det ikke kan antages, at den herboende samlever kan forsørge ansøgeren.

Opmærksomheden skal i den forbindelse henledes på, at Indenrigsministeriet påtænker at udsende en vejledning, der nøje præciserer, i hvilke tilfælde udlændingemyndighederne kan meddele opholdstilladelse, hvor det ikke kan antages, at den herboende kan opfylde sin forsørgelsespligt i forhold til en ægtefælle.

De retningslinier, der nedfældes i denne vejledning, vil også med de naturlige ændringer, der følger af, at der ikke er tale om ægtefæller, skulle benyttes over for en ugift samlevende.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 7.

Til nr. 2

De foreslåede ændringer i udlændingelovens § 9, stk. 5, indebærer for det første, at den kontanthjælp efter bistandsloven, der udbetales til en udlænding, automatisk bliver en tilbagebetalingspligtig ydelse i forhold til garanten, således at der ikke fra kommunalbestyrelsens side skal udøves et selvstændigt skøn over, hvorvidt den udbetalte kontanthjælp skal beta-

les af garanten eller ej, jf. ordet »skal« i § 9, stk. 5, 1. pkt.

De foreslåede ændringer i udlændingelovens § 9, stk. 5, indebærer for det andet, at den hjælp, der udbetales en familiesammenført, og som garanten har pligt til at betale, skal forsøges inddrevet hos garanten, jf. ordet »skal« i § 9, stk. 5, 2. pkt.

Inddrivelsesordningen efter udlændingelovens § 9, stk. 5, omfatter alene den situation, hvor en herboende person som vilkår for en opholdstilladelse til et familiemedlem har påtaget sig at ville forsørge ansøger. Reglen får alene betydning ved familiesammenføring med samlevende, forældre og fjernere slægtninge i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, nr. 4 og nr. 5, og § 9, stk. 2, nr. 1.

Har den herboende person i forvejen privat- og offentligtretlig forsørgelsespligt over for ansøger - hvilket er tilfældet ved familiesammenføring med ægtefælle og mindreårige børn i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2 og 3, - bliver den herboende som følge heraf ikke afkrævet nogen erklæring om at ville forsørge ansøger, og udlændingelovens § 9, stk. 5, finder ikke anvendelse. I stedet indeholder bistandsloven en regulering af dette spørgsmål i relation til ægtefæller og børn.

Inddrivelsesordningen efter udlændingelovens § 9, stk. 5, finder alene anvendelse i de tilfælde, hvor Direktoratet for Udlændinge som vilkår for en opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, 4 eller 5, eller stk. 2, nr. 1, har krævet dokumentation for den herboendes forsørgelsesevne, eller hvor direktoratet uden at kræve sådan dokumentation fremlagt har fundet, at den herboende var i stand til at forsørge ansøger. I de tilfælde, hvor direktoratet har meddelt opholdstilladelse på trods af, at den herboende ikke har kunnet dokumentere sin forsørgelsesevne, skal ordningen ikke finde anvendelse.

Inddrivelsesordningen efter udlændingelovens § 9, stk. 5, omfatter endvidere alene den situation, hvor der udbetales ansøgeren hjælp efter lov om social bistand til forsørgelse. Udbetales der ansøgeren ydelser i medfør af den øvrige sociale lovgivning, udløses ikke en tilsvarende betalingspligt for garanten. Til gengæld finder udlændingelovens § 9, stk. 5, anvendelse ved enhver ydelse, der udbetales efter bistandsloven til ansøger. Om ydelsen udbetales med eller uden tilbagebetalingspligt for ansøger, er ikke afgørende.

Det tilføjes, at bistandslovens regler om tilbagebetalingspligt, herunder bistandslovens §§ 25 og 26, ikke finder anvendelse på inddrivelse af ydelser i henhold til udlændingelovens § 9, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 8.

Til nr. 3

Der henvises til forslaget almindelige bemærkninger, punkt 4.3.

Til nr. 4

I det nye *stk. 4* til § 33 indføres en frist på 10 dage for indgivelse af ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Retsvirkningen af at indgive en ansøgning efter udløbet af fristen er ikke, at ansøgningen ikke skal realitetsbehandles, men at den ikke tillægges opsættende virkning med hensyn til ansøgerens udrejsefrist. Reglen skal følges undtagelsesfrit, således at Indenrigsministeriet i alle tilfælde, hvor ansøgning indgives efter udløbet af fristen, må meddele, at ansøgeren ikke har ret til at forblive i landet, indtil der er truffet afgørelse i sagen, men må udrejse i overensstemmelse med den tidligere fastsatte udrejsefrist.

Ansøgningsfristen knytter sig alene til de sager, der har været behandlet i Flygtningenævnet. For så vidt angår ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, der er indgivet efter, at en sag er afgjort som åbenbart grundløs uden klageadgang til Flygtningenævnet, opretholdes den nuværende praksis, hvorefter ansøgeren i alle tilfælde gives ret til at opholde sig her i landet under sagens behandling.

Ansøgningsfristen skal regnes fra det tidspunkt, hvor den pågældende har fået Flygtningenævnets skriftlige afgørelse udleveret, hvilket i de fleste tilfælde vil ske i forbindelse med nævnsmødet. Ansøgningen om humanitær opholdstilladelse skal være indgivet inden fristens udløb, dvs. registreret som modtaget i Indenrigsministeriet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 4.2.

Ved det nye *stk. 5* i § 33 indføres en ordning, hvorefter indbringelse for Folketingets Ombudsmand af Flygtningenævnets afslag på asyl efter § 7 ikke skal have opsættende virkning med hensyn til asylansøgerens udrejsefrist, hvis nævnets afgørelse har været enstemmig. Det gælder, uanset om asylsagen er afgjort i et stort nævn med 7 medlemmer eller i et lille nævn med 3 medlemmer.

Den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 5, omfatter ikke den situation, hvor Direktoratet for Udlændingenes afslag på asyl efter åbenbart grundløs-proceduren indbringes for Folketingets Ombudsmand. En sådan indbringelse for Folketingets Ombudsmand har imidlertid ikke i kraft af de øvrige bestemmelser i § 33 opsættende virkning, idet opsættende virkning

også i denne situation forudsætter en særskilt beslutning herom fra Direktoratet for Udlændinge. Der kan efter omstændighederne være grundlag for – i et nærmere samarbejde med Folketingets Ombudsmand – at nægte opsættende virkning ved klager til ombudsmanden over afslag på asyl efter åbenbart grundløs-proceduren.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, punkt 4.4.2.

I bestemmelsens nye *stk. 6* angives det, at klager til Folketingets Ombudsmand over indenrigsministerens afgørelser om humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2, ikke skal have opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, såfremt klagen må anses for åbenlyst ubegrundet. Med hensyn til eksemplifikationer henvises til forslaget almindelige bemærkninger, pkt. 4.4.2. Reglen vil gælde både i de tilfælde, hvor det alene er et afslag på humanitær opholdstilladelse, der er indbragt for Folketingets Ombudsmand, og i de tilfælde, hvor ombudsmandsklagen tillige omfatter afgørelsen i asylsagen. Hvis en sådan kombineret klage ikke skal have opsættende virkning, skal betingelserne i såvel *stk. 5* som *stk. 6* være opfyldt.

I det nye *stk. 7* i § 33 slås det fast, at en ansøgning om genoptagelse af en asylsag eller en sag om humanitær opholdstilladelse ikke har opsættende virkning, medmindre den myndighed, der har truffet afgørelsen, træffer beslutning herom. Opsættende virkning bør kun gives, hvis der er konkrete holdpunkter for at antage, at det i begæringen fremførte vil føre til en ændret afgørelse. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er fremkommet nye oplysninger om, at situationen i asylansøgerens hjemland er ændret.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at en myndighed, som har meddelt afslag på opholdstilladelse, i tilfælde af en anmodning om genoptagelse er nødsaget til at træffe en særskilt afgørelse om, hvorvidt genoptagelsesansøgningen skal tillægges opsættende virkning, medmindre genoptagelsesansøgningen vil kunne behandles inden udløbet af en eksisterende udrejsefrist.

Direktoratet for Udlændingenes afgørelse om, hvorvidt en anmodning om genoptagelse af et afslag truffet i åbenbart grundløs-proceduren skal tillægges opsættende virkning, vil kunne træffes uden forudgående forelæggelse for Dansk Flygtningehjælp. Direktoratets afgørelse vil i medfør af udlændingelovens § 46 kunne påklages til Indenrigsministeriet. En sådan klage vil ikke efter udlændingelovens § 33 have opsættende virkning.

I bestemmelsen i *stk. 7* præciseres det derudover, at en ansøgning om genoptagelse ikke skal tillægges

opsættende virkning, såfremt den indgives efter udløbet af udlændingens udrejsefrist. Udrejsefristen, der kan være fastsat enten i forbindelse med asylsagens behandling, i tilknytning til Indenrigsministeriets afgørelse om humanitær opholdstilladelse eller i forbindelse med en ombudsmandsklage vil således markere den yderste tidsmæssige grænse for muligheden af at udsætte udrejsefristen i forbindelse med en genoptagelsesbegæring. Asylansøgeren, hvis sag er behandlet som åbenbart grundløs, er undtaget fra reglen.

Konsekvensen af den foreslåede bestemmelse vil være, at politiet – når en asylansøgers udrejsefrist er udløbet – vil kunne iværksætte eller fortsætte en påbegyndt udsendelse uden at skulle foranstalte nogen undersøgelse af den relevante myndigheds stillingtagen til en genoptagelsesbegæring, der måtte blive indgivet. Derimod vil politiet ligesom i dag som et led i forberedelsen til udsendelsen skulle kontrollere, om nogen myndighed allerede skulle have udsat udrejsefristen.

Til nr. 5

Der er tale om konsekvensrettelser.

Til nr. 6

Bestemmelsen i udlændingelovens § 36, stk. 3, der generelt henviser til retsplejelovens §§ 758-759 og §§ 770-776 og 778, bliver overflødig som følge af forslaget om, at der i udlændingelovens §§ 37 a-37 e sker en præcisering af, i hvilket omfang isolation, besøgs- og brevkontrol kan anvendes over for udlændinge, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, samt hvorledes anholdelse skal finde sted og udlændingens rettigheder under frihedsberøvelsen.

Til nr. 7

Ved den nye bestemmelse i *udlændingelovens § 37 a, stk. 1*, foreskrives det, at retsplejelovens § 758, stk. 1, 1.-3. pkt., § 758, stk. 2, og § 759 finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, der frihedsberøves i medfør af § 36.

Bestemmelsen om, at de pågældende bestemmelser finder »tilsvarende anvendelse« på frihedsberøvelser i medfør af § 36, indebærer bl.a., at politiet ved selve pågribelsen af en udlænding i medfør af udlændingelovens § 36 skal iagttage forskrifterne i retsplejelovens § 758, hvorefter anholdelsen skal foretages så skånsomt som muligt, og hvorefter udlændingen skal gøres bekendt med tidspunktet og grundlaget for anholdelsen. Politiet må desuden alene i det omfang, det er angivet i retsplejelovens § 758, fratage

den pågrebne udlænding genstande og penge samt foretage besigtigelse og undersøgelse af udlændingens legeme og tøj med henblik på fratagelse af genstande. Politiet må endvidere alene i det i retsplejelovens § 759 nævnte omfang foretage ransøgning af hus i forbindelse med eftersøgning af en udlænding.

Ved den nye bestemmelse i *udlændingelovens § 37 a, stk. 2*, præciseres det, at retsplejelovens §§ 773-776 og 778 finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36.

I modsætning til den hidtidige bestemmelse i udlændingelovens § 36, stk. 3, finder de pågældende bestemmelser »tilsvarende anvendelse« og ikke blot »anvendelse med de fornødne lempelser«. Herved er det markeret, at de straffeprocessuelle bestemmelser vedrørende varetægtsfængslede, som der henvises til, overføres på de situationer, hvor frihedsberøvelsen af en udlænding er opretholdt i medfør af udlændingelovens § 37, jf. § 36.

De udlændinge, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, men hvis frihedsberøvelse endnu ikke er opretholdt i medfør af § 37, vil være omfattet af den af Direktoratet for Kriminalforsorgen udstedte varetægtsbekendtgørelse, jf. bekendtgørelse nr. 491 af 12. september 1978 om ophold i varetægtsfængsel som ændret ved bekendtgørelse nr. 615 af 12. december 1980. Ifølge bekendtgørelsens § 41 finder bestemmelserne i denne bekendtgørelse med de fornødne lempelser tillige anvendelse på personer, der er anholdt, eller som i øvrigt er anbragt i varetægtsfængsel (arresthus), uden at dette er sket til udståelse af straf eller afsoning af tvangsbøde eller underholdsbidrag.

Varetægtsbekendtgørelsen er imidlertid udstedt med hjemmel i retsplejelovens § 776, der alene regulerer retsstillingen for varetægtsfængslede. Hertil kommer, at der ikke i retsplejeloven findes bestemmelser for behandlingen af anholdte under frihedsberøvelsen svarende til bestemmelserne for behandlingen af varetægtsfængslede. Indenrigsministeriet har henledt Justitsministeriets opmærksomhed på disse spørgsmål.

Med hensyn til de enkelte bestemmelser i retsplejeloven, som der henvises til, bemærkes følgende:

Det følger af henvisningen til retsplejelovens § 773, at den frihedsberøvede udlænding, såfremt denne af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed underkastes andre begrænsninger end isolation, besøgs- og brevkontrol, der er særskilt reguleret, vil kunne forlange spørgsmålet forelagt retten.

I relation til denne bestemmelse bemærkes, at frihedsberøvelsens øjemed ikke alene kan være at sikre udlændingens tilstedeværelse som led i en umiddel-

bart forestående udsendelse, men også kan være et nødvendigt led i en politimæssig efterforskning af oplysninger til brug for udlændingemyndighedernes sagsbehandling, jf. nedenfor.

I den situation, hvor der af hensyn til opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet foretages begrænsninger i den frihedsberøvedes rettigheder, er det med forslaget tilsigtet, at der skal gælde samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter antages, at reglen i retsplejelovens § 773 ikke omfatter begrænsninger i den frihedsberøvedes rettigheder, der er nødvendige til opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. herved den foreslåede indsættelse af udlændingelovens § 37 b, stk. 1.

Det følger videre af henvisningen i § 37 a, stk. 2, til retsplejelovens § 774, at retsplejelovens forbud mod, at institutionens personale eller andre foretager udforskning af den frihedsberøvede, finder tilsvarende anvendelse på udlændinge, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af udlændingelovens § 36.

Det understreges hermed, at institutionens personale ikke må foretage efterforskning af oplysninger til brug for udlændingemyndighedernes behandling af sagen, hvilket typisk vil være asylansøgerens identitet, færden og rejserute, jf. de almindelige bemærkninger, eller i det omfang, hvor dette må forekomme, efterforskning af oplysninger til brug for en straffesag. Der vil derimod ikke være noget til hinder for at udsperge asylansøgeren om dennes livsforhold i hjemlandet, i det omfang dette viser sig påkrævet i forbindelse med personalets varetagelse af de indsatte personlige og helbredsmæssige forhold.

Det følger desuden af henvisningen til retsplejelovens § 775, at den der fastsatte adgang til disciplinærstraf finder tilsvarende anvendelse på udlændinge, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af udlændingelovens § 37, jf. § 36.

Et behov for anvendelse af disciplinærstraf kan opstå som følge af den frihedsberøvede udlændings adfærd under frihedsberøvelsen.

En udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingeloven, vil endvidere være omfattet af de særlige bestemmelser, som justitsministeren fastsætter med hjemmel i retsplejelovens § 776. Den i retsplejeloven § 776 nævnte beføjelse kan ikke udøves af indenrigsministeren.

Det følger endelig af § 37 a, stk. 2, at retsplejelovens bestemmelser om klageadgangen over fængselspersonalets adfærd, jf. § 778, finder tilsvarende anvendelse på udlændinge, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af udlændingelovens § 37, jf. § 36.

Ved den nye bestemmelse i *udlændingelovens § 37 b, stk. 1*, præciseres det, at en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, under frihedsberøvelsen ikke er undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end frihedsberøvelsens øjemed og opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet nødvendiggør. Bestemmelsen finder anvendelse både før og efter rettens opretholdelse af frihedsberøvelsen i medfør af § 37.

Bestemmelsen er udformet i overensstemmelse med bestemmelserne i retsplejelovens § 758, stk. 1, 4. pkt., der vedrører anholdelser, og retsplejelovens § 770, stk. 1, der vedrører varetægtsfængslinger.

Med hensyn til begrænsninger i en frihedsberøvetts rettigheder, der foretages af hensyn til opretholdelsen af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, er det med forslaget tilsigtet, at der skal gælde den samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter antages, at fængselspersonalet kan foretage begrænsninger i adgangen til besøg af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, herunder isolation, besøgs- og brevkontrol. Fængselspersonalets afgørelse vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen, men er ikke undergivet domstolsprøvelse i medfør af retsplejelovens kapitel 70.

Det foreslås i den nye bestemmelse i *udlændingelovens § 37 b, stk. 2*, at retsplejelovens § 770, stk. 2, om placeringen af varetægtsarrestanter finder tilsvarende anvendelse på en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36.

Bestemmelsens henvisning til retsplejelovens regler indebærer, at en udlænding, der frihedsberøves i medfør af udlændingelovens § 36, som udgangspunkt anbringes i varetægtsfængsel (arresthus). Anbringelse uden for varetægtsfængsel kan dog ske af helbredsmæssige grunde.

Bestemmelsen finder i modsætning til retsplejelovens § 770 vedrørende varetægtsfængslede anvendelse både før og efter rettens opretholdelse af frihedsberøvelsen i medfør af § 37.

For personer, der har indgivet ansøgning om asyl i medfør af udlændingelovens § 7, gør sig det særlige forhold gældende, at Danmark har været med til at vedtage konklusion nr. 44 (XXXVII) af 10. oktober 1986 fra FN's Flygtningehøjkommissærs Eksekutivkomite, hvorefter frihedsberøvede asylansøgere og flygtninge så vidt muligt ikke bør anbringes sammen med personer, der er fængslede som almindelige kriminelle.

Som anført i de almindelige bemærkninger pkt. 5.8., har Danmark taget sådanne initiativer, at Danmark kan efterleve den pågældende konklusion.

Det foreslås i *udlændingelovens § 37 c*, at en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, vil kunne underkastes isolation under de i bestemmelsen nærmere fastsatte betingelser.

Ved isolation forstås, at en frihedsberøvet fuldstændigt eller delvis udelukkes fra fællesskab med andre indsatte, jf. § 37 c, stk. 1. Ved fuldstændig isolation forstås udelukkelse fra fællesskab med alle medindsatte, medens delvis isolation består i udelukkelse fra fællesskab med en eller flere angivne medindsatte.

Forslagets bestemmelser om isolation kan inddeles i tre hovedgrupper: de materielle betingelser for isolation, kompetencen til iværksættelsen af isolation og processuelle regler i forbindelse med beslutningen om isolation.

De materielle betingelser for isolation er fastsat i forslagens § 37 c, stk. 1 og stk. 2. Betingelserne er de samme, hvad enten den frihedsberøvede udlænding er blevet fremstillet for retten eller ej i medfør af udlændingelovens § 37, jf. herved henvisningen i forslagens § 37 c, stk. 5, 1. pkt.

Isolation skal være påkrævet af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

Det bemærkes herved, at en udlænding efter udlændingelovens § 40 skal meddele de oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

I de situationer, hvor der af hensyn til den politimæssige efterforskning finder frihedsberøvelse sted, vil det normalt være tilstrækkeligt at holde udlændingen tilbageholdt uden isolation, således at udlændingens tilstedeværelse, evt. også med henblik på en eventuel fremtidig udsendelse, er sikret. Der kan imidlertid være tilfælde, f.eks. hvis flere uidentificerede udlændinge indrejser i samme gruppe, hvor det kan være påkrævet at holde dem adskilt fra hinanden under frihedsberøvelsen med henblik på at undgå, at de påvirker hinandens forklaringer.

Det skønnes således, at der kan opstå situationer, hvor det kan være nødvendigt at isolere en frihedsberøvet udlænding som led i den politimæssige efterforskning af oplysninger til brug for udlændingemyndighedernes sagsbehandling, idet efterforskningen

gen i modsat fald ville kunne modvirkes af den frihedsberøvede udlænding.

Efterforskningen vil i almindelighed dreje sig om en frihedsberøvet asylansøgers identitet, rejserute og færdens i øvrigt. Efterforskningen vil typisk ske til brug for asylmyndighedernes afgørelse af, om asylansøgeren skal afvises eller udvises til et sikkert tredjeland, jf. udlændingelovens § 48, stk. 2.

Med hensyn til de situationer, hvor hensynet til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet gør isolation af en i medfør af udlændingelovens § 36 frihedsberøvet udlænding påkrævet, er det med forslaget tilsigtet, at der skal gælde den samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det må herefter i overensstemmelse med, hvad der antages at gælde for varetægtsarrestanter, lægges til grund, at reguleringen af adgangen til isolation i denne bestemmelse ikke er til hinder for, at institutionslederen på anbringelsesstedet i medfør af den foreslåede indsættelse af udlændingelovens § 37 b, stk. 1, foretager isolation, såfremt hensynet til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet gør det påkrævet. Institutionslederens afgørelse vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen, men er ikke undergivet domstolsprøvelse efter retsplejelovens kapitel 70.

Der opstilles i overensstemmelse med retsplejelovens § 770 b et proportionalitetskrav i forslagens § 37 c, stk. 2, idet det foreslås, at isolation ikke må iværksættes eller fortsættes, såfremt formålet hermed kan tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltninger.

Ved afgørelsen om isolation skal der endvidere ifølge ordlyden af § 37 c, stk. 2, ligesom det er fastsat ved retsplejelovens § 770 b, tages hensyn til den særlige belastning, indgrebet kan medføre for den frihedsberøvede på grund af dennes unge alder eller fysiske eller psykiske svagelighed.

Navnlig med hensyn til bestemmelsens henvisning til frihedsberøvedes unge alder bemærkes, at frihedsberøvelse af mindreårige i medfør af udlændingelovens § 36 kun meget sjældent forekommer. Der kan bl.a. henvises til Retsudvalgets beretning af 16. marts 1993 over forslag nr. L 155 af 11. december 1992 til lov om ændring af udlændingeloven og lov om social bistand (opholdstilladelse til mindreårige udlændinge m.v.), som indeholder en nøje opgørelse af, i hvilke situationer frihedsberøvelse vil kunne iværksættes over for udlændinge, der er under 18 år. Indenrigsministeriet har ved brev af 11. november 1993 udsendt en række retningslinier til Rigspolitichefen herfor, og Rigspolitichefen har ved rundskrivelse af 24. november 1993 orienteret politidirektøren i København og samtlige politimestre herom.

F. t. l. vedr. udlændingeloven m.m.

Med hensyn til *kompetencen* til at iværksætte eller fortsætte isolation gælder der forskellige regler, afhængig af om frihedsberøvelsen er opretholdt af retten eller ej i medfør af udlændingelovens § 37.

Såfremt frihedsberøvelsen er opretholdt af retten, fastsættes det i § 37 c, stk. 1, at alene retten kan træffe bestemmelse om isolation. Spørgsmålet om den fortsatte opretholdelse af en af politiet iværksat isolation kan således alene ske med rettens godkendelse. Spørgsmålet vil kunne forelægges for retten i forbindelse med rettens stillingtagen til frihedsberøvelsens fortsatte opretholdelse i medfør af udlændingelovens § 37, stk. 1.

Såfremt frihedsberøvelsen er iværksat af politiet, og udlændingen endnu ikke er fremstillet for retten, er kompetencen hos politiet, jf. § 37 c, stk. 5, 1. pkt. Det bemærkes herved, at en af politiet før fremstillingen i retten efter § 37 iværksat isolation længst kan udstrækkes til tidspunktet for fremstillingen i retten i medfør af udlændingelovens § 37, fra hvilket tidspunkt rettens godkendelse er nødvendig til isolationens fortsatte opretholdelse.

Den frihedsberøvede udlænding kan imidlertid kræve, at politiets beslutning om isolation forelægges retten til afgørelse i forbindelse med udlændingens fremstilling for retten i medfør af udlændingelovens § 37, jf. § 37 c, stk. 5, 2. pkt. Det foreskrives i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler, at en sådan begæring ikke har opsættende virkning, jf. § 37 c, stk. 5, 3. pkt.

Dette indebærer, at retten, når den skal tage stilling til en begæring fra politiet om fortsat opretholdelse af en frihedsberøvelse, ligeledes på udlændingens begæring skal tage stilling til en af politiet forinden fremstillingen iværksat isolation. Bliver den frihedsberøvede løsladt i retten, bør retten fortsat på udlændingens begæring tage stilling til en forinden fremstillingen iværksat isolation.

Bliver den frihedsberøvede ikke fremstillet i retten, men løsladt ved politiets foranstaltning forinden, har den frihedsberøvede ikke adgang til at begære spørgsmålet om berettigelsen af en allerede iværksat isolation indbragt for domstolene. Hensigten med denne bestemmelse er at undgå, at retten skal tage stilling til lovligheden af en iværksat isolation uden at kunne tage stilling til lovligheden af selve frihedsberøvelsen.

Den frihedsberøvede har til gengæld i den situation, hvor der ikke er adgang til domstolsprøvelse, mulighed for at indbringe politiets afgørelse for Indenrigsministeriet, jf. forslagens § 1, nr. 13, om en ændret affattelse af udlændingelovens § 48, stk. 1.

Har udlændingen først efter fremstillingen i retten fremsat begæring om prøvelse af den iværksatte iso-

lation, har den frihedsberøvede, hvis retten har opretholdt frihedsberøvelsen, mulighed for at få beslutningen prøvet i forbindelse med den næste fremstilling i retten, der skal foretages af den pågældende. Løslades den frihedsberøvede forinden næste fremstilling, eller bliver den frihedsberøvede løsladt ved den første fremstilling i retten, har den frihedsberøvede herefter ikke adgang til domstolsprøvelse. Den frihedsberøvede har derimod mulighed for at indbringe politiets afgørelse for Indenrigsministeriet.

Det bemærkes, at den i medfør af § 37 c, stk. 5, 2. pkt., omhandlede domstolsprøvelse ikke omfatter spørgsmålet om den fortsatte opretholdelse af isolationen, men alene spørgsmålet om lovligheden af den hidtil iværksatte isolation. Spørgsmålet om isolationens udstrækning ud over frihedsberøvelsens første 3 døgn vil kunne afgøres af retten i medfør af § 37 c, stk. 1.

Den i medfør af § 37 c, stk. 5, 2. pkt., omhandlede domstolsprøvelse omfatter endvidere ikke spørgsmålet om lovligheden af isolationen i de situationer, hvor isolation foretages af hensyn til anbringelsesstedets orden og sikkerhed, jf. herved bemærkningerne ovenfor.

Bestemmelserne i udlændingelovens § 37 c, stk. 3 og stk. 4, indeholder en række *processuelle regler* for rettens afgørelse af spørgsmålet om isolation i medfør af udlændingelovens § 37 c, stk. 1.

Uanset at udlændingelovens § 37 ikke indeholder en regulering af længden eller antallet af frister for fortsat frihedsberøvelse, vil iværksættelse af isolation være en så usædvanlig og belastende foranstaltning over for den pågældende udlænding, at de i retsplejelovens §§ 770 a, stk. 2, og 770 c, jf. § 767, nævnte fristbestemmelser for varetægtsfængslede, der er isoleret, er overført på frihedsberøvede udlændinge, jf. forslagens § 37 c, stk. 4.

De processuelle regler, der er fastsat i § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse ved rettens afgørelse af isolation, der foretages inden fremstillingen i retten i medfør af § 37, jf. forslagens § 37 c, stk. 5, 4. pkt.

Det foreslås i *udlændingelovens § 37 d*, at en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af § 37, jf. § 36, vil kunne underkastes besøgskontrol under de i bestemmelsen nærmere fastsatte betingelser.

Ved besøgskontrol forstås nægtelse af, at en frihedsberøvet modtager besøg, eller et krav om, at besøg finder sted under kontrol, jf. herved § 37 d, stk. 1, 1. pkt.

Ved udformningen af bestemmelserne om besøgskontrol er der i videst muligt omfang anvendt samme opbygning og betingelser som det straffeprocessuel-

le regelsæt i retsplejelovens § 771. Der er dog opstillet særskilte betingelser for at kunne foranstalte besøgskontrol, idet retsplejelovens § 771 henviser til særlige strafferetlige hensyn, som ikke umiddelbart lader sig overføre på en frihedsberøvelse i medfør af udlændingelovens § 36.

Der er endvidere på visse punkter fastsat en særskilt regulering af den situation, hvor indgrebet iværksættes forinden den frihedsberøvedes fremstilling i retten i medfør af udlændingelovens § 37.

Forslagets bestemmelser om besøgskontrol kan inddeles i tre hovedgrupper: Ved bestemmelserne reguleres dels selve muligheden for iværksættelse af besøgskontrol, dels spørgsmålet om den efterfølgende underretning af frihedsberøvede, hvis besøg nægtes, dels spørgsmålet om efterfølgende domstolskontrol. I modsætning til regelsættet om isolation er der ingen bestemmelse om, at indgrebet kun kan iværksættes med rettens forudgående samtykke.

Med hensyn til *selve iværksættelsen af besøgskontrol* indeholder bestemmelsen i § 37 d, stk. 1, en række betingelser herfor, som gælder, hvad enten den frihedsberøvede er blevet fremstillet i retten og har fået opretholdt frihedsberøvelsen i medfør af udlændingelovens § 37, eller den frihedsberøvede ikke er blevet fremstillet i retten.

Det fastslås i bestemmelsen, at besøgskontrol kan ske i to situationer, dels hvis besøgskontrol er nødvendig til opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. § 37 d, stk. 1., 1. pkt., dels hvis besøgskontrol er nødvendig af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, jf. § 37 d, stk. 1, 2. pkt. Den frihedsberøvede har dog altid ret til ukontrolleret besøg af sin beskikkede advokat, jf. § 37 d, stk. 1, 3. pkt.

Bestemmelsen om, at besøgskontrol kan iværksættes, hvis det er påkrævet af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, er tiltænkt at omfatte tilfælde, hvor den politimæssige efterforskning, der finder sted med henblik på at tilvejebringe det fornødne beslutningsgrundlag for udlændingemyndighederne ville kunne påvirkes eller modarbejdes, hvis der ikke blev iværksat besøgskontrol. Det vil typisk dreje sig om efterforskning af en asylansøgers identitet, rejserute eller færd i øvrigt til brug for udlændingemyndighedernes behandling af sagen.

I den situation, hvor der af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet foretages besøgskontrol, er det med forslaget tilsigtet, at der skal gæl-

de samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter antages, at fængselspersonalet har kompetence til at foretage begrænsninger i adgangen til besøg af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, og at sådanne indgreb ikke er undergivet domstolsprøvelse efter retsplejelovens kapitel 70. Fængselspersonalets afgørelse vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Kompetencen til at iværksætte besøgskontrol i denne situation ligger hos politiet. Om muligheden for domstolskontrol og for rekurs til Indenrigsministeriet henvises til bemærkningerne nedenfor.

Med hensyn til spørgsmålet om *underretning af den frihedsberøvede om iværksat besøgskontrol* vil denne situation efter sagens natur alene opstå i den situation, hvor selve besøget nægtes.

De materielle regler om, hvorvidt underretning skal gives, er her ens, hvad enten udlændingen er blevet fremstillet i medfør af udlændingelovens § 37 eller ej, mens kompetencereglerne til at træffe afgørelse herom er forskellige, jf. § 37 d, stk. 2, og § 37 d, stk. 3.

De materielle regler går efter forslaget ud på, at den frihedsberøvede underrettes om, at et besøg er blevet nægtet, medmindre den kompetente myndighed af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, træffer anden bestemmelse.

Med denne formulering sigtes til, at det af hensyn til den politimæssige efterforskning, som foretages til brug for udlændingemyndighedernes sagsbehandling, kan være nødvendigt at undlade at underrette den frihedsberøvede udlænding om, at besøg er blevet nægtet. Man kunne forestille sig bestemmelsen bragt i anvendelse, hvis den frihedsberøvedes forklaring om sin identitet, rejserute og færd i øvrigt ville blive påvirket ved underretning herom. Det må antages, at bestemmelsen kun i helt særegne situationer vil blive bragt i anvendelse.

Det bemærkes, at der ikke vil være pligt til at underrette den besøgende om, hvorvidt den frihedsberøvede har fået underretning om, at besøget er blevet nægtet.

Kompetencereglerne afhænger af, hvorvidt den frihedsberøvede har været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 eller ej.

Har den frihedsberøvede været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 og fået sin frihedsberøvelse opretholdt, er det alene retten, som kan træffe bestemmelse om, at underretning skal undlades, jf. § 37 d, stk. 2.

De processuelle regler, der er fastsat i § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse ved rettens afgørelse af dette spørgsmål, jf. § 37 d, stk. 2, sidste pkt.

Har den frihedsberøvede endnu ikke været fremstillet for retten, kan politiet træffe bestemmelse om, at underretning skal undlades, jf. § 37 d, stk. 3. Politiets afgørelse herom vil i princippet kunne rekreres til Indenrigsministeriet i medfør af forslaget § 1, nr. 13, om ændring af udlændingelovens § 48, stk. 1, men den frihedsberøvede vil efter sagens natur være afskåret fra at påklage en sådan manglende underretning.

Inden for strafferetsplejen vil besøgskontrol på grund af retsplejelovens manglende regulering af behandlingen af de anholdte under frihedsberøvelse ligeledes kunne foretages af politiet uden underretning. Indenrigsministeriet har henledt Justitsministeriets opmærksomhed på disse spørgsmål.

Baggrunden for, at den manglende underretning om et nægtet besøg i det korte tidsrum indtil fremstillingen ikke er undergivet domstolens kompetence, er, at retten ikke har taget stilling til selve frihedsberøvelsens lovlighed og derfor ikke bør tage stilling til dette sekundære indgreb.

Med hensyn til begrænsninger i en frihedsberøvelses besøgsret, der foretages af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. § 37 d, stk. 1, 1. pkt., er det med forslaget tilsigtet, at der skal gælde den samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter må antages, at fængselspersonalet kan undlade underretning om, at et besøg er blevet nægtet, hvis dette er nødvendigt af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. § 37 b, stk. 1.

Spørgsmålet om efterfølgende domstolskontrol afhænger af, hvorvidt den frihedsberøvede har været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 eller ej.

Har den frihedsberøvede fået sin frihedsberøvelse opretholdt af retten i medfør af § 37, kan den frihedsberøvede kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol forelægges retten til afgørelse, jf. § 37 d, stk. 4.

Er udlændingen ikke fremstillet for retten i medfør af § 37, kan den frihedsberøvede alene kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol forelægges retten til afgørelse i forbindelse med udlændingens fremstilling for retten i medfør af § 37, jf. forslaget § 37 d, stk. 5. Hensigten med denne bestemmelse er at undgå, at retten tager stilling til lovligheden af en iværksat besøgskontrol uden at kunne tage stilling til lovligheden af selve frihedsberøvelsen, jf. bemærkningerne ovenfor til § 37 c.

Det foreskrives i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler, at en sådan begæring ikke har opsættende virkning, hvad enten udlændingen har fået frihedsberøvelsen opretholdt i medfør af § 37 eller ej, jf. § 37 d, stk. 4, 2. pkt. henholdsvis § 37 d, stk. 5, 2. pkt.

De processuelle regler, der er fastsat i § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse ved rettens afgørelse af dette spørgsmål såvel før som efter udlændingens fremstilling for retten i medfør af § 37, jf. § 37 d, stk. 4, sidste pkt., henholdsvis § 37 d, stk. 5, sidste pkt.

Den frihedsberøvede vil imidlertid have mulighed for at foretage sædvanlig administrativ rekurs af politiets afgørelser til Indenrigsministeriet, hvis der ikke er mulighed for at begære en domstolsprøvelse, jf. forslaget i § 1, nr. 13, om ændring af udlændingelovens § 48, stk. 1.

Det er alene den frihedsberøvede, som har kompetencen til at indbringe spørgsmålet om besøgskontrol for domstolene. Den besøgende har ingen adgang hertil.

Med hensyn til begrænsninger i en frihedsberøvelses besøgsret, der foretages af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. § 37 d, stk. 1, 1. pkt., er det med forslaget tilsigtet, at der skal gælde den samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter antages, at fængselspersonalet kan foretage begrænsninger i adgangen til besøg af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet. Fængselspersonalets afgørelse vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen, men er ikke undergivet domstolsprøvelse efter retsplejelovens kapitel 70.

Det foreslås i *udlændingelovens § 37 e*, at en udlænding, der er frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten i medfør af udlændingelovens § 37, jf. § 36, vil kunne underkastes brevkontrol under de i bestemmelsen nærmere fastsatte betingelser.

Ved brevkontrol forstås dels adgangen til at gennemse breve til og fra den frihedsberøvede inden modtagelsen henholdsvis afsendelsen, jf. herved § 37 e, stk. 1, 1. pkt, dels adgangen til at tilbageholde sådanne breve, jf. herved § 37 e, stk. 3 og 4.

Ved udformningen af bestemmelserne om brevkontrol er der i videst muligt omfang anvendt samme opbygning og betingelser som det straffeprocessuelle regelsæt i retsplejelovens § 772. Der er dog opstillet særskilte betingelser, da retsplejelovens § 772 henviser til særlige strafferetlige hensyn, som ikke umiddelbart lader sig overføre på en frihedsberøvelse i medfør af udlændingelovens § 36.

Der er endvidere på en række punkter fastsat en særskilt regulering af den situation, hvor indgrebet iværksættes forinden den frihedsberøvedes fremstilling af retten i medfør af udlændingelovens § 37.

Forslagets bestemmelser om brevkontrol kan inddeles i tre hovedgrupper: Ved bestemmelserne reguleres dels spørgsmålet om betingelserne for gennemsyn af breve, dels spørgsmålet om betingelserne for tilbageholdelse af breve og dels spørgsmålet om underretning af den frihedsberøvede om en foretagen tilbageholdelse.

Med hensyn til spørgsmålet om *gennemsyn af breve* indeholder bestemmelsen i § 37 e, stk. 1, en række betingelser herfor, som gælder, hvad enten den frihedsberøvede er blevet fremstillet i retten og har fået opretholdt frihedsberøvelsen i medfør af udlændingelovens § 37, eller den frihedsberøvede ikke er blevet fremstillet i retten.

Bestemmelsen giver i overensstemmelse med retsplejelovens § 772 politiet ret til at gennemse breve til og fra den frihedsberøvede inden modtagelsen eller afsendelsen, jf. herved § 37 e, stk. 1, 2. pkt. Politiets ret til gennemsyn af den frihedsberøvedes breve er ikke betinget af, at konkrete hensyn til ro og sikkerhed på anbringelsesstedet eller konkrete efterforskningsmæssige hensyn gør dette indgreb i brevhemmeligheden nødvendigt.

Det bemærkes herved, at politiet i overensstemmelse med, hvad der antages at gælde i retsplejelovens § 772 vedrørende brevkontrol over for varetægtsarrestanter, kun må gennemse breve, hvis afsenderen kunne være forberedt herpå. Politiets beføjelser omfatter således alene breve, som er stilet til det anbringelsessted, hvor udlændingen er frihedsberøvet, samt breve, som den frihedsberøvede afsender fra anbringelsesstedet.

Der gælder dog den begrænsning i politiets adgang til brevkontrol, at den frihedsberøvede efter udlændingelovens § 37 e, stk. 2, 1. pkt., har ret til ukontrolleret brevveksling med den beskikkede advokat, indenrigsministeren, Direktoratet for Udlændinge og Flygtningenævnet.

Det følger af henvisningen i § 37 e, stk. 2, 2. pkt. til retsplejelovens § 772, stk. 2, 1. pkt., at den frihedsberøvede endvidere har adgang til ukontrolleret brevveksling med de i denne bestemmelse nævnte myndigheder, herunder retten, og Folketingets Ombudsmand, og at den frihedsberøvede udlænding endvidere vil have adgang til ukontrolleret brevveksling med de myndigheder, som er omfattet af de bestemmelser, som justitsministeren udsteder i medfør af retsplejelovens § 772, stk. 2, 2. pkt. Den i retsplejelovens § 772, stk. 2, 2. pkt., nævnte beføjelse kan ikke udøves af indenrigsministeren.

Det kan i den forbindelse oplyses, at Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, ved cirkulære nr. 220 af 19. december 1980 om varetægtsarrestanters adgang til brevveksling og besøg mv. har fastslået, at den indsatte har ret til ukontrolleret brevveksling med en række nærmere angivne myndigheder, herunder bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskommission.

Det følger af disse bestemmelser, at den frihedsberøvede udlænding således har mulighed for ukontrolleret brevveksling med de relevante udlændingemyndigheder, som måtte tage stilling til spørgsmålet om opholdstilladelse eller lovligheden af udlændingens ophold her i landet.

Kompetencen til at foretage gennemsyn ligger hos politiet. Der vil efter forslaget i § 1, nr. 13, om ændring af udlændingelovens § 48, stk. 1, være mulighed for administrativ rekurs til Indenrigsministeriet. Der er i overensstemmelse med retstilstanden i retsplejeloven for varetægtsarrestanter ikke mulighed for domstolskontrol.

Med hensyn til kontrol af breve til og fra frihedsberøvet, der foretages af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. § 37 e, stk. 1, sidste pkt., er det med forslaget tilsigtet, at der skal gælde den samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter antages, at fængselspersonalet kan gennemse og tilbageholde breve af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet. Fængselspersonalets afgørelse vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen, men er ikke undergivet domstolsprøvelse efter retsplejelovens kapitel 70.

Med hensyn til spørgsmålet om *tilbageholdelse af breve* er de materielle regler om, hvorvidt tilbageholdelse skal ske, ens, hvad enten udlændingen er blevet fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 eller ej, jf. § 37 e, stk. 1, 3. pkt. Kompetencerreglerne til at træffe afgørelse herom er derimod forskellige, jf. § 37 e, stk. 3, 1. pkt., for så vidt angår tiden efter fremstillingen, og § 37 e, stk. 1, 3. pkt., og stk. 4, 2. pkt., for så vidt angår tiden inden fremstillingen.

De materielle regler går efter forslaget ud på, at breve til eller fra en udlænding, der er frihedsberøvet efter § 36, eller hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten efter § 37, jf. § 36, snarest muligt skal udleveres eller sendes. Dette udgangspunkt fraviges i to situationer:

Brevene kan tilbageholdes, hvis indholdet vil kunne være til skade for opretholdelsen af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet.

Brevene kan endvidere tilbageholdes, hvis indholdet vil kunne være til skade for indhentelsen af op-

lysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

I den sidstnævnte situation, hvor der anvendes en fra retsplejelovens § 772 forskellig formulering, sigtes der til, at det af hensyn til den politimæssige efterforskning, som foretages til brug for udlændingemyndighedernes sagsbehandling, kan være nødvendigt at undlade at udlevere et brev, der enten er afsendt fra eller stilet til den frihedsberøvede. Man kan eksempelvis forestille sig bestemmelsen bragt i anvendelse i den situation, hvor den frihedsberøvede udlændings eller herboende nærtstående forklaring om frihedsberøvedes identitet, rejserute og færden i øvrigt ville blive påvirket ved udlevering af brevet.

Kompetencereglerne afhænger af, hvorvidt den frihedsberøvede har været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 eller ej.

Har den frihedsberøvede været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 og fået sin frihedsberøvelse opretholdt, skal spørgsmålet om tilbageholdelsen straks forelægges retten til afgørelse, jf. § 37 e, stk. 3, 1. pkt.

De processuelle regler, der er fastsat i § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse ved rettens afgørelse af dette spørgsmål, jf. § 37 e, stk. 3, sidste pkt.

Med hensyn til kontrol af breve til og fra en frihedsberøvet, der foretages af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. § 37 e, stk. 1, sidste pkt., er det dog med forslaget tilsigtet, at der skal gælde den samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter antages, at fængselspersonalet kan gennemse og tilbageholde breve af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet. Fængselspersonalets afgørelse vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen, men er ikke undergivet domstolsprøvelse efter retsplejelovens kapitel 70.

Har den frihedsberøvede endnu ikke været fremstillet for retten, følger det af § 37 e, stk. 1, 3. pkt., at politiet træffer bestemmelse om spørgsmålet om tilbageholdelse.

Afsenderen eller adressaten kan imidlertid kræve, at politiets tilbageholdelse af et brev forelægges retten til afgørelse i forbindelse med udlændingens fremstilling for retten, jf. forslaget § 37 e, stk. 4, 2. pkt. Hensigten med denne bestemmelse er at undgå, at retten skal tage stilling til lovligheden af en iværksat besøgskontrol uden at kunne tage stilling til lovligheden af selve frihedsberøvelsen, jf. bemærkningerne ovenfor til § 37 c. Det foreskrives i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler, at en sådan begæring ikke har opsættende virkning, jf. § 37 e, stk. 4, 3. pkt.

Politiets afgørelse herom vil endvidere kunne påklages til Indenrigsministeriet, hvis der ikke er mulighed for at begære domstolsprøvelse af afgørelsen, jf. forslaget § 1, nr. 13, til en ændret affattelse af udlændingelovens § 48, stk. 1.

Med hensyn til spørgsmålet om *underretning om tilbageholdelsen af et brev* er de materielle betingelser ens, hvad enten den frihedsberøvede er blevet fremstillet i retten og har fået opretholdt frihedsberøvelsen i medfør af udlændingelovens § 37 eller ej, medens derimod kompetencereglerne er forskellige, jf. herved bestemmelserne i § 37 e, stk. 3, 2. pkt., med hensyn til tiden efter fremstillingen og § 37 e, stk. 4, 1. pkt., med hensyn til tiden forinden dette tidspunkt.

De materielle regler går efter forslaget ud på, at afsenderen og adressaten straks skal underrettes, medmindre der af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet, træffes anden bestemmelse.

Med denne formulering sigtes til, at det af hensyn til den politimæssige efterforskning, som foretages til brug for udlændingemyndighedernes sagsbehandling, kan være nødvendigt at undlade at underrette afsenderen om tilbageholdelsen. Man kunne således forestille sig bestemmelsen bragt i anvendelse i den situation, hvor den frihedsberøvedes forklaring om sin identitet, rejserute og færden i øvrigt ville blive påvirket ved underretning om, at et brev fra den frihedsberøvede var blevet tilbageholdt.

Kompetencereglerne afhænger af, hvorvidt den frihedsberøvede har været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 eller ej.

Har den frihedsberøvede været fremstillet for retten i medfør af udlændingelovens § 37 og fået sin frihedsberøvelse opretholdt, er det alene retten, som kan træffe bestemmelse om, at underretning skal undlades, jf. § 37 e, stk. 3, 2. pkt.

De processuelle regler, der er fastsat i § 37 c, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse ved rettens afgørelse af dette spørgsmål, jf. § 37 e, stk. 3, sidste pkt.

Med hensyn til kontrol af breve til og fra en frihedsberøvet, der foretages af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet, jf. § 37 e, stk. 1, sidste pkt., er det dog med forslaget tilsigtet, at der skal gælde den samme retstilstand som for varetægtsarrestanter. Det bemærkes herved, at det for varetægtsarrestanter antages, at fængselspersonalet kan undlade underretning om tilbageholdelsen af et brev af hensyn til orden og sikkerhed på anbringelsesstedet. Fængselspersonalets afgørelse vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen, men er ikke un-

dergivet domstolsprøvelse efter retsplejelovens kapitel 70.

Har den frihedsberøvede endnu ikke været fremstillet for retten, kan politiet træffe bestemmelse om, at underretning skal undlades, jf. § 37 e, stk. 4, 1. pkt. Politiets afgørelse herom vil i princippet kunne rekeres til Indenrigsministeriet i medfør af forslaget i § 1, nr. 13, om ændring af udlændingelovens § 48, stk. 1, men den person, over for hvem underretning undlades, vil dog efter sagens natur være afskåret fra at påklage en sådan manglende underretning.

Inden for strafferetsplejen vil brevkontrol på grund af retsplejelovens manglende regulering af behandlingen af de anholdte under frihedsberøvelse ligeledes kunne foretages af politiet uden underretning. Indenrigsministeriet har henledt Justitsministeriets opmærksomhed på dette spørgsmål.

Baggrunden for, at den manglende underretning om tilbageholdelse af et brev i det korte tidsrum indtil fremstillingen ikke undergives domstolens kompetence, er, at retten ikke har taget stilling til selve frihedsberøvelsens lovlighed og derfor ikke bør tage stilling til dette sekundære indgreb.

Til nr. 8

Det fastslås i den foreslåede affattelse af § 40, stk. 2, at en udlænding har pligt til at meddele de oplysninger om sine økonomiske forhold, som er nødvendige til bedømmelse af, om Direktoratet for Udlændinge kan pålægge udlændingen at tilbagebetale udgifterne til vedkommendes underhold i præasylfasen.

Det er hensigten med hjemmel i denne bestemmelse at pålægge en spontan asylansøger at udfylde en skriftlig erklæring om, hvorvidt den pågældende ejer genstande eller værdier, som vil kunne tjene som grundlag for senere tvangsfuldbyrdelse af Direktoratet for Udlændinges tilbagebetalingskrav. Kun ejendele, som efter retsplejelovens almindelige regler vil kunne anvises som genstand for arrest eller udlæg, skal være omfattet af erklæringen.

Undladelse af at afgive de i bestemmelsen omhandlede oplysninger vil kunne straffes med bøde og under skærpende omstændigheder med hæfte, jf. den foreslåede ændring af udlændingelovens § 60, stk. 1.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 6.3.1.

Til nr. 9

Det følger af 1. og 2. pkt. i den ændrede affattelse af § 42 a, stk. 1, at den eksisterende regel i udlændingelovens § 42 a, stk. 1, hvorefter asylansøgere kun får

deres udgifter til underhold dækket foreløbig af Direktoratet for Udlændinge og dermed altid har tilbagebetalingspligt, ændres, således at asylansøgere kun kan pålægges tilbagebetalingspligt, såfremt Direktoratet for Udlændinge træffer beslutning herom.

Det er efter bestemmelsens ordlyd en betingelse for, at Direktoratet for Udlændinge kan pålægge en udlænding tilbagebetalingspligt, at udlændingen har tilstrækkelige midler hertil. Direktoratet for Udlændinge skal således alene meddele pålæg om tilbagebetalingspligt i de situationer, hvor der er en realistisk mulighed for at få inddrevet kravet helt eller delvis hos asylansøgeren. Direktoratet for Udlændinges vurdering af udlændingens betalingsevne skal navnlig foretages på grundlag af en skriftlig erklæring, som asylansøgeren i forbindelse med registrering som asylansøger har udfyldt om, hvilke ejendele asylansøgeren har medbragt, som vil kunne tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse. Et pålæg om tilbagebetalingspligt vil dog også kunne træffes på grundlag af senere indkomne oplysninger om, at udlændingen kan betale helt eller delvis. Der henvises nærmere til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 6.3.2.

Direktoratet for Udlændinges afgørelse om betalingspligt vil kunne påklages til Indenrigsministeriet, jf. udlændingelovens § 46. Afgørelsen bør indeholde en nøjagtig angivelse af, hvor stort et beløb det pålægges udlændingen at betale.

Direktoratet for Udlændinge kan efter bestemmelsen alene pålægge en udlænding at betale for Direktoratet for Udlændinges udgifter til udlændingens underhold i tiden, mens ansøgningen om opholdstilladelse i henhold til §§ 7-8 er taget under behandling. Udgifter til udlændingens hjemsendelse eller udgifter i forbindelse med udlændingens senere integration er ikke omfattet af denne bestemmelse. Såfremt politiet drager omsorg for en udlændings udrejse af landet, skal udlændingen efter udlændingelovens § 43, stk. 1, afholde de udgifter, der for udlændingens eget vedkommende er forbundet hermed.

Med hensyn til, hvilke udgiftsposter Direktoratet for Udlændinge bør medtage i sin opgørelse over tilbagebetalingskravet, henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 6.3.3.

Det er ikke efter bestemmelsen noget krav, at Direktoratet for Udlændinges beslutning om betalingspligt skal træffes i forbindelse med asylsagens afslutning. Direktoratet for Udlændinge har således mulighed for at meddele tilbagebetalingspligt forinden asylsagens afslutning, hvis Direktoratet for Udlændinges tilbagebetalingskrav kan opgøres på et tidligere tidspunkt i asylsagen, og udlændingen alle-

rede da har betalingsevne. Bestemmelsen indeholder endvidere ikke nogen afgrænsning af, hvor lang tid der kan gå, før et betalingspålæg kan udstedes. Et sådant pålæg kan dog senest udstedes i forbindelse med integrationsperiodens afslutning. Der henvises nærmere til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 6.3.3.

Bestemmelsens 3. pkt. præciserer det eksisterende hjemmelsmæssige grundlag for, at Direktoratet for Udlændinge kan fastsætte gennemsnitstakster for en given ydelse over en given periode. Det er hensigten, at Direktoratet for Udlændinge ved beregningen af udgifterne til kost og logi ved indkvarteringen af den enkelte asylansøger kan anvende en gennemsnitstakst for kost og logi pr. asylansøger pr. dag.

Bestemmelsens 4. pkt. tillægger Direktoratet for Udlændinges pålæg om betaling for udgifterne til en asylansøgers underhold i præasylfasen udpantringsret. Det er herefter muligt, såfremt udlændingen ikke vil medvirke til en frivillig ordning, at anmode fogedretten om tvangsfuldbyrdelse af det pågældende betalingspålæg, uden forinden at erhverve dom eller andet eksekutionsfundament for Direktoratet for Udlændinges krav.

Til nr. 10

Den foreslåede ændrede affattelse af udlændingelovens § 42 a, stk. 2, tager sigte på at etablere det fornødne hjemmelsgrundlag for, at Direktoratet for Udlændinge ud over Dansk Røde Kors og kommunerne kan inddrage andre private organisationer eller selskaber samt statslige styrelser i driften af asylcentre. Endvidere etableres det fornødne hjemmelsgrundlag for, at statslige styrelser ud over kommunerne kan deltage i tilvejebringelsen af asylcentre. Det er dog en forudsætning herfor, at indenrigsministeren har godkendt pågældende private organisation eller selskab til at deltage i driften af asylcentre eller pågældende statslige styrelse til at deltage i tilvejebringelsen og driften af asylcentre.

Den ændrede affattelse tager endvidere sigte på at etablere det fornødne hjemmelsgrundlag til, at statslige styrelser, som ønsker at deltage i tilvejebringelsen og driften af asylcentre, kan påtage sig denne opgave.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse, at en privat organisation eller selskab eller en statslig styrelse alene har adgang til at drive og for statslige styrelser vedkommende tillige tilvejebringe asylcentre »efter aftale med Direktoratet for Udlændinge«. Det er således fortsat Direktoratet for Udlændinge, der i samme omfang som hidtil skal forestå den overordnede planlægning vedrørende tilvejebringelse og drift af asylcentre samt indgå aftale med en privat

organisation eller selskab eller en statslig styrelse, der er godkendt hertil af indenrigsministeren og ønsker at drive et asylcenter.

Det er tanken med den foreslåede ordning, at staten i lighed med, hvad der gælder for Dansk Røde Kors deltagelse i driften af asylcentre, skal dække alle udgifter i forbindelse hermed. Det er således ikke hensigten, at en privat organisation eller selskab eller en statslig styrelse, der ønsker at drive et asylcenter, skal deltage i finansieringen af tilvejebringelsen eller driften af asylcentre.

Direktoratet for Udlændinges tilvejebringelse og drift af et asylcenter kan herefter på den ovenfor beskrevne måde foretages i et samarbejde med pågældende private organisation eller selskab eller statslig styrelse. Man kan således tænke sig, at en allerede eksisterende ejendom med såvel grund som bygninger blev udlejet til staten af pågældende organisation, selskab eller styrelse med henblik på drift af et asylcenter.

Man kan endvidere forestille sig, at pågældende organisation, selskab eller styrelse udlejer en ubegyget grund til staten, hvor staten herefter opfører nogle bygninger, som staten er ejer af. Det kan eventuelt aftales i forvejen, at staten i tilfælde af, at driften af asylcentret ophører, afstår bygningerne til pågældende organisation, selskab eller styrelse.

Det er derimod ikke tanken, at staten kan yde tilskud til, at den pågældende organisation, selskab eller styrelse erhverver grunde eller ejendomme eller opfører bygninger med henblik på drift af et asylcenter.

Den foreslåede ordning indebærer endvidere, at driften af et asylcenter vil kunne ske i et samarbejde med en privat organisation eller selskab eller en statslig styrelse, f.eks. således, at den pågældende organisation, selskab eller statslig styrelse stiller personale til rådighed til brug for asylcentrets drift. Alle omkostninger herved betales af staten.

Der vil endvidere være mulighed for at inddrage flere organisationer ved driften af et enkelt asylcenter, således at ejendommen f.eks. udlejes af en privat organisation eller selskab eller statslig styrelse, mens asylcentret drives af Dansk Røde Kors, eller således at personalet, der er tilknyttet et asylcenter, ud over at hidrøre fra Dansk Røde Kors rekrutteres fra pågældende organisation. En sådan ordning forudsætter dog en klar placering af det ledelsesmæssige ansvar.

Til nr. 11

Den foreslåede indføjelser af et nyt stk. 4 i § 42 a i udlændingeloven er alene af redaktionel karakter. En bestemmelse med det pågældende indhold findes

i den nugældende udlændingelovs § 42 a, stk. 2, 4. og 5. pkt., men indsættes nu i et særskilt stykke.

Til nr. 12

Den foreslåede ændring af § 46, stk. 2, indebærer, at Direktoratet for Udlændinges beslutning i medfør af § 42 a, stk. 4, 1. pkt., om, at en asylansøger skal tage ophold efter Direktoratets nærmere bestemmelse, ikke længere kan påklages til Indenrigsministeriet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 9.

Til nr. 13

Efter den nugældende bestemmelse i udlændingelovens § 48, stk. 1, kan en række afgørelser, herunder bl.a. afgørelse om iværksættelse af foranstaltninger i medfør af udlændingelovens § 36, træffes af vedkommende politimester (politidirektøren) med klageadgang til indenrigsministeren.

Denne bestemmelse foreslås ændret, således at det også fremgår af bestemmelsen, at politiets afgørelser om iværksættelse af foranstaltninger i medfør af §§ 37 a-37 e kan påklages til indenrigsministeren.

Bestemmelsen fastsætter endvidere som betingelse for, at politiets afgørelse om iværksættelse af foranstaltninger i medfør af §§ 37 c-37 e kan påklages til indenrigsministeren, at afgørelsen ikke kan indbringes for domstolene i medfør af §§ 37 c-37 e.

Bestemmelsen omhandler de afgørelser, som i medfør af §§ 37 c-37 e er henlagt til politiet. Afgørelser, som efter de nævnte bestemmelser træffes af domstolene eller af anbringelsesstedets eget personale, er ikke omfattet af bestemmelsen.

Afgørelser, som politiet træffer i medfør af §§ 37 a og b, herunder f.eks. om foretagelse af ransagning uden retskendelse i forbindelse med eftersøgning af en udlænding, jf. herved retsplejelovens § 759, er heller ikke omfattet af bestemmelsen, men vil som hidtil kunne rekreres i medfør af de almindelige bestemmelser herom.

Baggrunden for, at klageadgangen over politiets afgørelser i medfør af §§ 37 c-37 e foreslås henlagt til indenrigsministeren, og at det almindelige administrative rekursystem med justitsministeren som øverste instans ikke finder anvendelse, er begrundet i, at der er tale om specifikke udlændingeretlige regler om isolation, besøgs- og brevkontrol, der godt nok som udgangspunkt er udformet i lighed med de straffeprocessuelle regler om de nævnte indgreb, men på en række punkter adskiller sig fra retsplejelovens regler, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 7.

Nedenfor er en oversigt over de tilfælde, hvor politiet i medfør af §§ 37 c-37 e er tillagt beføjelse til at træffe en afgørelse, som vil kunne rekreres til Indenrigsministeriet i medfør af den foreslåede ændring af udlændingelovens § 48, stk. 1.

- politiet kan i tilfælde, hvor udlændingen endnu ikke er fremstillet i retten, træffe bestemmelse om isolation, jf. § 37 c, stk. 5.
- politiet kan såvel før som efter fremstillingen i retten af udlændingeretligt efterforskningsmæssige hensyn nægte besøg eller kræve, at besøget sker under kontrol, jf. § 37 d, stk. 1, 2. pkt.
- nægter politiet besøg, kan politiet i tilfælde, hvor udlændingen endnu ikke er fremstillet i retten, træffe bestemmelse om, at den frihedsberøvede ikke underrettes herom, jf. § 37 d, stk. 3.
- politiet kan såvel før som efter fremstillingen i retten gennemse breve til og fra den frihedsberøvede, jf. § 37 e, stk. 1, 2. pkt.
- politiet kan i tilfælde, hvor udlændingen endnu ikke er fremstillet i retten, træffe bestemmelse om, hvorvidt et brev af udlændingeretligt efterforskningsmæssige hensyn skal tilbageholdes, jf. § 37 e, stk. 1, 3. pkt., smh. med § 37 e, stk. 3, 1. pkt.
- politiet kan i tilfælde, hvor udlændingen endnu ikke er fremstillet i retten, træffe bestemmelse om, at afsender og adressat af udlændingeretligt efterforskningsmæssige hensyn ikke skal underrettes om den af politiet foretagne tilbageholdelse, jf. § 37 e, stk. 4, 1. pkt.

Det følger af nævnte oversigt, at politiet i hovedparten af de tilfælde, hvor politiet skal træffe afgørelse i medfør af udlændingelovens §§ 37 c, d og e, skal tage stilling til rækkevidden af hensynet til den særlige efterforskning, som politiet foretager med henblik på fremskaffelsen af de for udlændingemyndighederne fornødne oplysninger. Det falder derfor naturligt i disse sager at henlægge klagemuligheden til Indenrigsministeriet.

Det følger endvidere af bestemmelsen, at indbringelse for Indenrigsministeriet kun kan ske i de tilfælde, hvor domstolene ikke kan tage stilling til de pågældende indgreb.

I den situation, hvor en frihedsberøvet udlænding underkastes isolation, besøgs- eller brevkontrol ved politiets bestemmelse, inden han er blevet fremstillet i retten i medfør af § 37, og ønsker at rekrere denne afgørelse, kan Indenrigsministeriet behandle hans klage. Hvis det efterfølgende viser sig, at udlændingen fremstilles i retten, og retten har taget stilling til berettigelsen af politiets beslutning, må Indenrigsministeriet afstå fra videre behandling af klagen. Har retten alene taget stilling til, hvorvidt der fortsat vil kunne iværksættes isolation, besøgs- eller brevkon-

trol, kan Indenrigsministeriet fortsat behandle klagen.

Det foreskrives endelig i bestemmelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler, at en klage til indenrigsministeren efter § 48, stk. 1, ikke har opsættende virkning, jf. § 48, stk. 1, 3. pkt. Bestemmelsen gælder alle de situationer, hvor der i medfør af § 48, stk. 1, er klageadgang over politiets afgørelser til indenrigsministeren, herunder også politiets afgørelser om afvisning efter § 28 og politiets beslutning om at iværksætte de i §§ 34 og 36 nævnte foranstaltninger.

Til nr. 14

Bestemmelsen, der er udformet i overensstemmelse med et af forslagene i Per Sørensen-udvalgets 2. delbetænkning, jf. nærmere herom i de almindelige bemærkninger pkt. 4.8., regulerer dels Flygtningesnævnets sammensætning, dels hvilke sager der skal behandles i et stort nævn, og hvilke der skal behandles i et lille nævn.

Som noget nyt bliver udgangspunktet, at en sag behandles i et lille nævn bestående af 3 medlemmer. Dette fremgår af *stk. 1*, der tillige præcist angiver, hvorledes dette nævn skal være sammensat.

Sager af principiel karakter skal dog behandles i et stort nævn bestående af 7 medlemmer, hvilket fremgår af *stk. 2*, som ligeledes angiver, hvorledes nævnsammensætningen i disse sager skal være.

Der henvises nærmere til de almindelige bemærkninger, pkt. 4.8.

Det fremgår af *stk. 3*, at almindelige retningslinier for nævnets arbejde m.v., herunder retningslinier for, hvilke grupper af sager der er principielle og derfor bør behandles i et stort nævn, drøftes af et koordinationsudvalg, der har 7 medlemmer. Bestemmelsen regulerer ligeledes Koordinationsudvalgets sammensætning.

Der henvises nærmere til de almindelige bemærkninger, pkt. 4.8.

Af *stk. 4* følger, at sager, hvor betingelserne for at give asyl åbenbart må anses for opfyldt, kan behandles af formanden eller en af næstformændene alene. Såfremt en asylansøger i henhold til denne ordning gives asyl efter udlændingelovens § 7, stk. 2, (de facto-status), vil den pågældende kunne begære statusspørgsmålet afgjort af Flygtningenævnet.

I *stk. 5* er det nu præciseret, at en beskikkelsesperiode for et nævnsmedlem, der hidtil fast har været 4 år, kan være af kortere varighed. Om begrundelsen herfor henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 4.8.

Til nr. 15

Ved den ny affattelse af *stk. 2* i § 53 a tilvejebringes en ny ordning, hvorefter et afslag fra Direktoratet for Udlændinge på opholdstilladelse efter § 7 til en udlænding, der opholder sig her i landet, automatisk anses for påklaget til Flygtningenævnet. Som et led heri erstattes politiets forkyndelse af direktoratets afgørelse af en skriftlig underretning til asylansøgeren om afgørelsen. I underretningen skal asylansøgeren gøres opmærksom på, at vedkommende har ret til at forblive i landet, indtil Flygtningenævnet har truffet afgørelse, jf. herved § 53 a, stk. 2, 2. pkt.

Til nr. 16

Den foreslåede regel, hvorefter Flygtningenævnet kan afslå at beskikke den advokat, som asylansøgeren ønsker beskikket, og i stedet beskikke den advokat, udlændingen i stedet måtte ønske, bør som altovervejende hovedregel, men efter et konkret skøn anvendes i situationer, hvor asylansøgerens oprindelige valg af advokat vil medføre en væsentlig forlængelse af berammelsestiden for nævnet. Det forudsættes i den forbindelse, at den advokat, som nævnet i givet fald måtte beskikke i stedet for den af ansøgeren ønskede, er fortrolig med at føre sager for nævnet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, pkt. 4.1.

Til nr. 17

Der er tale om en konsekvensrettelse.

Til nr. 18

Der er tale om en konsekvensrettelse.

I § 56, stk. 1, 3. pkt., foreskrives, at sager, der behandles i et lille nævn efter § 53, stk. 3, kan behandles på skriftligt grundlag i det omfang, der er enighed herom.

Som følge af forslaget til en ny model for fordelingen af sager mellem stort og lille nævn, jf. lovforslagets § 1, nr. 13, er det nødvendigt at ændre henvielsen i § 56, stk. 1, 3. pkt., da de små nævn nu er reguleret i § 53, stk. 1.

Til nr. 19

De foreslåede ændringer af udlændingelovens § 60, stk. 1, indebærer ud over de som følge af forslagets § 1, nr. 11, foretagne konsekvensrettelser, at overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i § 40, stk. 2, hvorefter det påhviler udlændingen at afgive oplysninger som sine økonomiske forhold, som er nødvendige til bedømmelse af, om Direktoratet for Udlændinge vil meddele betalingspålæg, jf. § 42 a, stk. 1, vil kunne straffes med bøde eller under skær-

pende omstændigheder med hæfte. Undladelse af at afgive de i § 40, stk. 2, omhandlede oplysninger vil således være strafbar.

Til § 2

Til nr. 1

Ved den foreslåede ændring af § 7, stk. 2, i lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. skabes der mulighed for, at andre private organisationer og selskaber og statslige styrelser ud over Dansk Røde Kors og kommunerne kan deltage i tilvejebringelsen og driften af asylcentre.

Ændringen har samme indhold som den foreslåede ændring af udlændingelovens § 42 a, stk. 2, jf. forslaget § 1, nr. 10. Der henvises til de specielle bemærkninger til denne bestemmelse.

Til nr. 2

Den foreslåede indføjeelse af et nyt § 7, stk. 6, i lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. er alene af redaktionel karakter. En bestemmelse med det pågældende indhold findes i § 7, stk. 2, 3. pkt., i den nugældende lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., men ind sættes nu i et særskilt stykke.

Til nr. 3

Den særlige adgang, som er fastsat i udlændingeloven til at iværksætte frihedsberøvelse eller andre mindre indgribende foranstaltninger, er ved bestemmelsen i § 12, stk. 1, i lov nr. 933 af 28. november 1992 overført til også at omfatte de personer, som i medfør af denne lov har fået meddelt midlertidig opholdstilladelse.

I forlængelse af de hensyn, der ligger bag bestemmelsen herom i § 12, stk. 1, falder det naturligt, at den særlige ordning, som inden for udlændingelovens system etableres med hensyn til behandlingen af frihedsberøvede udlændinge og iværksættelsen af isolation, besøgs- og brevkontrol over for frihedsberøvede udlændinge, udstrækkes til også at gælde personer med midlertidig opholdstilladelse i medfør af denne lov.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen i § 12 ændres, således at de foreslåede bestemmelser i udlændingelovens §§ 37 a – e også finder anvendelse på personer med midlertidig opholdstilladelse.

Til nr. 4

Der er tale om en konsekvensrettelse.

Til nr. 5

Det foreslås, at bestemmelsen i § 13, stk. 3, ændres, således at udlændingelovens § 48, stk. 1, 2. og 3. pkt., herunder finder anvendelse.

Ændringen af § 13, stk. 3, indebærer, at politiets afgørelse om iværksættelse af foranstaltninger efter udlændingelovens §§ 37 c – 37 e, – som politiet ifølge ændringen af § 12, stk. 1, i lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. også kan iværksætte over for personer med midlertidig opholdstilladelse – kan påklages til indenrigsministeren, såfremt afgørelsen ikke kan indbringes for domstolene i medfør af §§ 37 c – 37 e.

Til § 3

Bestemmelsens *stk. 1* indeholder lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

Bestemmelsen indebærer, at udlændingemyndighederne i sager, hvori der efter lovens ikrafttræden skal træffes afgørelse i anledning af en ansøgning om opholdstilladelse, skal anvende de nye regler om forsørgelseskrav over for samlevende uden for ægteskab.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at kommunalbestyrelserne, såfremt der efter lovens ikrafttræden udbetales hjælp efter bistandsloven til en ansøger, der efter lovændringen i sommeren 1992 har fået meddelt familiesammenføring, skal anvende de nye regler for inddrivelse af sådan hjælp i udlændingelovens § 9, stk. 5.

Endvidere indebærer det, at de nye regler om virkningen med hensyn til udrejsefristen af klager til Folketingets Ombudsmand, genoptagelsesbegæring og ansøgninger om humanitær opholdstilladelse alene finder anvendelse på ansøgninger eller klager, som indgives efter dette tidspunkt.

For så vidt angår den foreslåede nye bestemmelse i udlændingelovens § 33, stk. 4, om en ansøgningsfrist for humanitær opholdstilladelse bemærkes, at denne alene finder anvendelse på udlændinge, som efter lovens ikrafttræden af Flygtningenævnet er meddelt afslag på ansøgning om asyl.

Bestemmelsen indebærer desuden, at frihedsberøvede udlændinge fra lovens ikrafttræden er omfattet af de nye regler, og at de af de foreslåede bestemmelser omhandlede indgreb, der fra dette tidspunkt iværksættes over for frihedsberøvede, skal foretages efter de nye regler.

Asylansøgere, der indrejser efter lovens ikrafttræden, vil være omfattet af den nye forenklede tilbagebetalingsordning, som foreslås etableret.

Bestemmelsens *stk. 2* indebærer, at sager, som Flygtningenævnets Sekretariat forinden lovens

ikrafttrædelsestidspunkt har truffet bestemmelse om skulle berammes på et nævnsmøde, fortsat vil kunne behandles af et nævn, som er sammensat efter de hidtidige regler.

Visitationsordningen og henvisningen af sager til det nye 7- mandsnævn og det nye 3-mandsnævn kan derimod iværksættes fra ikrafttrædelsestidspunktet.

Til § 4

Bestemmelsen indeholder ikrafttrædelsesbestemmelser for Færøerne og Grønland.